

## บทที่ 2

### เนื้อหาและแนวคิดในบทความเชิงวิจารณ์ในคอลัมน์ “งานเป็นเงา”

#### ความหมายของชื่อคอลัมน์ “งานเป็นเงา”

ตามความหมายที่เป็นที่เข้าใจกัน โดยทั่วไป งาน หมายถึง การงานหรือผลงานในรูปแบบต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เงา คือ สิ่งที่ติดตามตัวคนเราตลอดเวลา มีลักษณะเป็นรูปที่มองเห็นได้ แต่ไม่สามารถจับต้องได้

ชื่อคอลัมน์ “งานเป็นเงา” จึงอาจตีความหมายได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 “งานเป็นเงา” มีความหมายว่าผลงานของคนเราจะติดตัวเจ้าของผลงานไปตลอดเสมือนเงาติดตามตัว ถ้าผู้ใดสร้างสรรค์ผลงานดี มีคุณภาพ ก็จะเป็นที่ยกย่อง กล่าวคือ แม้ตัวเจ้าของผลงานจะล่วงลับไปแล้ว ชื่อเสียงก็จะยังคงอยู่ และงานก็มีคุณค่าเป็นอมตะหรือเป็นมรดกสำหรับคนรุ่นหลังได้สืบทอดคุณค่าต่อไป

ประการที่ 2 ความหมายแฝงของคำว่า “เงา” อาจหมายถึง วงการมาฮาหรือวงการที่ใช้แสงสีเสียงและการแสดง เพื่อจำลองภาพชีวิตจริง “งานเป็นเงา” จึงหมายถึง งานที่สร้างภาพชีวิตจำลอง (เงา) เพื่อเป็นกระจกสะท้อนภาพชีวิตในแง่มุมต่างๆ ให้คนเรียนรู้และเข้าใจชีวิต

บทความเชิงวิพากษ์วิจารณ์ในคอลัมน์ “งานเป็นเงา” ซึ่งเขียนโดย ‘ลำแฆ’ ที่รวบรวมได้ตามขอบเขตของการวิจัยนี้ มีจำนวนทั้งหมด 200 บทความ สามารถจำแนกประเภทของเนื้อหาและวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในบทความ ได้ดังนี้

#### ประเภทของเนื้อหา

เนื้อหาของบทความเชิงวิจารณ์ในคอลัมน์ “งานเป็นเงา” สามารถจัดกลุ่มได้ 3 ประเภท คือ เนื้อหาเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน เนื้อหาเกี่ยวกับงานศิลปะ และเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลในสังคม

##### 1. เนื้อหาเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน

###### 1.1 ผลงานที่เผยแพร่ทางสื่อสารมวลชน

บทความของ “ลำแฆ” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผลงานที่เผยแพร่ทางสื่อสารมวลชน จำแนกได้เป็น

##### 2 ประเภท ได้แก่ ผลงานด้านศิลปะบันเทิง และรายการสาระบันเทิง

### 1.1.1 ผลงานด้านศิลปะบันเทิง ได้แก่ ละคร ภาพยนตร์ และการแสดงพื้นบ้าน

“ลำแชะ” เขียนแสดงทัศนะต่อรายการต่างๆ ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ในแง่ของเนื้อหาสาระของรายการ รูปแบบรายการ วิธีการนำเสนอ รวมถึงความรับผิดชอบและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

#### 1.1.1.1 ละคร

บทความเชิงวิจารณ์ละคร เช่น บทความเรื่อง หัวใจและโกปิ่น, บ่วงหงส์, ดาวคนละดวง, สลักจิต, เพลงพราย, เทพศิลป์, ข้ามสีทันดร, กุณชาย, เงาโศก เป็นต้น

“ลำแชะ” วิจารณ์ว่าความตั้งใจ และความพิถีพิถันในการทำงานของกลุ่มผู้สร้างงาน เป็นที่มาของคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะว่า ก่อนแพร่ภาพ ผู้สร้างงานควรดูละครที่ตนสร้างต่อเนื่องกัน เพื่อตรวจตราหาจุดบกพร่องและแก้ไขให้ลงตัว ดังตัวอย่าง

...ถ้าหากผู้กำกับฯ ได้ดูละครเป็นช่วงยาวๆ ต่อกันครวละหลายๆ ตอน การลำดับภาพอาจทำได้กลมกลืนกับอารมณ์ของเรื่องขึ้น และผู้ชมสามารถติดตามความคิดตัวละครได้ ไม่อย่างนั้น บทก็จะบังคับพฤติกรรมตัวละครไป

อย่างเช่นคำว่าลูกผู้ชายที่มีมือปืนพุกกับเด็ก ถูกเด็กนำออกมาใช้ช่วยชีวิตมือปืน ซึ่งแม้จะในเวลาที่ต้องการ แต่ดูไม่ค่อยมีจังหวะจะโคนนัก

(หัวใจและโกปิ่น, 8 ม.ค. 42)

ผู้เขียนบทละคร ควรที่จะใช้เวลาเรียนรู้ศึกษาข้อมูลที่จะนำมาเขียนให้ละเอียดถี่ถ้วน เพื่อสร้างความสมจริงในการดำเนินเรื่อง ดังตัวอย่าง

...รายละเอียดของเรื่องเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้ชมเห็นจริงเห็นจังตามไปหรือไม่ หากเขียนเรื่องตำรวจโดยไม่รู้เรื่องตำรวจ เขียนเรื่องธุรกิจแค่บอกให้ย้ายเงินไปนั่นไปนี่ สองร้อยล้านบาท ก็ยากที่จะให้ละครนั้นเข้มข้นชนิดดึงดูดใจให้ผู้ชมไปไหนได้จริง

...การเขียนเรื่องหรือการเขียนบทต้องใช้เวลาเรียนรู้ศึกษา มิใช่นั่งอยู่กับโต๊ะแล้วจินตนาการทุกสิ่งออกมามากๆ แฉ่งๆ ข้างๆ ลูๆ...

...นักอ่านหรือเป็นคอนิยาย ลองอ่านเรื่องแปลจากภาษาอังกฤษของพอล อติเรก คว้าแค่เขียนเรื่องบันเทิงนี้แหละมีเรื่องพิศดารของพญานาคชนิดใช้จินตนาการพ่วงในนิยายแบบสมจริงนั้น ต้องใส่ความรู้ลักษณะใดเข้ามาด้วยใน แม่โขง หรือ

ใน พินัยกรรม

ก็จะเห็นความแตกต่างของงานที่ทำไปส่งเดช กับที่ตั้งใจทำ

(ละคร ไม่สมจริง, 3 ก.พ 42)

ข้อบกพร่องของบทละคร โทรทัศน์หลายเรื่อง อยู่ที่บทบาทของตัวละครที่ดูเกินเลยไปจากการดำเนินชีวิตที่ควรเป็นจริง จึงไม่สามารถโน้มน้าวให้ผู้ชมคล้อยตามได้ ดังตัวอย่าง

ละครโทรทัศน์ไทยแล้วไม่รู้สึกว่า เรื่องที่กำลังดูอยู่นั้นเกิดขึ้นจริง ไม่ว่าในมุมไหนของบ้านเมือง ถึงแม้จะใช้ฉากอยู่ในเมืองอยู่ในชนบทเห็นจริงๆกับตาก็เถอะ

เพราะทั้งเนื้อหา เรื่องราว และรายละเอียด ไม่ชวนให้เชื่อ ตรงกันข้ามกลับทำให้รู้สึกไกลจากที่ควรจะเป็นไปเสียอีก เนื่องจากชีวิตและความคิดที่ประพุดติเป็นพุดติการณ์อยู่นั้น ไม่น่าเชื่อว่าจะยังมีคนคิดหรือทำเช่นนั้นอยู่

เป็นตัวละครเหนือจริง ไปเสียหมด...

(ละครหลงโลก, 13 ก.พ. 42)

ดังนั้น ความสมจริงของบรรยากาศหรือรายละเอียดในละคร “ลำแฆ” เสนอความเห็นให้ผู้สร้างงานควรให้ความสำคัญให้มาก เพราะรายละเอียดของเรื่องถือเป็นส่วนสำคัญ ที่ทำให้เนื้อหาของละครเข้มข้นยิ่งขึ้น และทำให้ผู้ชมคล้อยตามเรื่องราวในละคร ได้มากขึ้น ดังตัวอย่าง

...เห็นอาเตียวใน สลักจิต ที่เป็นผู้ใหญ่ภูมิฐาน สถานะระดับข้าราชการกระทรวงต่างประเทศ กำลังหงุดหงิดเป็นตายกับข่าวหลานจอยเดินรัากับชายหนุ่ม...

พ.ศ.นี้แล้วยังหงุดหงิดเรื่องแบบนี้ แกมเป็นคนคุ้นกับวัฒนธรรมตะวันตกเสียอีก แม้เป็น 20 ปีก่อนก็น่าจะใจกว้างให้สมวัย...

นี่ไง ละครสร้างซ้ำแล้วซ้ำอีก หากไม่พิถีพิถันความเป็นไปได้ ความสมจริงของเรื่องและบรรยากาศของเรื่อง ละครก็จะเป็นอย่างที่เขาวัวๆ นั่นเอง...

(ดาวคนละดวง, 3 ก.พ. 42)

นอกจากนี้ “ลำแฆ” ยังวิจารณ์การตกย้ำพฤติกรรมที่บกพร่องของตัวละคร ว่าไม่สร้างสรรค์ ดังตัวอย่าง

...พฤติกรรมที่เป็นรายละเอียดของละคร ยังทราบดีว่า แต่เป็นสิ่งที่เราแทบทุกวัยบริโภคร่วมกันอยู่แทบทุกคืน จะไม่มีบ้างหรือที่ถูกขึ้นสงสัยหรือเคียดจัญท์พฤติกรรมดังกล่าวบ้าง...

เช่น รักในสายหมอง ที่หลานหนีอำหวัชๆ ไปทั่วเมือง จนแม้ข้ามไปหาเพื่อนต่างจังหวัด นอกจากไม่มีทีท่าจะสำนึก ว่าเลี้ยงหลานอย่างไรจนต้องหนีออกจากบ้านแล้ว

ยังตามไปรังควานคนอื่นๆ เขาอีก ไปดูถูกเพื่อนหลานสาวสารพัดว่าเป็นเด็กแว้นอย่าใฝ่สูงให้เกินตัว แล้วยังทำลายข้าวของอย่างรูปในห้องพักเขาเสียอีก

พอเขาก็มลงเก็บรูป อีกคนก็เดินมาเหยียบไว้ก่อนจะเตะรูปในกรอบที่แตกนั้นกระเด็นไปมารยาทและพฤติกรรมทรามๆ เหล่านี้ มีให้เห็นเป็นประจำในละครทีวีบ้านเรา...

(เงา โศก, 3 ส.ค. 42)

เนื้อหาของละคร ควรส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี เน้นความมีคุณธรรม จริยธรรมและสนับสนุนให้เกิดความคิดและการกระทำที่เกิดประโยชน์ ดังตัวอย่าง

เนื้อหาละคร โทรทัศน์เป็นเรื่องสำคัญ...

ประการสำคัญ ความบันเทิงที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ในหนทางดี เนื่องจากจริยธรรมในตัวละครทุกวันนี้ แหกจารีตอันควรทั้งในครอบครัวและสังคม ไปทางต่ำลงยิ่งขึ้นเรื่อยๆ...

(บัวหงส์, 11 ม.ค. 42)

นอกจากนี้ “ลำแข” ยังเสนอความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาของบทละครที่มีคุณภาพว่า ควรนำเสนอเรื่องราวที่มีความแปลกใหม่และแหวกแนวจากเนื้อหาเดิมๆบ้าง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมและเป็นการเพิ่มสีสันแก่วงการละครไทย ดังตัวอย่าง

...มาถึง พ.ศ. นี้ก็มีผู้สร้าง โดยเฉพาะผู้กำกับ ไม่น้อยคนที่พยายามทำงานหาความแปลกแปลกใหม่ทางสาระ บำเรอผู้ชมแม้จะซ้ำหรือปริมาณยังน้อยไม่ทันกัน แต่แน่นอนยังดีกว่าไม่มีเอาเสียเลย

บัวหงส์ น่าจะเป็นอีกหนึ่งในจำนวนนั้น ที่เสนอชีวิตของหญิงสาวแสนทะเลาะทะเลาะยานซึ่งกำหนดทุกอย่างเอาจากตัว ไร้สายตาความคิดจะเห็นอกเห็นใจคนอื่น

แต่เหตุการณ์พอให้ต้องตระกะงา จนเป็นโอกาสได้เรียนรู้ชีวิตอีกด้าน ด้านของคนที่ไม่เคยสนใจ ทำให้ความคิดเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะไป

แต่นี้อาจเป็นแง่มุมธรรมดาที่เราบอกว่ารู้เห็นได้โดยทั่วไป แต่เมื่อมาเป็นละครที่มี

พระเอกนางเอก มีเหตุการณ์ที่เป็นบันเทิงนำเรื่องราวเหล่านั้นลงรายละเอียดก็กลายเป็น  
ละครอีกเรื่องที่มีคนติดตามไม่น้อย

และจากตัวละครนำ บุษกร พรสวรรค์สิริเวช ที่ฝากชื่อไว้จนมิใช่นักแสดงระดับ  
ธรรมดา แต่อยู่ในขั้นมากฝีมือที่สามารถเป็นตัวดีตัวร้ายได้ถึงอกถึงใจ ก็เป็นส่วนทำให้  
งานมีรสชาติยิ่งขึ้น...

(บ่วงหงส์, 11 ม.ค. 42)

...อาจมีเพียง รักสุดท้ายที่ปลายฟ้า ที่คู่พระนาง จันทร์จิรา จูแจ้ง ฉัตรชัย เปล่งพานิช  
ซึ่งต่างเป็นมาลัยลูกติดกันมาคนละหน่อเป็นเรือพ่วง เป็นบทเอาจริงแบบกะดุกก็กก  
นิดหน่อย ชนิดน่ารักประทับใจ...

ที่ออกเป็นเรื่องซึ่งแปลกไปบ้าง ไม่ใช่หมุนไปหมุนมาทั้งอาทิตย์ ละครแต่ละ  
เรื่องราวกับจะเป็นเรื่องเดียวกันทั้งหมด...

(ดูคารา, 11 พ.ค. 42)

ละครจีนเรื่อง *ซีอิ้ง*, *สุภาพบุรุษนักสู้* และเรื่อง *มังกรหยก* มีเนื้อหาน่าสนใจมีความ  
แปลกใหม่ ทำให้เห็นถึงวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมคนจีนช่วยให้ละครดังกล่าว  
น่าสนใจ ดังตัวอย่าง

...มาได้ดูหนังจีนฮ่องกงใกล้ๆบ้าน ก็มีบางอย่างแปลกๆออกไป...วัฒนธรรมจีนหรือ  
ชีวิตความเป็นอยู่ ที่แม้ไม่ต่าง ไปมากจากฮ่องกง แต่จากบทให้ความรู้ลึกบางรูปแบบที่ยัง  
เคร่งครัด และเป็นเอกภาพในสังคมมากกว่าที่รู้สึก...

แม้ในส่วนที่เป็นบู๊ ก็ยังเห็นความพยายาม หรืออาจเป็นธรรมชาติของเกาะนี้ที่อนุญาต  
ให้เกิดขึ้นได้ในจอหนังไม่ถึงกับรกแตกแตกแก๊งกันเลือดนองถนน...

...เนื้อหาก็อ่านเองเดี่ยวที่เลยดูๆ กันมาจนขึ้นใจนั่นแหละ เพียงแต่บรรดานักแสดง  
แปลกหน้าไป ก็เลยมีส่วนดึงดูดได้หน่อย โดยเฉพาะนางเอกที่มาเต็มรูปหน้าตา แต่งกาย  
แบบสาวยุคใหม่ หรือแม้จนบรรดานักเลงมาเพีย ก็ไม่เว่อมากไป โหนลูกสมุนเป็นพรวน  
กร่างเต็มถนนอย่างหนึ่งฮ่องกง

ก็เลยเป็นรสชาติใหม่ที่พอจะชวนให้ติดตามดูได้

(สุภาพบุรุษนักสู้, 8 ต.ค. 42)

ความแปลกใหม่ของการนำเสนอ และการถ่ายทอดเรื่องราวของละครจีน พอจะทำให้มองเห็นถึงความงดงามของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าอยู่บ้าง ถึงแม้ว่าละครจะสื่อถึงเรื่องราวของนักสู้ผู้กล้า แต่รายละเอียดคงกล่าวข้างต้นก็ถูกแทรกและซ่อนอยู่ภายใต้ความคุ้นเคยและสถานการณ์เข้มข้นชนิดถึงเลือดถึงเนื้อ

ด้านการคัดเลือกบทประพันธ์ “ลำแข” แสดงความเห็น ว่า หากคัดเลือกได้อย่างเหมาะสมจะสามารถสร้างความประทับใจให้ตราตรึงอยู่ในใจผู้ชมอย่างยาวนาน โดยเฉพาะถ้าเรื่องราวมักจะมาจากวรรณกรรมยอดนิคมหรือเรื่องที่เคยครองใจผู้ชมมาแล้ว ยิ่งถือเป็นความได้เปรียบ แม้จะมีการนำมาสร้างหลายครั้งและเปลี่ยนนักแสดงมาแล้วหลายรุ่น แต่ก็ยังได้รับความสนใจ ส่งผลให้นักแสดงมีโอกาสดำเนินวงการแสดงต่อไปได้ นอกจากนี้ ยังเน้นถึงตัวนักแสดง โดยแฝงข้อคิดว่าการเลือกนักแสดงก็เป็นส่วนสำคัญ หากได้ผู้แสดงที่แสดงดี มีเอกลักษณ์โดดเด่น ก็ยิ่งส่งผลให้ละครหรือภาพยนตร์นั้นน่าสนใจ แต่ละครฉากแต่ละตอนมีความน่าประทับใจ เป็นที่จดจำของผู้ชมได้มากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

...มังกรหยกภาค 2 อันเป็นเรื่องราวประทับใจของ เอี้ยก้วยกับ เซียว เหล่ง นิ่ง เป็นตอนที่ตราตรึงนักอ่านและนักชมภาพยนตร์มานานเข้า...

...แต่คนมักจะจำคู่ไปเปี๊ยะ กับ หมี่ซึยะ ที่เป็นก๊วยเจ๋งกับอึ้งย้งได้มากกว่า จากนั้นคู่ที่สะท้านยุทธจักรนักดูหนัง ต้องยกให้คู่ หลิว เต๋อ หัว กับ เจิน อวี๋ เหลียน... ก่อนจะมาถึงคู่หลังสุดจากฮ่องกงที่ได้คู่ในบ้านเรา คู่ เทียน เล่อ กับ หลี ชั่ว ธง...

...หลี่ หมิง ชุ่น ที่เป็นเอี้ยก้วยซึ่งมีประพิมประพายหลิว เต๋อ หัว อยู่ไม่น้อยก็รับบทนี้ให้คิดตาตรึงใจได้ ในขณะที่ดาราสาวหน้าตาแปลก ฟัน เหวิน ฟาง... ซึ่งหลายคนว่ายังสาวเกินกว่าจะเป็นตัวละครนี้ได้ ก็ทำให้ผู้ชมลิ้มๆเรื่องนั้น ไปได้ด้วย ความงามแปลกตาที่เห็นคนเดียวก็ไม่ลืมนั่นเอง

ตัวละครคู่นี้ ฝ่ายชายมักได้นักแสดงหน้าใหม่ ที่ไม่ว่าใครมารับบท ก็จะมีอนาคตในวงการต่อไปอีกยาวนานทุกคน... ส่วนฝ่ายหญิงก็มีโอกาสดีไม่น้อยพอๆกัน...

(มังกรหยก, 16 ก.ย. 42)

### 1.1.1.2 ภาพยนตร์

บทความเชิงวิจารณ์ภาพยนตร์ วิจารณ์เกี่ยวกับสาระและประโยชน์ด้านเนื้อหาของภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์ไทย และภาพยนตร์ต่างประเทศ

บทความเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย เช่น บทความเรื่อง นางนาก, นางนากอีกหน, ดอกไม้เทวี, จิ้งหะ โคลนนิ่ง เป็นต้น บทความเชิงวิจารณ์ภาพยนตร์ต่างประเทศ เช่น บทความเรื่อง คัสซิน เบธ, บลู บราเธอร์ส 2000, เอท้อฟ ไซส์, ไฮป ไฟลทส์, เดอะ บุษเชอร์ บอย เป็นต้น

“คำแหง” วิจารณ์ภาพยนตร์ไทยในแง่พัฒนาการและความนิยมของภาพยนตร์ไทย การวิจารณ์สาระของภาพยนตร์นั้น ผู้เขียนวิจารณ์ในแง่ของเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของตัวละคร รวมถึงการลำดับเรื่องและการลำดับภาพ

ด้านพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย หากมีการเพิ่มทุนสร้างและพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้กำกับ ภาพยนตร์ไทยจะพัฒนาไปได้มากกว่านี้ อีกทั้งภาครัฐต้องให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเกี่ยวกับธุรกิจภาพยนตร์ไทยอย่างจริงจัง เพื่อช่วยประคับประคอง และเป็นแรงผลักดันให้ภาพยนตร์ยังคงอยู่ได้ดังตัวอย่าง

...ปี นี้ อะไร ก็ไม่ส่อหนทางดีสำหรับหนังไทย... ในเมื่อคนทำหนังไทยหลักๆ ก็เหนียว คนรักหนังที่อยากลงทุนทำหนังอย่าง ฟ้า ที่ยังลงโรง เมื่อได้การตอบรับที่ไม่สามารถลงทุนทำงานต่อไปได้

ก็วางมือเลิกกันไป

แม้จนบริษัทใหญ่อย่างแกรมมี่ ที่มีบริษัทสร้างภาพยนตร์...หากงานที่เสนอๆ มีกำไรพอมาทำงานต่อก็ไม่เป็นไร แต่หากทุน...หมด ก็เห็นจะยังไม่ลงทุนต่อ

ดังนั้น ปีนี้จึงเป็นปีที่น่าวิตกสำหรับหนังไทย...เป็นปีที่คำซึ่งใครๆเคยพูดเคยถามว่า “หนังไทยตายแล้ว” จะมีรูปธรรมจริงจัง...เช่นนั้นหรือไม่...

เรื่องหนังไทยกับอุตสาหกรรมหนังไทยขณะนี้ เป็นที่รับรู้กันอยู่ในระดับรัฐที่มีคณะกรรมการคอยดูแลแล้ว แต่เมื่อสถานะทางเศรษฐกิจตกอยู่ในสภาพเรือลำเดียวเหมือนกันหมด รัฐเองที่ไม่ค่อยจะให้ความสำคัญกับหนังไทยเท่าไรอยู่แล้ว ก็คงยากจะยื่นมือเข้ามาประคับประคองลมหายใจของอุตสาหกรรมนี้ให้กระเดื่องจากสภาพวู่วามขึ้น...

(หนังไทยไปแน่, 13 ม.ค. 42)

สิ่งที่เป็นอุปสรรคของภาพยนตร์ไทยประการหนึ่ง คือ การเซนเซอร์ หรือการพิจารณาความเหมาะสมของบทภาพยนตร์ก่อนออกฉายสู่สายตาผู้ชม หากระบบเซนเซอร์ล้ำสมัย และปิดกั้นทางด้านความคิดอยู่ จะทำให้ภาพยนตร์ไทยไม่พัฒนาไปไกลเท่าที่ควร และอุปสรรคอีกประการคือ รัฐเก็บภาษีของอุปกรณ์เครื่องใช้ในการผลิตภาพยนตร์สูงเกินไป จึงทำให้ผู้ที่มีความสามารถขาดงบประมาณในการลงทุนและขาดโอกาสในการผลิตชิ้นงานดีๆ ให้ผู้ชมได้เป็นทางเลือกอีกหนทางหนึ่ง ดังตัวอย่าง

...สิ่งที่เป็นอุปสรรคหนังไทย...เรื่องหนึ่งคือเซนเซอร์...ซึ่งปัจจุบันนี้เห็นบรรเทาเบาบางลง จะด้วยเหตุหูดตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับผิดชอบเรื่องนี้เป็นพิเศษกว้างขวางขึ้นตามความเจริญของโลก...

เรื่องแบบนี้มีฉากสลับไปฉายเมืองนอกไม่ได้เพราะอายุฝรั่ง...

...หรือหนังตลกแบบตำรวจไล่โจร โจรแอบตรงเสาไฟฟ้าต้นนิคเดียก็มองไม่เห็นก็มี  
ไม่ได้เพราะตำรวจต้องไม่เง่าอย่างนั้น...

...แต่อีกเรื่องที่หนักหน้าคนทำหนังก็คือ การขอลดภาษีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้  
กล้อง ฟิล์ม...เพื่อคนแก่ๆ ได้มีโอกาสมาทำหนังให้ผู้ชมมีทางเลือกมากขึ้น...

...หนังนั้นหากไม่นำดูน่าสนใจจริง เขาก็ไม่ดู อย่างน้อยๆ คนในรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับ  
งานเหล่านี้ ปีๆ ดูหนังไทยกันสักก็เรื่อง และเข้าใจคนทำหนังแค่ไหน

(หนังไทยอาเซียน, 7 เม.ย. 42)

“ลำแข” แสดงทัศนะเกี่ยวกับความเคิบ โศกของภาพยนตร์ไทยว่า ผู้สร้างภาพยนตร์ไทยที่ได้รับการ  
การตอบรับไม่ดี ก็ยากที่จะสร้างงานใหม่ได้ โดยเฉพาะในช่วงที่สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจมีปัญหา และขาด  
การอุดหนุนของรัฐ ดังตัวอย่าง

...พอมาถึงปีนี้ อะไรๆ ก็ไม่ต่อหนทางดีสำหรับหนังไทย ให้ได้สนับสนุนกันต่อ ใน  
เมื่อคนทำหนังไทยหลักๆก็เหนื่อย คนรักหนังที่อยากลงทุนทำหนังอย่างฟ้า ที่ยังลงโรง  
เมื่อได้รับการตอบรับที่ไม่สามารถลงทุนทำงานต่อไปได้

ก็วางมือเลิกกันไป...

ดังนั้น ปีนี้จึงเป็นปีที่น่าวิตกสำหรับหนังไทย...เป็นปีที่...ใครๆเคยพูดเคยถามว่า

“หนังไทยตายแล้ว” จะมีรูปธรรมจริงจึงแสดงให้เห็นว่าเป็นเช่นนั้นหรือไม่

เรื่องหนังไทยกับอุตสาหกรรมหนังไทยขณะนี้ เป็นที่รับรู้กันอยู่ในระดับรัฐ ที่มี  
คณะกรรมการคอยดูแลแล้ว แต่เมื่อสถานะทางเศรษฐกิจตกอยู่สภาพเรือลำเดียวเหมือน  
กันหมด รัฐเองที่ไม่ค่อยจะให้ความสำคัญกับหนังไทยเท่าไรอยู่แล้ว ก็คงยากที่จะยื่นมือ  
เข้ามาประคับประคองลมหายใจของอุตสาหกรรมนี้ให้กระเดื่องจากสภาพวยรินขึ้น

ความบันเทิงนอกบ้านที่เป็น โรงภาพยนตร์ปัจจุบันจึงเป็นสถานที่รองรับงานฮอลลีวูด  
เป็นหลักแน่นอน...

จนความบันเทิงส่วนนี้ของคนไทยดูเหมือนจะรู้เรื่องราวของฮอลลีวูดดีกว่า โลก  
หนังไทยเราเองไปเสียแล้ว...

(หนังไทยไปแน่, 13 ม.ค. 42)

“ลำแข” แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตลาดภาพยนตร์เมืองไทยว่า ภูมิภาคฮอลลีวูด

ครอบครองและยึดกุมความสำเร็จไปแล้ว จำนวนภาพยนตร์อเมริกันหลังไหลเข้ามาฉายให้คนไทยชมชนิด



แทบจะหาภาพยนตร์ไทยชมไม่ได้ ขณะเดียวกันผู้สร้างภาพยนตร์ไทยก็ยังพยายามค้นหาแนวทางเพื่อกลับมาทวงความนิยมท่ามกลางกระแสเศรษฐกิจตกต่ำ และความไม่ค่อยสนใจให้ความช่วยเหลือจากทางภาครัฐเท่าที่ควร

เมื่อกระแสความนิยมมีความกระเตื้อง และได้รับการต้อนรับจากตลาดหรือผู้ชมมากขึ้น ความเติบโตของภาพยนตร์ไทยก็มีทิศทางที่น่าสนใจ ดังตัวอย่าง

มาถึงวันนี้ วันที่หนังไทยสร้างชื่อจนกระทั่งสินค้าเอาหนังมาโฆษณาได้ ดูแล้วก็เป็นวันที่หนังไทยคงไม่ถอยหลังกลับไปหาเงินกันแบบเก่าๆอีก

...คนตั้งใจทำงานหรืออยากทำงานหรือสร้างชื่อด้วยงาน ก็ต้องเดินหน้า ในขณะที่ประเภทตีหัวเข้าบ้านก็อาจยังมีแต่ลดน้อยถอยลง...

ตั้งแต่ ริกออกแบบไม่ได้ หนังที่บททำได้กลมกลืนเหมาะสมไปหมด ...เสือ โจรพันธุ์เสือ...2499 อันธพาลครองเมือง เบิกโรง ไปก่อนหน้า ก็สำคัญให้เห็นผี มือคนทำหนังไทยได้เป็นอย่างดี

ก่อนจะมาทำให้ห้องขายตั๋วล่มสลายเอาจริงเอาจังจาก นางนาก หนังไทยซึ่งเรียกคนออกจากบ้านได้มากที่สุด ตั้งแต่ นักดูหนังเอง จนไปถึงคนที่ไม่เคยดูหนังหรือร้างโรงหนังมานาน ก็ยังต้องตะกายจากบ้านมาพิสูจน์กิตติศัพท์...

อีกไม่นาน สุริ โยทัย...ก็จะตามมาให้บทเรียนใหม่กับผู้ชมหนังประวัติศาสตร์ หวังว่านั่นคงเป็นอีกหน้าหรือประวัติศาสตร์ หรืออีกหลักกิโลเมตรของเส้นทางหนังไทย...

(หนังไทยไม่ถอยหลัง, 28 ธ.ค. 42)

ในทัศนะนี้ ความนิยมต่อภาพยนตร์ไทยซึ่งมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ขึ้นอยู่กับผู้สร้างงาน หากผู้สร้างงานเรียวรู้ที่จะพัฒนาความสามารถ พัฒนาเทคนิควิธีการนำเสนอให้ทันสมัยขึ้น สามารถผลิตงานที่มีคุณภาพมากขึ้น คนที่สร้างงานโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพก็จะลดน้อยลง ดังนั้น อนาคตของภาพยนตร์ไทยจึงยังน่าจะอยู่รอด และมีแนวโน้มว่าจะได้รับความนิยมจากตลาดหรือผู้ชมมากยิ่งขึ้น

คุณภาพของภาพยนตร์ไทยขึ้นอยู่กับความสามารถของนักแสดงด้วย นักแสดงที่มีความสามารถ จะช่วยเสริมให้ภาพยนตร์น่าชมยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างจากบทความเรื่อง “นางนากอีกหน” ที่ว่า “การคัดเลือกตัวแสดงแต่ละบท...ทำให้หนังเดิน ไปอย่างกลมกลืน” ถ้าผู้กำกับการแสดงคัดเลือกนักแสดงที่ไม่เหมาะสมกับบทบาทการแสดง หรือยังขาดประสบการณ์การแสดง ก็มีผลทำให้ความน่าชมของภาพยนตร์ลดลง ไปมาก ดังตัวอย่าง

...สำหรับการแสดงนั้น มือเป็นส่วนใหญ่มักคุยกันด้วยหน้าตาฯ ไม่ค่อยแสดงอารมณ์ แม้ประโยคสนทนาจะดูคั่นหยาบคาย...ดังนั้นไม่ว่าพระเอกคอม เหวระกูด หรือ นักร้อง ชัย พอง พองที่แม่เล่นเป็นมือปืนชาคิสต์ ก็ไม่ได้เด่นไปกว่ากันมากนักในการควบคุม อารมณ์การแสดง

หรือกระทั่งมือปืนคนอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน รวมทั้งจำพวกอย่าง เบญจพล เซยอรุณ ส่วนนางเอก นุชนาฏ สายชมพู ที่หน้าตาชวนดูอยู่...ก็คงจะเป็นนางเอกต่อไปได้ จนกว่าจะมีบทเข้มข้นกว่านี้พิสูจน์ ที่ไม่ต้องใช้กำลังซ้อมหรือสติก็ได้

เพียงแต่ตอนที่เธอขึ้นเสียงทะเลาะกับพระเอก เสียงของเธอขึ้นจุกไปหน่อย พอๆกับ ลิ่นที่รัวๆ ฟังคับๆ...

(ดอกไม้ เทวัญ, 12 ต.ค. 42)

เสียงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมอารมณ์ให้แก่ผู้ชม และเป็นส่วนช่วยสร้างบุคลิกของนักแสดง ให้ดูโดดเด่นยิ่งขึ้น นักแสดงที่ใช้น้ำเสียงไม่เหมาะกับบทบาทการแสดง จะทำให้อรรถรสในการชม ภาพยนตร์ลดลง และอาจส่งผลกระทบต่อความนิยมของผู้ชมด้วย ดังตัวอย่าง

...ติดตามดูละครเรื่องมือปืน...เหนือกับการเอาใจช่วยนักแสดงขึ้นนำอย่างฉัตรชัย เปล่งพานิช เหนือแทนนักแสดงที่กำลังใช้ความพยายามแสดง ให้ได้อารมณ์ตามบท ซึ่งทำ ได้ชนิดชวนให้คล้อยตาม แต่พอเอ่ยปากพูดขึ้นเท่านั้นเอง

ความพยายามที่ไล่เสียงบทมา...แทบจะมลายไปกับน้ำเสียงคนละอารมณ์กับเรื่องเลย ยกตัวอย่างเช่น ตอนที่กำลังเฉลย ฝนตกความรู้สึก ไปกับ ชานา นุตาคม แต่แล้วก็หยุด ไบหน้าและร่างกายสั่นระริกข่มความรู้สึก ดวงตาเจ็บปวด ทุกกลัมนื้อร่างและไบหน้า เหมือนจะรู้สึกได้ว่า กำลังเข็งเกร็ง

แต่พอออกปากพูด “ผมทำไม่ได้” เท่านั้นเอง ผู้ชม...ถอนหายใจเอือกฉัตรชัยมาอย่างไร ก็เป็นฉัตรชัยไปอย่างนั้น

นี่มิใช่พูดเพื่อทำร้ายทำลายกำลังใจเลย แต่เห็นว่าฉัตรชัยเป็นนักแสดงที่มีศักยภาพ หากเปิดโอกาสให้ตัวเองได้เรียนรู้ ได้ฝึกฝนทักษะอีกประการ ที่จำเป็นต้องใช้ควบคู่กัน ไปด้วยกับการแสดง คือการใช้เสียงแล้วฉัตรชัยก็จะยิ่งโดดเด่นไปกว่าที่เป็นอยู่

เสียงของคนเป็นรูปธรรมนามธรรมก็จริง หรือคนเสียงนำฟังก็อาจได้เปรียบ แต่ไม่ว่า เสียงนำฟังหรือเสียงแบบไหนก็ตาม ก็มีความรู้สึกหรืออารมณ์อยู่...มิใช่แห้งแล้งแข็งทื่อ เหมือนกันไปทุกเรื่อง...

(เสียง, 14 ก.ย. 42)

การสร้างให้ภาพยนตร์มีความสมจริงสมจังและน่าติดตามชมนั้น ผู้เขียนบทและผู้กำกับควรมี  
 ความพิถีพิถันในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างดีและลึกซึ้ง ดังตัวอย่าง

...จากบทที่ต้องค้นคว้ามาอย่างสาหัส ก่อนจะผูกเรื่องขึ้นดำเนินเหตุการณ์ได้ละมุน  
 ละม่อมของวิศิษฐ์ ศาสนเที่ยง ที่ต้องให้ถึง 7 - 80 คะแนน เท่ากับคนตรีประกอบอัน  
 ยอดเยี่ยมของ ภควัฒน์ ไววิทยะกับ ชาติชาย พงศ์ประภาพันท์ ซึ่งประกอบภาพได้อารมณ์  
 เหลือกำลัง...

นนทรีย์ นิมิบุตร ย้อนเวลางานชิ้นแรก 2499 ไปเกือบครึ่งศตวรรษ พองานชิ้นต่อมา  
 ย้อนไกลไปอีกร่วมศตวรรษ ให้คนไทยได้รู้สึกซึ้งๆ กับความเป็นไทย บรรยากาศไทย  
 ถือว่าเป็นคุณภาพไม่น้อยต่อผู้ชมผู้บริโภคร และต่อสังคม

ยืนยันให้เห็นได้ว่า งานบันเทิงอย่างหนึ่งนี้แหละ สามารถแสดงหน้าที่รับผิดชอบของ  
 งานต่อสังคมได้เป็นอย่างดีในหลายๆ แง่มุม หากต้องการจะทำ...

(นางนาก, 30 ก.ค. 42)

นนทรีย์ นิมิบุตร ผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่ มีความตั้งใจจริงในการทำงาน มีความละเอียดลออ  
 พิถีพิถัน และยังคงคัดเลือกรักแสดงได้อย่างเหมาะสมกับบทบาท จึงส่งผลให้ภาพยนตร์เรื่องนางนากมี  
 คุณภาพและได้รับการตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

ปานนี้คงชื่นมื่นกับหนังไทยเรื่องนี้กันไปแล้ว ไม่น้อย แม้แต่คนที่ไม่ค่อยดูหนังไทย...

พอได้ดูเรื่องนี้เข้า ก็ยังคุยกันไม่เสร็จตลอดสองสัปดาห์ที่ผ่านมา

...ความสำคัญหลักของงานชิ้นนี้ อยู่ที่การค้นคว้าอย่างประณีตที่กลายเป็นบทอัน  
 พิถีพิถัน...เมื่อประกอบกับงานสร้างซึ่งระวิงรายละเอียดเต็มที่ หนังเรื่องนี้จึงน่าดูไปหมด  
 ซึ่งหมายความว่ารวมถึงการคัดเลือกตัวแสดงแต่ละบทด้วย ที่ทำให้หนังเดินไปอย่าง  
 กลมกลืน...

(นางนากอีกหน, 10 ส.ค. 42)

นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงการคัดเลือกคนตรีประกอบภาพยนตร์ ว่ามีความสำคัญเช่นเดียวกัน  
 เพราะมีส่วนสร้างสีสัน เพิ่มความน่าสนใจและเสริมให้ภาพยนตร์มีพลังในการสื่อสารยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง  
 จากบทความเรื่องนางนาก ที่ว่า "...คนตรีประกอบอันยอดเยี่ยมของภควัฒน์ ไววิทยะ กับ ชาติชาย  
 พงศ์ประภาพันท์ ซึ่งประกอบภาพได้อารมณ์เหลือเกิน..." (นางนาก, 30 ก.ค. 42)

...เพลงประกอบภาพยนตร์...ทำได้โดดเด่นไม่เลวเลยทีเดียว ที่ให้อารมณ์ในยาม  
ที่ภาพต้องการเสียงดนตรีช่วย และค่อยๆ ให้ความรู้สึกลึกซึ้งยามที่ภาพกำลังระทึก...  
บางคราวที่ตัวละครตกอยู่ในห้วงความคิด เสียงดนตรีก็แผ่ว โหมยอยู่แว่วๆ  
ยิ่งยามรักและยามเกิดเหตุขัดแย้งบนเส้นทางรัก เสียงก็อาจเน้นหนักบ้างเบาบ้าง  
ซอกซอนไปใน โสตและความคิดความรู้สึก ไม่ว่าจะด้วยเครื่องดนตรีชิ้นเดียว  
เพียงแซ็กโซโฟน หรือกีตาร์ หรือสองสามชิ้น  
ที่แม้เป็นหนังบู๊อาชญากรรม ก็ทำให้มีช่วงจังหวะอันงดงามเกิดขึ้นได้...

(ดอกไม้ เทวัญ, 12 ต.ค. 42)

จะเห็นได้ว่า “ถ้าแชน” ให้ความสำคัญกับทุกส่วน ทุกฉากในภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา  
ค้นคว้าข้อมูลที่จะนำมาสร้าง การคัดเลือกนักแสดงและการคัดเลือกดนตรีประกอบ ทุกส่วนล้วนสำคัญ  
ทั้งสิ้น ในการเป็นส่วนช่วยเสริมให้ภาพยนตร์มีคุณภาพและมีความน่าดูน่าชม

นอกจากบทความวิจารณ์ภาพยนตร์ไทยแล้ว “ถ้าแชน” ยังเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ต่างประเทศ  
ด้วย โดยภาพยนตร์ที่นำมาวิจารณ์ส่วนมากจะผลิตจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และอิตาลี มีทั้งแนว  
แอ็คชั่น ลึกลับ สืบสวน สอบสวน สงคราม ชีวิต ความรัก และแนวตลกขบขัน

ภาพยนตร์ตะวันตก มีการแบ่งกลุ่มคนดูไว้อย่างชัดเจน ผู้สร้างภาพยนตร์จะต้องถือปฏิบัติ โดย  
การใส่รหัสกำกับภาพยนตร์ทุกเรื่องก่อนที่จะนำออกฉาย สมาน งามสนิท (2530 : 182 - 236) อธิบายว่า  
ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการแบ่งภาพยนตร์บันเทิงออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ประเภทจี(G, general) เหมาะ  
สำหรับคนทั่วไป ประเภทจีพี (GP, general audience with parents compan) สำหรับผู้ใหญ่ เยาวชนที่มีอายุ  
ต่ำกว่า 18 ปี เข้าชมได้ แต่ต้องมีผู้ปกครองเข้าชมด้วย ประเภทอาร์(R, restricted) เป็นภาพยนตร์สำหรับ  
ผู้ใหญ่อายุเกิน 18 ปี ไปแล้วเท่านั้น ภาพยนตร์ประเภทนี้มีบทรัก ไปถึง อาชญากรรม และความรุนแรงมาก  
และประเภทเอกซ์ (X, exclusive for adult only) เป็นภาพยนตร์เฉพาะผู้ใหญ่ที่บรรณนิติกภาวะแล้วเท่านั้น  
เพราะภาพยนตร์ประเภทนี้มีครบทุกรส ทั้งบท ไปถึง เปลือย ร่วมเพศอย่างเปิดเผยและภาพยนตร์บางเรื่องก็จัด  
อยู่ในประเภทดับเบิลเอกซ์ คือ ยิ่งกว่าประเภทเอกซ์ จนกลายเป็นภาพยนตร์ลามกไป

ภาพยนตร์ตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา มักผลิตภาพยนตร์ที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดและ  
การนำเสนอที่สื่อถึงความรุนแรงแก่ผู้ชมมากขึ้นไป อย่างเช่น ภาพยนตร์แนวน่ากลัว สยดสยอง ก็มักมี  
เนื้อหาเกี่ยวกับการฆาตกรรมชนิดน่าขนลุกหรือภาพยนตร์แนวความรัก ก็มักมีเนื้อหานำเสนอการ  
ขายเรื่องเพศมากขึ้นไป จนผู้เขียนเห็นว่าเป็นการขาดความรับผิดชอบในการใช้สื่อ รวมไปถึงขาดความ  
รับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ “ถ้าแชน” ยังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระว่าดีหรือไม่  
อย่างไร ถ้าเนื้อหาดีก็จะแนะนำให้ไปชม เช่น ภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องจริงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ผู้เขียน  
ก็จะแนะนำให้ชม โดยให้เหตุผลว่าเป็นการทบทวนเวลาว่าการอ่านจากหนังสือประวัติศาสตร์ แต่ถ้าเนื้อหาไม่

ดีหรือสื่อไปในเชิงล้อแหลมก็จะไม่แนะนำให้ชม อีกทั้งยังวิจารณ์บทบาทของนักแสดง ฉาก บรรยากาศ  
ของเรื่อง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวต่างชาติ และเน้นถึงความตั้งใจและพิถีพิถันในการสร้าง ดังตัวอย่าง

หนังอีกเรื่องที่แพร่ภาพ...ให้เห็นสภาพของเกษตรกรอเมริกัน...ที่คล้ายคลึงกับ  
เกษตรกรทั่วโลก...

...พอคืนฟ้าไม่เป็นใจ ไร่นาที่ลงไว้ไม่ได้ผลตามควร ธนาการก็ไม่ยอมรับรู้ยี่ดที่ดิน  
ทำกิน...ขายทอดตลาด...

...จุดนี้เองที่ ดีไวด์ บาย เฮท เกิดขึ้น คือ การเข้าไปของคนที่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือ  
นำถ้อยคำของพระเจ้ามาบิดเบือน ประณามนายธนาการหรือคนยิวที่ทำให้เศรษฐกิจ  
ย่ำแย่จากการขูดเลือดขูดเนื้อชาวบ้าน

เป่าหูคนฟังให้มีความหวัง...หลอกให้รอวันเปลี่ยนแปลง วันล้างโลก...

...หนังที่สร้างจากพื้นฐานข้อมูลจริงเรื่องนี้ ยังให้รายละเอียด...อีกว่า ทุกวันนี้  
การปลุกระดมด้วยกำลังอาวุธ และดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมายในสหรัฐ ในท้องถิ่น  
ชนบทมีอยู่มากมาย...และขยายตัวเพิ่มอยู่ตลอดเวลา ด้วยการอาศัยช่องว่างที่รัฐ  
ห่างเหินประชาชน แทรกสอดเข้าไป...

...ศาสนาเป็นอีกเครื่องมือหนึ่ง ซึ่งคนมีปัญญาแต่ใช้ปัญญาไปในทางมิชฌาติฐิ  
ชอบนักที่จะนำมาปั่นหากำไรเอาถีบชาวบ้านประชาชน

ควรที่เราท่านทั้งหลายจะตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้นจากการไม่ไตร่ตรองให้ถ่องแท้  
ไม่มีศาสดารูปไหนองค์ใด ที่ต้องการให้ถ่มหลงวัตถุ ตกในมายาตัณหาอามิสและ  
เพิ่มพูนกิเลส ไม่มีศาสดารูปไหนบอกให้ใช้ความรุนแรงหรือการหักล้างกันด้วยกำลัง

ดังนั้น ระวังสติปัญญาของเราเองไว้ให้ดี อย่าให้ใครมอมเมาเอาได้ง่ายๆ ยิ่งใน  
ภาวะอับจน ยิ่งต้องรู้เท่าทันเป็นทวีคูณ อย่าให้คนหยาบร้าย...ฉวยเป็นโอกาส

(ดีไวด์ บาย เฮท, 7 ก.ค. 42)

ด้านสาระของภาพยนตร์ ได้ข้อคิดจากภาพยนตร์ว่า ในภาวะขาดที่พึ่ง หากไม่ใช่สติไตร่ตรอง  
บุคคลย่อมตกเป็นเหยื่อของผู้ไม่หวังดีได้ง่าย โดยอาจถูกชักจูงไปในทางมิชอบ

ในบทความเรื่อง “ชนบทไทยในหนัง” เปรียบเทียบภาพยนตร์ในต่างประเทศกับชนบทของ  
ไทย ดังนี้

ดูหนังทำนองนี้...หวนกลับมานึกถึงชนบทเรา...ว่าบ้านนอกของเราน่าอยู่และได้รับความ  
รู้สึกลึกซึ้งอย่างบ้านนอกเขาไหม...

ถึงแม้จะหาจากบ้านนาที่ยังกรุ่นกลิ่นโคลนสาบควาย แต่เราแทบทุกคนเองย่อมรู้สึกได้ว่าเบื้องหลังกลิ่นโคลนสาบควายนั่นคือหนี้สิน ความยากจน ไร้การศึกษาและค่านิยมที่เร่งหาเงินกันตัวเป็นเกลียว...

ชนบทไทยของเราเต็มไปด้วยความแร้นแค้น คับที่นาคาที่อยู่ ระบุด้วยปัญหา... ชนบทไทยนั้นผ่านวันคืนอันเลวร้ายมาแล้ว แต่มิใช่ผ่านความเลวร้ายไปสู่ที่ดีขึ้น หากผ่านวันคืนอันเลวร้ายเข้าไปในความเสื่อมทรามลึกลงเรื่อย ๆ

(ชนบทไทยในหนังสือ, 15 เม.ย. 42)

ในชนบทของไทยแม้จะมีความลำบากแร้นแค้นที่ไม่ต่างกันนัก แต่ความน่าอยู่อาจด้อยกว่าในทางความรู้สึก เพราะหากมองให้ลึกลงไป ผู้คนในชนบทไทยยังคงเผชิญปัญหาสารพัด และแม้แต่ภาพความงาม ความร่มรื่นเขียวขจีที่เคยมีอยู่ ซึ่งสามารถมองเห็นด้วยสายตาก็เหลือน้อยลงทุกที เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและค่านิยมของคนที่เปลี่ยนไป

...ทำให้เห็นว่า บ้านเมืองหรือสังคมที่ก้าวหน้านั้น คนของเขาต้องใช้ความคิดกันละเอียดลออขนาดไหน ต้องกังวล... ต้องคำนึงให้รอบด้าน... เมื่อเปรียบเทียบกับบ้านเมืองที่กฎหมายศักดิ์สิทธิ์คือ กฎหมายซึ่งมีอายุยาวนานร้อยปี

แทนที่จะเป็นกฎหมายที่ต้องแก้ไขทุกวัน เพื่อให้ทันกับคน ทันกับสังคมไม่ใช่ อิดหนาระอาใจ แต่คุณแล้วยังต้องออกจากบ้านไปเลือกตั้ง เพื่อหาคนดีที่สุดให้สังคมเราเองให้ได้ ไม่ว่าจะนานแค่ไหนก็ตาม

เลิกปล่อยให้พวกกาฝากเลือกตั้งคอยเอาเปรียบชาวบ้านเสียที

(สวิงโหวด, 2 ธ.ค. 42)

ข้อความนี้ กล่าวถึงความประทับใจต่อบทสนทนาในภาพยนตร์ ที่แสดงถึงการใช้ความคิดที่รอบคอบ ละเอียดลึกซึ้ง โดยเฉพาะในเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ หรือสังคมส่วนรวมในแง่คุณค่าชีวิตและการป้องกันรักษาชีวิต

ความจริงจังหรือการตั้งใจทำงานของผู้ผลิตภาพยนตร์ เพื่อให้เกิดภาพที่สมจริงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเพิ่มอรรถรสให้แก่ผู้ชม ดังตัวอย่าง

...บรรยากาศของหนัง ที่ใช้เมืองบ้านนอกในรัฐทางใต้ ที่มีทุ่งหญ้า ทะเลสาบ ป่าปรก (ซึ่งหนังฝรั่งส่วนมากเมื่อจะใช้ฉากบ้านนอก ก็มียกกกองกัน ไปถ่ายเมืองชนบทจริงๆ) ให้ความรู้สึกสงบ สะอาด งดงาม และมีชีวิตชีวาเพิ่มขึ้นด้วยผู้คนที่มี

น้ำจืดน้ำใจจริงๆ ...

คุณทำงานองนี้ จนเรื่องนี้ทำยสุดแล้ว หวนกลับมานึกถึงชนบทเราไม่ได้ทุกครั้ง  
ว่าบ้านนอกของเราน่าอยู่และได้ความรู้ดีก็อย่างบ้านนอกเขาใหม่...

(ชนบทไทยในหนังสือ, 15 เม.ย. 42)

เนื้อหาของภาพยนตร์มักมาจากความจริง ถึงแม้ว่าในบางครั้งเนื้อหาที่ตีแผ่ให้เห็นถึงปัญหา  
ต่างๆ นั้น อาจรุนแรงน้อยกว่าความเป็นจริง หรืออาจจะนำเสนอออกมาได้ไม่เท่าเทียมกับความจริงที่เกิด  
ขึ้นในสังคม แต่ภาพยนตร์ก็เป็นสื่อที่สร้างแรงจูงใจ มุมมองและเสนอวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจจะสนองตอบ  
ความพึงพอใจให้แก่ผู้ชมได้ในบางแง่มุม ภาพยนตร์ที่มีคุณค่าจะมีบทสรุปของเรื่อง หรือมีทางออกสำหรับ  
บางปัญหาในตอนจบของเรื่องให้แก่ผู้ชม ดังตัวอย่าง

ความยุติธรรมอันโหดเหี้ยมอำมหิตนี้ มีที่แปลกไปจาก...เราเคยเห็นกันในจอภาพยนตร์  
อยู่บ้าง ด้วยเหตุที่กฎหมายในอารยะประเทศอย่างสหรัฐอเมริกา ซึ่งหลายๆแห่งนำ  
ความคิดมาทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง...ที่ว่าปล่อยคนชั่ว 10 คนดีกว่าเอาคนดีเข้าคุกสักคน  
(ด้วยความผิดพลาด)

เป็นเหตุให้ทรชน...พากันลอยนวล...อยู่ในสังคมไม่น้อย เพราะหากมีช่องโหว่  
...ความละเอียดถี่ถ้วนของกฎหมายที่พยายามปกป้องคน ก็กลายเป็นเครื่องมือให้คนชั่ว  
รอดพ้นคุกออกมา

...คดีข่มขืน ซึ่งสตรีจำนวนไม่น้อย...ที่ถูกข่มขืนหนหนึ่งแล้ว ยังถูกเจ้าหน้าที่ข่มขืน  
ซ้ำอีกครั้งตอนสอบสวน ก่อนจะถูกฆ่าเราหนีคดีละเอียดลอออีกหนเมื่อขึ้นศาล

...สตรีจำนวนมากไม่กล้าไปแจ้งความ ปล่อยให้คนชั่วเหิมเกริม...กว่าจะถูกจับหรือ  
อาจไม่ถูกจับเลย

จนฮอลลีวูดต้องสร้างหนังที่เขย่าสังคม ในกรณีดังกล่าวนี้ออกมา

...หนังเรื่อง ลิปสติก...น้องสาวถูกข่มขืนยังไม่พอ คดียังหลุดอีก จนอาชญากรกำริบ  
ขนาดตามขู่คุกคาม และข่มขืนเธอซ้ำ แล้วคดีทำท่าว่าจะเอาเข้าคุกอีกไม่ได้ตัวพี่สาวจึง  
ลากปืนลูกซองมาซัดเสียกลงไปหน้าศาล

...เรื่อง อะ ไทม์ ทู คิล ที่พ่อผิวคำฆ่าอาชญากรผิวชาวสองคนที่ข่มขืนและเจตนาฆ่า  
ลูกสาวอายุเพียง 10 กว่าขวบของเขา แล้วทำท่าว่าจะลอยนวลไปได้อีก ก็เลยลากเอ็ม-16  
มาเป่าเสียคืนศาลอีกเหมือนกัน

...จนถึง ครูเอล จัสติซ ลูกสาวถูกเต็กหนุ่มข่มขืน ขึ้นศาลถูกปล่อย ก็กลับมาคุกคามจน  
พ่อทนไม่ได้ ยิ่งเสียคืนศาลอีกเหมือนกัน...

...นี่เป็นงานอีกชิ้นที่พยายามแสดงทรรศนะอันควรต่อสังคม ทั้งทางมนุษยธรรมและจริยธรรมอย่างรับผิดชอบ แม้เป็นหนังสือเล็กๆ แต่ก็มีความค่า...

(ครูเอล จัสติซ, 21 ต.ค. 42)

เนื้อหาสาระของภาพยนตร์ นอกจากจะให้คุณค่าในแง่ของการเรียนรู้แล้ว ยังนำไปสู่การยอมรับว่า ในสังคมยังมีปัญหาอีกหลายอย่างที่ยังคงไม่ได้รับการเปิดเผย ด้วยอาจเกรงว่าความจริงนั้นเป็นเหมือนดาบสองคม ที่อาจจะได้รับการยอมรับหรืออาจถูกต่อต้านจากผู้ชมอีกด้วย ดังตัวอย่าง

...ภาพหนุ่มสาวในรถประจำทางจากชนบท หลังฝ่ายหญิงชวนกลับบ้านไปเยี่ยมแม่ที่เสียชีวิต ในสังคมที่แทบไม่มีใครไม่สิ้นบุญเครือญาติ

ฝ่ายชายหันไปดูแม่เฒ่าที่เฝ้าเด็กหญิงที่เพิ่งซื้อมาก่อนจะหันกลับไปมองคนรัก พลังคิดว่าเธอคงเข้าเมืองมาแบบเดียวกันนี้ โอบและกุมมือเธอ หญิงสาวที่เหม่อไปนอกรถ น้ำตาไหล

กินใจเป็นที่สุด

หากเรามีโอกาสได้เรียนรู้เพื่อนบ้านจากงานภาพยนตร์บ่อยกว่านี้ บางทีบรรยากาศการรับรู้หรือเรียนรู้ในสังคม อาจมีอะไรเป็นบวกมากขึ้นกว่าการถูกขังเหี่ยวเป็นประจำ ด้วยเชื่อกับความรุนแรงจากฮอลลีวูด ก็เป็นไปได้

(คำหนึ่งหลังสงคราม, 17 มี.ค. 42)

การนำเสนอภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์และสังคมโลก อันส่งผลกระทบต่อชีวิตและจิตใจของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้น โดยเฉพาะภาพสะท้อนเกี่ยวกับเด็กและผู้หญิง รวมถึงภาพความซาบซึ้งกินใจในเนื้อหา ย่อมนำไปสู่การรับรู้ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งเนื้อหาเช่นนี้ช่วยสร้างสรรค์จรรโลงสังคม และไม่ส่งผลเสียเหมือนกับเนื้อหาที่สื่อถึงแต่ความรุนแรงหรือการมรณะ ดังเช่นที่มีให้เห็นอยู่มากในภาพยนตร์ฮอลลีวูด

สาระของภาพยนตร์ต่างประเทศ สื่อให้เห็นถึงความเป็นนักคิดและการมีจินตนาของผู้สร้างผลงาน แม้ว่าบ่อยครั้งจะอยู่นอกเหนือจากความเป็นจริงไปมากก็ตาม ดังตัวอย่าง

...หนังสือเขียนที่กินใจด้วยเสียงหัวเราะ จากความจริงและจินตนาการ ที่คนสามารถเห็นความงามของชีวิตได้ แม้นยามทุกข์หมั่นหันค้ำขนาดถึงแก่ชีวิต...

เรื่องของบริกรหนุ่ม อารมณ์ดี ตั้งแต่ก่อนเริ่มชีวิตครอบครัว จนต้องหาทางเอาลูกเมียรอดจากค่ายกักกันนาซีในอิตาลี ตอนปลายสงครามโลกครั้งหลัง...



แต่จินตนาการหรือความคิดที่จะมองสงครามอย่างบนินญูให้บริกรรมนุ่มมากไหวพริบ อารมณ์ดีผู้นี้มอง เพื่อช่วยให้ถูกรอดพ้นเวลาอันยากลำบากสุดแสนนั้นไปได้ ด้วยการ สมมุติสถานการณ์ว่าเป็นเกม ที่จะต้องช่วยกันทำคะแนนให้ได้สูงสุด เพื่อลูกจะได้รอดถึงจริงๆ แทนของเล่นที่ถูกชอบ...

เป็นคุณค่าที่เหนือขึ้นไปกว่างานสมจริงเหล่านั้นอีก ต่อการยกระดับจิตใจของมนุษย์ โดยเฉพาะด้านที่แสดงศักยภาพของความมานะอดทน และเรียนรู้ที่จะเข้าใจสถานการณ์ อย่างปราศจากความเกลียดชัง...

(โลฟี อีส บิวตี้ฟูล, 26 มี.ค. 42)

ภาพยนตร์เรื่อง “โลฟี อีส บิวตี้ฟูล” ได้แสดงให้เห็นถึง การคิดอย่างมีสติและความมานะอดทน ของตัวละครที่ตกอยู่ท่ามกลางภาวะสงคราม โดยพยายามใช้ความคิดจินตนาการและกลวิธีต่างๆ เพื่อช่วย ให้เกิดความรู้สึกที่ดีขึ้นในช่วงสถานการณ์ที่เลวร้าย มีคุณค่ายิ่งต่อผู้ชม เพราะเป็นการสร้างกำลังใจและความหวังทำให้ชีวิตมีความเข้มแข็ง เพื่อฟันฝ่าช่วงเวลาแห่งความทุกข์ยากไปให้ได้

การกระทำของตัวละคร เป็นการยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้หลายคนได้มีมุมมองชีวิตในด้าน ที่แตกต่างออกไป โดยเฉพาะการมองโลกในแง่ดี ซึ่งจะช่วยให้อาจสามารถมองเห็นคุณค่าและความงามของ ชีวิตได้ แม้ในยามทุกข์ยากสักเพียงใดก็ตาม

ส่วนภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเน้นสื่อไปในทางเพศมากเกินไปนั้น ไม่เกิดประโยชน์ต่อผู้ชม เป็นสิ่ง เร้าและกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางเพศ ดังตัวอย่าง

ลำพังเนื้อหนังทั้งหมดดูเข้าไปแล้ว ก็เป็นหนังเช็กซ์วัยรุ่นธรรมดาๆ ที่ฮอลลีวู้ด สร้างมา มอมเมาชาวโลก...เป็นเช็กซ์ประเภทที่ชายเป็นใหญ่ เป็นฝ่ายขบการ และฝ่ายแสวงสุข แต่หากดูแค่หนังตัวอย่าง...ไม่เรียกว่าเลวร้ายก็ไม่รู้จะเรียกอะไร...

ครูเอล อินเทนชันที่เป็นหนังตัวอย่าง จะเห็นเด็กชาย-หญิงวัยรุ่นสองคนพนันกันว่า ฝ่ายชายจะหาทางนอนกับเพื่อนหญิงอีกคน ซึ่งเรียบริยกรนวนลสงวนตัวได้หรือไม่ โดย มีรถยนต์ของฝ่ายชายกับร่างกายของหญิงเป็นเดิมพัน

นี่คือหนังที่เป็นสิ่งเร้าทางเพศลักษณะหนึ่ง ที่แวดล้อมสังคมนอเมริกัน...

หาที่สร้างสรรค์มาใส่ความคิดเด็กวัยนี้ยากเย็นเหลือเกิน นี่คือนตัวอย่างยืนยันรูปแบบชีวิต ในสังคมนิยมเสรี ว่ามีแต่หาทางทำกำไรจากกันและกันเท่านั้น...

สำหรับบ้านเรานี้แหละ ที่เดินตามเขาได้แทบทุกเรื่องร้ายๆ ไม่เคยเดินตามได้จาก เรื่องดีๆ การปล่อยให้สภาพแวดล้อมของการปลุกกระดมทางเพศล่อใจวัยรุ่นในทุกๆทาง...

(เช็กซ์แบบอเมริกัน, 18 พ.ค. 42)

...หนังสือออกฉายฤดูร้อนในสหรัฐอเมริกา...มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ทั้งจากชาวบ้านและสื่ออีกทีก็กรีก โครม ถึงขนาดว่าเป็นฤดูของหนังสืออนอสุจิเต็มจอ...

เนื่องจากหนังสือไม่รู้สึกรู้สึกรื่องที่นำน้ำกามาเล่น ด้วยการให้กระชูดเล่นแประแผ่นฟิล์มไปหมด...

บรรดาที่ชอบตามกากเดนฝรั่งในการเรียกรตติงก็คงพอเห็นได้บ้างว่าฝรั่งก็มีใช้จะมีที่มากสติปัญญาไปเสียหมด กิเลสตัณหาในการขายเรื่องเพศทำกำไร อาจหนักมากกว่าเราไปเสียด้วยซ้ำ...

(เช็ทซ์ซัน, 2 พ.ย. 42)

ตัวอย่างบทความทั้งสองเรื่อง สื่อให้เห็นถึงว่าภาพยนตร์อเมริกัน สะท้อนความรุนแรง ซะตากรรมของผู้หญิง และความวิปริตแปรปรวนในจิตใจของผู้คนยุคปัจจุบัน โดยสื่อสารผ่านบทรักที่รุนแรง ภาพยนตร์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศที่รุนแรง กดขี่ทางเพศเหล่านี้ ไม่ควรนำมาเผยแพร่ในสังคมไทย

ภาพยนตร์ที่ดีควรมีเนื้อหาสื่อในเชิงสร้างสรรค์ ไม่สื่อเนื้อหาที่รุนแรงเกินไป จนทำให้ผู้ชมเกิดอาการขนพองสยองเกล้า เช่น วิธีการฆ่ากันอย่างโหดเหี้ยม สยดสยอง หรือภาพยนตร์แนว โรคจิตวิปริต ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสื่อถึงความรุนแรงมากๆ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อความรู้สึก นึกคิดและการกระทำของผู้ชมแล้ว ยังแสดงถึงการขาดความรับผิดชอบของผู้สร้างงาน ดังตัวอย่าง

...นักศึกษา...อาจมีระดับความเครียด...หากดูจากหนังสือ...อเมริกัน

...ไม่ว่าจะเป็น ไนท์แมร์ ออน เอล์ม สตรีท ที่ส่งตัวละคร เฟรดดี้ ครูเกอร์ มาเป็นจอมโหดชั่วนิรันดร์...ไฟร์เคย์ เดอะ เรอร์ธิน ก็สร้างมือฆวานที่มีการฆ่ามานานาลักษณะให้คนขนหัวลุกเล่น...

...อย่าง เออบัน ลีเจนด์ ที่...นักศึกษาไล่ฆ่าคน ฆ่าเพื่อนนักศึกษา ฆ่าอาจารย์ ด้วยวิธีโหดๆ...

หนังสือพวกนี้...หาวิธีการฆ่าที่โหดที่สุด สยดที่สุด น่าเกลียดน่าชังที่สุด ให้คนอ้วกได้ยิ่งดี

...ปล่อยยให้หนังสือรุนแรงไร้ขอบเขต ตั้งแต่ยุคเลือกท่วมจอแบบจางเซอะ มาจนซัคกี้ ศึกดาฆาตกร

ตัวอย่างของเซ็นเซอร์กับความรุนแรงบนจอภาพยนตร์นี้ คือความสิ้นหวังในสติปัญญาของผู้รับผิดชอบสังคม ที่ไม่อาจมีวิจารณญาณแยกความเลวร้ายออกจากงานอื่นๆ ได้

(นักศึกษา โรคจิต, 20 พ.ค. 42)

ผู้ผลิตภาพยนตร์ควรตระหนักถึงความรับผิดชอบ ด้วยการไม่นำเรื่องเพศมาเป็นจุดขาย เพียงเพื่อหวังผลกำไรทางธุรกิจเท่านั้น ดังตัวอย่าง

...บรรดาที่ชอบตามกากเคนฝรั่ง ในการเรียกรวดตึงก็คงพอเห็น ได้บ้างว่าฝรั่งก็ มิใช่จะมีที่มากสติปัญญา ไปเสียหมด ก็เลศตัมหาในการขายเรื่องเพศทำกำไร อาจหนักมากกว่าเราไปเสียด้วยซ้ำ

เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ใครๆก็อยากรู้ โดยเฉพาะวัยรุ่น...กำลังเรียนรู้แรงดึงดูดระหว่างเพศ ดังนั้น การใช้เรื่องเพศในสื่อเพื่อทำมาหากินเป็นสิ่งที่คนทำงานต้องรับผิดชอบ...

...เพียงเพื่อต้องการให้คนมองหน้าจอ ขยอขำวบตักพระเอกนางเอก หรือนางเอกถูกผู้ร้ายปล้ำข่มขืน ให้คนตั้งตารอว่าจะพิสดาร ได้ขนาดไหนนั้น

เป็นการใช้ความคิดแค่ทางอ้อม ทางอ้อมที่ทำกำไร ได้ทุกครั้ง...ถึงไม่ค่อยอยากใช้ความคิดกันไง...

(เช็กซ์ซัน, 2 พ.ย. 42)

### 1.1.1.3 การแสดงพื้นบ้าน

บทความเกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านในงานของ “ลำแข” ได้แก่ บทความเรื่อง ลิเก 5 ดาว ซึ่งกล่าวถึงการแสดงลิเกทางโทรทัศน์ ว่าเป็นศิลปะของกรมศิลปากรที่มีความน่าสนใจ นักแสดงสนใจติดตามข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย แล้วนำข่าวสารต่างๆ มาประยุกต์ให้เข้ากับการแสดง และนำเสนอความแปลกใหม่ ดังตัวอย่าง

...คำว่าลิเก ได้ยินชื่อกรมศิลป์ แล้วนึกโพล่ไปถึงความล้ำหลังบรมเชย ตามยุคสมัย ไม่ทันละก็ ระวังจะเป็นคนตกยุคเสียเอง เพราะอาจจะรู้ข่าวสารไม่ครบ ผู้ลิเกคณะนี้ไม่ได้แล้ว วิสัยทัศน์ต่อปัญหาสังคมอาจจะพร่องกะแพรงไปเสียกว่าอีก

...จะเห็นได้ชัดเจนว่า พระยาเสยยังมีลูกต่อลูกชน ลูกเสียดลูกสี่ ไม่ว่าจะเรื่องจิมแจม อารีซีเอ เรื่องขายไต กระทั่ง “กูบอกให้มันไปทำกิน กลับไปทำกาย...” สารพัดจะเรียกเสียงฮาได้ตลอดเวลาที่อยู่หน้าจอ

เป็นขณะที่เคยครบเครื่องมาอย่างไร ก็จะลายครามล้ำค่ายิ่งขึ้น ไปอย่างนั้น...

เพราะ จันทโครพ ที่เล่นกันมาแต่โบราณซึ่งนาง โมรายันพระขรรค์ให้โจรป่าแทงตายตายแล้วตายเลย แต่พระจันทร์ฉบับนี้ถูกชุบชีวิตขึ้นมาเรียนรู้ข้อผิดพลาดและต้องพยายามแก้ไขตัวเองให้ลุล่วงให้จงได้ ไม่เพียงตายเป็นอุทาหรณ์อย่างเก่า...

(ลิเก 5 ดาว, 4 ส.ค. 42)

### 1.1.2 รายการสาระบันเทิง

บทความเชิงวิจารณ์รายการสาระบันเทิง ได้แก่ บทความเกี่ยวกับรายการเกมโชว์และบทความเชิงวิจารณ์การประกวดนางงาม

#### 1.1.2.1 รายการเกมโชว์

รายการเกมโชว์ คือ รายการที่เนื้อหาหลากหลาย โดยมีการแข่งขันชิงรางวัล การตอบปัญหา และมีการแสดงอื่นๆ ประกอบ เช่น การขับร้องเพลง การแสดงความสามารถพิเศษต่างๆ ของแขกรับเชิญ บทความเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับรายการเกมโชว์ เช่น บทความเรื่อง *ชิงร้อยชิงล้าน, ทำไมต้องเกมโชว์, คีธ้องร้องป่าว, แขกรับเชิญซ่าซาก* เป็นต้น

“ถ้าแฆ” แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการเกมโชว์ ในด้านเนื้อหาสาระและรูปแบบการนำเสนอ ดังตัวอย่าง

...เป็นรายการเกมกับโชว์ไปจริงๆ ไม่ใช่เกมโชว์ หรือเกมส่วนหนึ่ง ซึ่งบัดนี้ให้บอกก็อธิบายไม่ถูกว่าคืออะไรตอนไหน จำได้แต่โชว์ เพราะถ้าจะดูรายการนี้ ก็เพราะอยากดูโชว์ ไม่ได้อยากดูหรือรู้ว่าเกมเขาคืออะไร เล่นตอนไหน

อยากดูโชว์ก็ขึ้นอยู่กับแฆที่มารายการอีก ว่าน่าสนใจไหม...

รายการเกมนั้น ว่ากันเท่าที่เห็นก็ไม่น่าจะควรเกิน 1 ชั่วโมง ยืดยาวเกินกว่านั้นไปแล้ว ก็จำเป็นที่จะเพิ่มอะไรต่อมิอะไรเข้าไป อย่างเช่นโชว์ของชิงร้อย...ที่นอกจากให้แฆโชว์แล้ว จำอวดยังมาโชว์ต่อเป็นการยืดเวลาไปให้ได้ครบ ซึ่งในระยะยาวก็กินตัวรายการเองว่าจะทำรายการยาวๆ อย่างนี้ได้ไม่นานอีกแค่ไหน

เพราะหากเนื้อหาหรือกิจกรรมของแฆชนิดเดียว แต่เรื่องที่บอกกับปากก็ไม่ก็คำว่า ไปช่วยนวดคนป่วยโรคเอดส์ รายการก็ต้องขยายภาพการนวด ซึ่งก็ไม่ได้ประหลาดพิศดารไปกว่าการนวดธรรมดาๆ แล้วยังต้องต่อไปนวดเล่นกับจำอวดอีก

เทียบกับวิธีคิดที่ทำไมแฆต้องไปนวดผู้ป่วยเอดส์ ซึ่งเล่าให้ฟังสั้นๆ ก็จบกินใจ ความครบเจตนา กับการที่ต้องมาใช้เวลาเล่นให้ครบสูตร

เสียเวลาเปล่าๆ..

(ชิงร้อยชิงล้าน, 8 ก.พ 42)

เนื้อหาสาระของรายการเกมโชว์ ควรเน้นเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ มากกว่าจะให้ความสำคัญกับการโชว์ของแขกรับเชิญมากเกินไป

...รายการที่ทยอยกล้อเล่นเลียนนักรการเมือง หรือเรื่องราวที่ทันยุคทันเหตุการณ์ในสังคม ยังมีสนองใจชาวบ้านไม่มากนัก

...มีกลุ่มหนุ่มกลุ่มหนึ่งที่เป็นสายเลือดใหม่...เรียกรายการว่า เซียนซุ่ม...มีช่วงที่เล่นกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวทั้งประเด็นการเมืองและประเด็นสังคม โดยมีตัวละครตามข่าวมาแปลงให้ชวนหัวชวนเฮฮา...

(เซียนซุ่ม, 21 พ.ค. 42)

รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ เรื่องราวทางการเมือง และประเด็นข่าวที่น่าสนใจในสังคมมาเล่นล้อเลียน เพื่อบอกถึงความเคลื่อนไหวของสังคมบ้านเมือง เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ชมวิธีหนึ่ง

...รายการ คี๋น้องร้องป่าว...ซึ่งทั้งเจตนากับรูปร่างรายการที่นำเสนอไม่เลวทีเดียว สร้างตัวละครประจำที่เป็นจำพวกขึ้นมา แล้วมีแขกรับเชิญ...เป็นนางงาม 2 คน มาอธิบายปัญหาเรื่องแต่งงานกับคนต่างชาติแล้ว สามารถซื้อที่ดินเป็นของตัวเอง หรือในนามลูกได้หรือไม่...

รายการนั้นควรจะเป็น หากไม่ทำซ้ำซ้อนหรือสับสนไปเสียก่อน

...นางงาม...เจ้าของปัญหาพากันไปถามผู้ใหญ่กล้วย เชิญยิ้ม ว่าที่ถูกเป็นอย่างไร...ผู้ใหญ่กล้วยบอกว่าซื้อไม่ได้ ยืนยันในนามข้าราชการกระทรวงมหาดไทยเสียด้วยนะ นางงามทั้ง 2 ไม่นั่นใจ จึงไปหาเจ้าหน้าที่ที่ดิน ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็แจกแจงให้รายละเอียดว่าไม่มีปัญหา โดยสามีต่างชาติต้องช่วยรับรองว่า ที่ดินที่ซื้อนั้นซื้อด้วยสินทรัพย์ของภรรยา เป็นของภรรยาจริง

เท่านั้นเองน่าจะพอแล้ว กลับมีตอนที่ 3 ให้อธิบดีกรมที่ดิน ออกมาพูดเรื่องเดิมซ้ำทับอีก อธิบายเพิ่มเติมก็จริง แต่ก็ทำให้รู้สึกเหมือนกันว่า เฮ้, หรือเจ้าหน้าที่พูดอะไรตกหล่นไปอีกหรือเปล่า ถึงต้องมีอีกคนมาพูดอีกหน

หากไม่พูดถึงเวลาว่ามีอยู่ขนาดนั้น ใช้คนเดียวพูดอาจน้อยเกินไป ก็อาจเพิ่มประเด็นปัญหาขึ้นอีกได้ ไม่ต้องใช้คนมากถึงขนาดนั้น และให้ผลลบเสียด้วยซ้ำ

ผลลบบอย่างใด ก็ขนาดผู้ใหญ่บ้านที่พูดเต็มปากเต็มคำว่า เป็นข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งแทนที่ เราจะให้เป็นผู้รู้ ที่ชี้แจงชาวบ้าน ได้ถูกต้อง เราอาจเจตนาดี ให้เห็นว่ามีผู้ใหญ่ก็อาจไม่รู้ไปหมดเสียทุกเรื่อง แต่ภาพออกมาว่า ถ้าอย่างนั้นอะ ไรละที่ผู้ใหญ่รู้จริงหรือไม่รู้จริง

อะไรล่ะ ที่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยควรรู้ แต่ไม่รู้ไปเสียได้ นี้, เสียออกมาแล้วเสีย การใช้เจ้าหน้าที่ที่แต่งกายชุดข้าราชการ ซึ่งพูดจริงจังแข็งขลัง ออกมาอธิบายก็น่าจะพอ หรือรับประกันความถูกต้องได้อยู่ ควรจะจับตั้งแต่ตอนนั้น ไม่มีความจำเป็นที่อธิบดีต้องออกมา หรือหากจำเป็นต้องใช้อธิบดีจริง ก็ทำไม ไม่ใช่เสียแต่แรกคนเดียวพอ

เรื่องที่ควรเข้าใจได้ง่ายๆ จึงสับสนไปด้วยรูปแบบการนำเสนอที่วกวนเกินจำเป็น เปลืองๆ จะไม่เข้าใจเอา หากเป็นเรื่องกฎหมายที่ซับซ้อนกว่านี้

(ตีพิมพ์เรื่องป่า, 28 ก.ค. 42)

รูปแบบของรายการเกมโชว์ ควรมีลักษณะแปลกใหม่ มีความหลากหลาย นำเสนอด้วยความกระชับ ชัดเจน ไม่วกวนและสลับซับซ้อนมากเกินไป

จุดเด่นหรือจุดดึงดูดความสนใจของรายการเกมโชว์นั้น นอกจากความบันเทิงแล้ว ยังต้องมีสาระความรู้ควบคู่ไปด้วย

#### 1.1.2.2 การประกวดนางงาม

บทความเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับผู้เข้าประกวดนางงาม ได้แก่ บทความเรื่อง นางงาม และเรื่อง นางสาวไทยจนได้

“ลำแฆ” วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการจัดประกวดนางงามในแง่ความไม่เหมาะสมของการประกวดที่เน้นความงามด้านรูปร่างหน้าตาภายนอกมากกว่าความสามารถ อีกทั้งการแต่งกายต่อแหลมเดินโชว์บนเวที ถือว่าไม่เหมาะสมสำหรับหญิงไทย และขัดต่อศีลธรรมอันดีของสังคม รวมทั้งยังเป็นช่องทางให้ผู้ที่ไม่หวังดีแสวงหาประโยชน์ส่วนตนได้ การประกวดนางงามจึงเป็นเพียงธุรกิจที่ผู้จัดมีผลประโยชน์หลายประการ และผู้เข้าประกวดเองก็หวังประโยชน์จากรางวัลและผลพลอยได้ต่างๆ เรื่องความงามและการส่งเสริมความสามารถที่กล่าวอ้าง จึงเป็นเรื่องที่ไม่มีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ

นอกจากนี้ ยังเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับหญิงสาวที่ตัดสินใจเข้าประกวดนางงามว่าควรนำความรู้ที่มีไปกระทำสิ่งอื่น ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบ้านเมือง มากกว่าที่จะให้ความสำคัญหรือมุ่งหวังเพียงผลพลอยได้ที่จะตามมาหลังสิ้นสุดการประกวด ดังตัวอย่าง

...ความเห็นต่อการประกวดผู้หญิงนั้น ก็ปีๆมาก็ยังเหมือนเดิม โดยเฉพาะในบ้านเมือง  
คือพัฒนาอย่างนี้ คือไม่เห็นชอบด้วยแน่นอน

ในอารยประเทศ...บ้านเมืองเขามีพร้อมเกือบทุกอย่าง ที่เป็นทั้งฐานและหนทาง  
ซึ่งนำไปไว้ให้เยาวชนเขาเติบโต ดังนั้น เมื่อเด็กสาวได้ร่ำเรียนมากมายจนชั้นสูงแล้ว

ยังอยากเลือกทางชีวิต หรือเห็นหนทางประกวดนางงามช่วยส่งให้ไปถึงที่หมายเร็วขึ้นอีก แล้วเข้าประกวด ก็เรื่องของเขา เอามาเปรียบเทียบกัน ไม่ได้

เพราะบ้านเรายังเสื่อมทราม ไปแทบจะทุกวงการ ทั้งฐานจริยธรรมและคุณงามความดี... มายาที่คอยล่อหลอกเขวากันก็มีผู้ใหญ่...นี่แหละที่สร้างเป็นหลุมพราง...

บ้านเมืองด้อยพัฒนาอย่างเรา คือต้องการคนมีสติและปัญญาต่อสู้อุปสรรคขวากหนาม เหล่านี้ มากกว่าจะหลงไปในบ่วงดั่งกล่าว

การมีนางงามให้ชาติอื่นรู้จัก...ช่วยให้เขามาท่องเที่ยวบ้านเราได้มากจริงหรือ... ตรงกันข้าม การที่คนมีสติปัญญาว่าเรียนมหาวิทยาลัย เข้ามาประกวดนางงาม... แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมหรือ คิดดูดีๆ เจริญหรือว่าสังคมเสื่อมลง... ...นางงามโลก...ที่นำไปสร้างชื่อเสียงนั้น ก็กระบวนการธุรกิจเห็นๆป้อนอะไร เข้าปากอะไร แล้วได้อะไรตอบแทนเท่าไร ลองบวกลบคูณหารดู...

(นางงาม, 1 เม.ย. 42)

การจัดประกวดนางงามในปัจจุบันนี้ ผู้สมัครเข้าประกวดมีความรู้หรือมีระดับการศึกษาสูง ซึ่งถ้ามองอย่างผิวเผินแล้ว อาจเห็นว่าเป็นการยกระดับการประกวดนางงามให้ดูมีคุณค่ามากขึ้น แต่ในความเป็นจริงแล้วการประกวดนางงามก็คือ การประชันกันด้วยการอวดรูปร่างหน้าตาเท่านั้น ไม่ได้นำความรู้ความสามารถไปใช้แต่อย่างใด ดังตัวอย่าง

...เรามองนางงามกันอย่างไร เป็นหญิงไร้อสมองกันขนาดไหน พอมีหอมมาสมัคร พุดพ้อรู้เรื่องเหมือนคนอื่นๆ...จึงกลายเป็นเกลียวถาดเสียดังประคำขึ้นมา

ไม่ปิดตาข้างหนึ่งก็มองออกอย่างที่หลายคนตั้งใจมองว่า มีคนเรียนหนังสือมาหลายๆ เข้ามาก็เหมือนช่วยพอกเวทีประกวดให้ดูดีขึ้น...แต่ไม่สามารถอธิบายอะไรที่เป็นความเจริญ เป็นการพัฒนาขึ้นไปสู่ความศิวิไลซ์ ที่เป็นอันส่งผลต่อสังคมได้

นอกจากช่วยโฆษณาองค์กร โฆษณาสินค้าแล้วพาตัวเองเติบโตขึ้นในวงการบินเหิงเป็นนางแบบ นางเอกหนัง นางเอกละคร...หลังจากนั้นก็รอเป็นข่าวแต่งงาน

การประกวดนางงามไม่มีประโยชน์อะไรเลยหรือ

ใช่ ไม่มีประโยชน์อะไรเลย ประกวดนางงามก็คือประกวดความงาม รูปร่าง หน้าตา ที่เดี๋ยวนี้ไปปรับโฉมคัดแปลงมาอย่างไรก็ได้ ไม่มีใครว่าค่าอะไรกับการประกวดนี้ ประกวดแมว ซึ่งเป็นการประกวดรูปเหมือนกัน...

(นางงาม, 2 เม.ย. 42)

การจัดประกวดนางงาม เป็นเพียงเพื่อต้องการแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจของผู้ใหญ่ในสังคมที่ใช้เยาวชนเป็นเครื่องมือ ทั้งที่เยาวชนที่มีความรู้ความสามารถระดับปัญญาชนเหล่านี้ สามารถใช้ความรู้ความสามารถ และสติปัญญาของคนทำประโยชน์ ให้แก่สังคมได้มากกว่าการอวดรูปโฉมอย่างที่ เป็นอยู่

## 1.2 บุคคลที่ทำงานด้านข่าวสารและสารบันเทิง

บทความของ “ลำแชะ” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลที่ทำงานด้านการสื่อข่าวสารและสารบันเทิง จำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่ บุคคลที่ทำงานด้านการข่าวและรายการทั่วไปและศิลปิน

1.2.1 บุคคลที่ทำงานด้านการข่าวและรายการทั่วไป ได้แก่ ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศข่าว และผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกร

### 1.2.1.1 ผู้สื่อข่าว

บทความเชิงวิจารณ์ผู้สื่อข่าว หมายถึง บทความวิจารณ์ผู้รายงานข่าว, ผู้เขียนข่าว, ผู้บอกข่าว ผู้ส่งข่าวหรือนักข่าว บทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้สื่อข่าว เช่น บทความเรื่อง *ชะ โงกดูเงา, อติศ, ข่าวศิลป์, ส่งท้ายคำไทย, คนอ่านข่าว, ข่าวกีฬาช่อง 3, พิษณุ พรพรม ทรงอภิรักษ์* เป็นต้น

“ลำแชะ” แสดงทัศนะวิจารณ์ผู้สื่อข่าวในแง่ของการนำเสนอข่าว กาลเทศะในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการอ่านออกเสียงอักษรและคำควบกล้ำ การอ่านคำผิด และการใช้คำศัพท์เฉพาะวงการมากเกินไป เช่น ศัพท์ในวงการกีฬา และการแสดงความรู้สึกส่วนตัวในการรายงานข่าว นอกจากนี้ยังเน้นด้านความรับผิดชอบและหลักจรรยาบรรณ

ผู้สื่อข่าวควรนำเสนอข่าวที่สร้างสรรค์ต่อสังคม ไม่ล่อแหลมหรือผิดศีลธรรม และไม่มุ่งหวังเพียงเพื่อต้องการขายข่าวให้ได้เท่านั้น ดังตัวอย่าง

...เรื่องราวของนักแสดงหนุ่มสาวคู่ที่เป็นข่าวฉาวอยู่นี้ ตอนเป็นข่าวรักหวานแหวว แต่แรกก็มีเสียงดังอยู่ไม่น้อยว่าอย่าไปสนใจติดตามเลย ยังไม่รู้ว่าจริงแท้กันขนาดไหน คบกันไปได้อีคยาวเท่าไร

เพราะประสบการณ์จากข่าวบรรดานักแสดงวัยรุ่น สำหรับผู้ต้องผ่านหูผ่านตาข่าว เพราะถูกขัดเขียด...มีแบบอย่างให้เห็นมาแล้ว ไม่น้อย

...สังคมนี้ สังคมที่ต้องขายข่าวแข่งกันเรียกความสนใจผู้อ่าน ทำให้สื่อต้องช่วงชิงกันหาตัวบุคคลในข่าวมาให้ได้ก่อน โดยเฉพาะได้ก่อนเป็นคนแรก...

แต่การรายงานเช่นนั้น...อาจมีผลต่อพฤติกรรมหรือทัศนคติของบรรดาวัยรุ่นที่



กำลังเคิบโต...ทำให้เข้าใจเรื่องเพศผิดไปกว่าที่ควร โดยเฉพาะเส้นกั้นอาณาเขต  
ระหว่างความสัมพันธ์อันเหมาะสม กับการเอาเปรียบทางเพศ (ไม่ว่าชายทำกับหญิง  
หรือหญิงทำกับชาย อย่างที่มีข่าวเคนเซอร์หรือนักแสดงอนงค์หนึ่ง ตั้งใจจะคบ  
พระเอกให้ถ้วนทุกคนในวงการ)...

(ตัวเมียคารา, 13 เม.ย. 42)

การนำเสนอข่าวที่ดีควรให้ข้อมูลที่ครบถ้วนและกระชับชัด เพื่อให้ผู้อ่านจะได้รับทราบ  
รายละเอียดของข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ไม่สับสนหรือเข้าใจผิด ดังตัวอย่าง

ระยะหลังๆ มานี้ ต้องดูข่าวช่อง 9 ก่อน เพราะช่องอื่นๆ ยังเพิกนอยู่กับละคร...ก็ได้  
เห็นอะไรต่อมิอะไรที่ไม่คิดว่าจะได้เห็น กลับมาเต็มจอ...

อย่างข่าววันก่อนที่ขุดบ่อแล้วไปเจอเอาก๊าซไข่เน่า ที่สุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นพิษระดับ  
ทำให้เด็กเสียชีวิต และเจ็บกันไปหลายคน

เพียรฟังอยู่นานตลอดรายงานข่าว เพราะอยากรู้ว่าก๊าซที่ว่ำนั้นมาจากไหน มาได้  
อย่างไร เนื่องจากอยู่ในบ้านเมืองที่ทั้งเอกชนและรัฐไม่ค่อยเอาใจใส่สุขภาพประชาชน  
จึงสงสัยว่าเกิดตามธรรมชาติ หรือมาจากโรงงานไหน

จนแล้วจนรอด ไม่มีในรายงาน ตัดไปข่าวอื่นต่อ

ต้องไปหาฟังเอาจากสถานีอื่น...ถึงรู้ว่าเป็นก๊าซธรรมชาติ ที่เกิดจากการทับถมของ  
ซากพืชซากสัตว์มานับล้านๆปี...

(คิดหน่อยเถอะ, 25 พ.ค. 42)

ผู้สื่อข่าว ควรใช้สิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอข่าวอย่างมีกาลเทศะ และอยู่ภายใต้ขอบเขต  
ของความถูกต้อง ดังตัวอย่าง

...การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 20 ซึ่งประเทศบรูไน คารุซซาลามเป็นเจ้าภาพ  
เกี่ยวกับการกระทบกระทั่งกันของสื่อมวลชนไทยกับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย  
ฝ่ายจัดการแข่งขัน

ครั้งแรกข่าวรายงานว่า โทรทัศน์เข้าไปถ่ายทำในหมู่บ้านนักกีฬา ซึ่งเป็นเขต  
หวงห้าม ครั้งหลังที่ไกลหลายขนาดฝ่ายสื่อมวลชนไทยกระทัีบรื้อแสดงโทษ...

และอีกคราว...เจ้าหน้าที่ฝ่ายเขาฟ้องมาทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายเรา ถึงการทำงานของ  
สื่อมวลชนไทย ที่รุมกันเข้าสัมภาษณ์ เจ้าชาย สุฟรี่ โบลเกียห์ อย่าง ไม่มีกาลเทศะ...

เสรีภาพสื่อมวลชนหมายความว่า อยากสัมภาษณ์ใคร เมื่อไหร่ ที่ไหนก็ทำได้อย่างอิสระหรือ...

แทนที่จะเข้าใจเขากลับมีโทษกับเขา ซึ่งนอกจากจะไม่เรียนรู้อะไรแล้ว ยังเข้าใจผิดเรื่องเสรีภาพกับสันดานว่าเป็นสิ่งเดียวกันอีกด้วย...

อยู่บ้านเขา แทนที่จะเรียนรู้กฎ กติกา มารยาทของเขากลับทำตรงข้าม อย่างนี้ถ้าจะมองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งว่าป่าเถื่อนหรือไม่ศรีวิไลแล้ว

ควรจะเป็นฝ่ายใดกันแน่ พิจารณาก่อนจะว่าเขาส่งเดชออกมาอีก

(เสรีภาพสื่อมวลชน, 11 ส.ค. 42)

จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าว สามารถทำได้อย่างเต็มกำลังความสามารถตามบทบาทหน้าที่ แต่ก็ต้องอยู่ในขอบเขตแห่งสิทธิเสรีภาพที่สื่อมวลชนพึงมี โดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำข่าว เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์หรือบุคคลทั่วไป ไม่เช่นนั้นอาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานได้

นอกจากนี้ ยังเสนอว่า ผู้สื่อข่าวควรคำนึงถึงกาลเทศะในการทำงานด้วย โดยใช้วิจารณญาณในการตั้งคำถามเมื่อทำการสัมภาษณ์ เรื่องเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ควรมีความเหมาะสมด้วย เนื่องจากอาจไปรบกวนเวลาส่วนตัวหรือเวลางานของผู้อื่น อีกทั้งสาเหตุของปัญหาหรือความขัดข้องในการขอสัมภาษณ์ อาจเกิดจากผู้สื่อข่าวเองที่ปฏิบัติหน้าที่ผิดกาลเทศะและเกินขอบเขตแห่งเสรีภาพที่สื่อมวลชนพึงมี ดังนั้น ก่อนจะกล่าวโทษผู้อื่นสื่อมวลชนควรพิจารณาตนเองก่อนว่า ได้ทำหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

ความคิดเห็นเรื่องเสรีภาพของผู้สื่อข่าวนี้ สอดคล้องกับที่ ปรีชา ช้างขวัญยืน (2540 : 651)

กล่าวไว้ว่า

...การสัมภาษณ์แบบรุ่มลุ่มและแย่งกันยื่น ไมโครโฟนเข้าไปจ่อปากบุคคลสำคัญนั้น ไม่ใช่ภาษาที่แสดงเสรีภาพ แต่แสดงความรู้สึกขี้อิจฉาของนักข่าว ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในการสัมภาษณ์ และความไม่เอาใจใส่ที่จะรักษาความปลอดภัยแก่บุคคลสำคัญ จนดูเหมือนว่าคนไทยเราแยกเสรีภาพกับความมักง่ายออกจากกันไม่ได้เสียแล้ว

ผู้สื่อข่าวเป็นสื่อมวลชน มีอิทธิพลด้านความรู้ และความรู้ตึกนึ่กคิดต่อผู้คนในสังคม ดังนั้น การนำเสนอข่าวต่อสาธารณชน จึงควรตระหนักถึงข้อเท็จจริงและคำนึงถึงความเสียหายต่อผู้อื่นเป็นสำคัญ เหมือนดังที่ ปรีชา ช้างขวัญยืน (2540 : 169) กล่าวไว้ว่า “ผู้เป็นนักข่าวควรตั้งคำถามที่ไม่ ไปทำลายน้ำใจ

ใคร... คนไทยไม่มีนิสัยซ้ำเติมคนที่ตกอยู่ในสภาพเช่นนั้น... วัฒนธรรมไทยนั้น ไม่นิยมถามความเสียหาย  
ข้อบกพร่องหรือเคราะห์ร้ายของผู้อื่นในลักษณะที่เป็นการประจาน”

...หนังสือพิมพ์ ตีภาพหน้าแรกของหญิงที่ถูกข่มขืนในห้องพักของตัวเอง... สดใจ  
ที่เธอถูกข่มขืนจนเสียชีวิตไปแล้ว แต่ยังคงขื่นใจซ้ำอีกครั้ง โดยสื่อมวลชนเอง สื่อมวลชน  
ควรปกป้องเธอ เห็นอกเห็นใจเธอ...

สื่อสารมวลชนทำไม ได้อยู่ประการเดียว และต้องไม่ทำ คือซ้ำเติมเธอ

...นี่ก็ถึงหัวอกคนเป็นพ่อเป็นแม่... เห็นลูกนอนเปลือยกางแขนกางขา ไร้ลมหายใจเป็น  
รูปโตๆ อยู่หน้า 1...

(ถูกข่มขืน, 17 ธ.ค. 42)

### 1.2.1.2 ผู้ประกาศข่าว

“ถ้าแฆ” แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาของผู้ประกาศข่าวว่า ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศ  
ข่าว ควรมีความรู้และเอาใจใส่การใช้ภาษาให้มีความถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งยังเห็นว่าการใช้ภาษา  
บกพร่อง ย่อมแสดงถึงการขาดความรับผิดชอบของผู้ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชน ดังตัวอย่าง

...วันนี้ก็ยังมีข่าประจำเจ้าเดิม วินัย กาญจนฐิติกรณ์ ยามภาษาที่คอยระแวงระวังหน้าจอ  
โทรทัศน์ คอยรายงานผู้กันฟังเรื่อยๆ กับความสะเพร่า และไม่เอาใจใส่ของคนรายงานข่าว  
เขียนข่าว และอ่านข่าว ที่มักง่ายกับภาษาตัวเองมากขึ้นทุกที

คือสักแต่พ่นๆ ออกมา ไม่รับผิดชอบความถูกต้อง ไม่รับผิดชอบเขวอาชุนที่อยู่หน้าจอทีวี  
หรือไม่รับผิดชอบต่อผู้ฟังทุกเพศทุกวัยนั้นแหละว่าจะส่งผลกระทบต่อทางลบอย่างไรบ้าง...

(ส่งท้ายคำไทย, 22 ธ.ค. 42)

การใช้คำทับศัพท์อย่างฟุ่มเฟือยเป็นสิ่งที่น่าตำหนิ เนื่องจาก คำเหล่านั้น มีคำภาษาไทยใช้อยู่  
แล้ว และบางครั้งมีการใช้แบบผิดๆ ถูกๆ อีกด้วย ดังตัวอย่าง

“...จึงทีม คริส สติวปีด ศูนย์หน้า จึง ทีม ถูก จอห์น คิมป์ สดอปเปอร์ ทีมคัมเบอร์บูล  
เพรสซิ่ง เข้ามาต้อง สไลด์ ออก ทำให้ จึงทีม เตะ คอนเนอร์ เข้ามาให้แฟรงก์ ริถร์ค  
วอลเลย์ เป็นประตู คอนนี่ สกอร์ อยู่ที่ 1 - 1”

ในจำนวนคำ 30 - 31 คำ เป็นภาษาอังกฤษเสีย 15 - 16 คำ เหลือภาษาไทยอยู่ 15 คำ  
แล้วจะว่าเป็นทีวีที่ฝรั่งฟังไม่ออกได้อย่างไร...

อย่างทีมนฟุตบอลฮอลแลนด์ที่ออกเสียงกันเป็น...เฟเยนูร์นนั้น เขาก็อ่านว่า ไพร์ นอร์ด  
หรือทีม เอแจกซ์ เขาก็เรียกว่า อาชเอ็กซ์

ทีอย่างนี้ทำไมไม่ไปศึกษาค้นคว้ามาให้ผู้บริโภครู้ได้ประโยชน์

นี่รู้แค่คำสองคำๆ ปลายๆ ก็พูดใส่ในข่าวอยู่นั้นแล้ว ไม่ยอมหยุดปาก เดียว สตอร์  
เดียว สตอร์ เหมือนกับภาษาพ่อแม่ตัวเอง ไม่มีคำที่จะใช้

เหมือนกับคำเหล่านั้นเป็นภาษาพ่อแม่ของตัวเอง

(ชะ โงกดูเงา, 14 พ.ค. 42)

“ถ้าแฆ” วิจารณ์ในเรื่องการใช้คำทับศัพท์ของผู้ประกาศข่าวว่า ถ้าจะนำคำภาษาต่างประเทศมา  
ใช้ ก็ควรศึกษาให้รู้จริง จะได้นำไปใช้ได้ถูกต้อง สื่อมวลชนมีอิทธิพลในด้านการใช้ภาษาต่อผู้คนใน  
สังคม จึงควรระมัดระวังการใช้ภาษาให้มาก โดยเฉพาะผู้ประกาศข่าว ควรเป็นผู้มีความรอบรู้ในการใช้  
ภาษา เมื่อไม่รู้ก็ต้องศึกษาค้นคว้าให้เกิดความรู้ ไม่ใช่ไม่รู้แล้วยังนำไปใช้อย่างผิดๆ ต่อ ไปอีก

การแสดงความรู้สึกส่วนตัวขณะรายงานข่าว เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เนื่องจากอาจเกิดความไม่  
เป็นกลางในการรายงานข่าว และขาดจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ดังตัวอย่าง

...การรายงานของบางคนและความคิดบางรายในโทรทัศน์ ก็เอนเอียงและไม่เข้า  
ประเด็นชนิดอาจทำให้ไขว้เขวได้

...การทำงานสื่อ นั้น หากจะยังยอมให้ตัวเองเป็นปุถุชน มีทิมรักทิมชังนั้นเป็นเรื่อง  
ธรรมดา แต่เอาความเป็นปุถุชนไปใช้ในงานสื่อสารด้วย ต้องถือว่าขาดความชอบธรรม  
ที่ไอเอ็นเอียงเข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

เรียกว่าขาดจรรยาบรรณของสื่อสารมวลชนและไม่มีน้ำใจนักกีฬาพอกับเข้าไปด้วย

(น้ำใจนักกีฬา, 5 ต.ค. 42)

บุคลิกของผู้ประกาศข่าวที่เหมาะสม คือ รายงานข่าวด้วยสีหน้าท่าทางที่สื่อถึงอารมณ์ และ  
ความรู้สึกให้สอดคล้องกับเนื้อหาข่าว และควรจะให้ความสำคัญกับจังหวะการอ่าน ความคล่องแคล่ว  
ความชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำและการวางสีหน้าที่เหมาะสมในขณะรายงานข่าว ดังตัวอย่าง

...ข้อที่ควรระวังก็คือ ความรู้สึกหรืออารมณ์เกี่ยวกับข่าวอย่างที่ว่า เพราะคืนหนึ่ง  
ก่อนพักโฆษณา เธอบอกว่าช่วงหน้าเป็นข่าวอันตรายของคนฮั่นที่ต้องระวัง

พอจบช่วงโฆษณา คัดภาพมาเธอนั่งยิ้มเป็นรอยเลข แล้วอ่านข่าวรายงานแพทย์ที่ว่า  
คนฮั่นนั้นตั้งสมโรคได้มากกว่าคนผอม และมีอัตราเสียชีวิตสูงกว่า เรื่องสุขภาพที่

ร้ายแรงถึงตายอย่างนี้ ควรไหมที่ต้องรายงานอย่างขี้นขี้ม...

...แต่คนที่น่าสนใจในไอทีวี ที่เป็นหญิงอีกคนคือน้องใหม่ วราภรณ์ สมพงษ์ ซึ่งอ่านข่าวได้คล่องแคล่วฉาดฉานเช่นเดียวกัน และจังหวะจะโคนที่ทำมีแวจะไปได้ดีขึ้นเรื่อยๆ ทีเดียวน ไม่มีขี้นขี้ที่แสดงว่าตั้งใจขี้นระหว่างรายงานข่าว

(คนอ่านข่าว, 28 ต.ค. 42)

### 1.2.1.3 ผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกร

บทความเชิงวิจารณ์ผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรรายการต่างๆ ทางโทรทัศน์ เช่น บทความเรื่อง *ทีวีละเมิดสิทธิ, สอทไลน์* เป็นต้น

“ลำแชะ” แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะงานของพิธีกร 2 ประเด็น คือ มารยาทในการสัมภาษณ์ และความยุติธรรมในการนำเสนอข้อมูล

ผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกร ควรตั้งคำถามในลักษณะที่ไม่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิของผู้ร่วมรายการ และควรให้สิทธิแก่ผู้ร่วมรายการ ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดขอบเขตของการสัมภาษณ์ ดังตัวอย่าง

...ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณากันอย่างหนัก...เพราะไม่อย่างนั้นสื่ออาจก้าวล่วงไปถึงขนาด ตั้งตัวเป็นผู้ชี้ผิดถูก พิพากษา จนถึงการเอาเปรียบผู้ถูกนำมาใช้เป็นข่าว หรือแหล่งข่าว...

...บริษัทที่ผลิตรายการ โทรทัศน์ ซึ่งเข้าใจประเด็นเหล่านี้ก็ยังมีอยู่ ที่ตกลงจ่ายผลตอบแทนให้ผู้ที่มาร่วมรายการพอใจมากยิ่งขึ้นไปกว่านั้น มีการตกลงขอบเขตการสนทนา...กันก่อนด้วยซ้ำว่าพูดเรื่องนั้นเรื่องนี้ได้แค่ไหน

สรุปคือผู้ร่วมรายการรู้ล่วงหน้าว่าตนจะได้อะไร จะพบกับคำถามแบบไหน นอกเหนือจากรู้ว่ามีสิทธิที่จะตอบหรือไม่ตอบคำถามใด

ส่วนผู้ผลิตที่ใช้สำนวนว่า “หักคอ” ผู้ร่วมรายการเอาคือๆ หรือทำอยู่สม่ำเสมอ นั้นก็ยังมีอยู่อีกเหมือนกัน

(ทีวีละเมิดสิทธิ, 19 ต.ค. 42)

ผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกร ควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยความเป็นกลางและให้ข้อมูลแก่ผู้ชมแบบรอบด้าน โดยเฉพาะเรื่องของความขัดแย้งระหว่างบุคคล ผู้ดำเนินรายการควรแจ้งให้ทั้งสองฝ่ายทราบข้อมูล และผู้ชมก็ควรจะได้รับทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ดังตัวอย่าง

...ผู้ดำเนินรายการนั้น ทำงานสื่อสารมวลชนมานานพอที่จะรู้ว่า หากต้องการให้ ข้อมูลกับผู้ชมเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ พอเพียงกับการพิจารณา ก็ต้องให้ข้อมูลรอบด้าน...

หรือหากเป็นคู่กรณี ก็ต้องให้มาพูดพร้อมกัน...

ไม่ใช่ให้พูดอยู่ฝ่ายเดียว ซึ่งจะพูดให้ตัวฟังดูดีอย่างไรก็ได้ โดยเจ้าตัวไม่ได้มาอยู่แก่ ความเข้าใจเรื่องนั้นๆ ด้วย

นี่เท่ากับทำงานอย่างขาดความยุติธรรม...

ยิ่งผู้ดำเนินรายการพยายามซักค้าน หรือพยายามทำตัวเป็นกลาง พูดแทนอีกฝ่ายที่ ไม่ได้มาอยู่ด้วย ซึ่งดูเผินๆ เหมือนจะดี แต่ตรงกันข้าม นั้นเท่ากับเปิดโอกาสให้ฝ่าย ซึ่งอยู่ ณ ที่นั้น แสดงอิทธิฤทธิ์ไฉไลต่อไปได้โดยสะดวกเพียงลำพังผู้เดียว...

เลิกวิธีนี้เสียทีได้แล้ว ไม่ได้เป็นประโยชน์อะไร...แม้แต่ในแง่ข่าวก็บกพร่อง

(สอท โสไนน์, 22 ก.ย. 42)

## 1.2.2 ศิลปิน ได้แก่ นักแสดง นักร้อง และนักแต่งเพลง

### 1.2.2.1 นักแสดง

บทความเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับนักแสดง พบในบทความเรื่อง *พ่อบอกพิท, จากพิทถึงสินชัย, ขอบกกับบรู๊ค, อดคิดแทนร่าง, พ่อบอกพิท, คู่ขวัญ, จิม แครรี่* เป็นต้น

“ลำเข้” วิจารณ์นักแสดง ด้านความสามารถกับความเหมาะสมของบทบาทการแสดง และ หลักเกณฑ์ในการรับงานแสดง ดังตัวอย่าง

ละครที่ถูกกล่าวขวัญเกรียวกราว เกี่ยวกับปัญหาเสพศติ...

ไม่ว่าเด็กหนุ่มที่เคยผ่านยามมาแล้วจริงๆ อย่าง จักรกฤษ ธรรมณ์ ผู้กระทบกับพ่อจน เกือบจะเลิกใช้ยาไม่ได้ สุวพันธ์ คงยิ่ง พี่สาวซึ่งเป็นหลักของครอบครัว ที่ยิ่งเล่นยิ่งนั่ง ประกอบกับกล้องเรื่องนี้ จับรายละเอียดกิริยาอาการแทนถ้อยคำสื่อความคิด ความ รู้สึกในหลายๆคราว ก็ยิ่งเห็นความแนบเนียนในฝีมือที่พัฒนาขึ้น

ดวงดาว อารุจินดา ผู้เป็นแม่ที่พลังอันรุนแรงระเบิดออกมาได้ถล่มทลายในทุกเวลา ที่ต้องการตามบท ทั้งที่กำสรดกำสรวลและที่สงบระงับอารมณ์

จนแม่ ธีรภัทร สังข์กุล ที่เป็นมือใหม่กับละครหนักๆ...ก็ถูกบรรยายกาศและสภาพ แวดล้อมของเรื่องกับบรรดาคนมากฝีมือ...ตะล่อมไปด้วยได้ตลอดรอดฝั่ง

...วันชัย เฒ่าวิบูลย์...ได้บทสำคัญที่ผลักดันเรื่องราวขึ้น ก็เป็นพ่อ ได้ชนิดน่าอึดอัด ซัดใจ...

(วิภูจักรพ่อ แม่ ลูก, 21 ก.ค. 42)

นักแสดงที่ดีควรทำงานด้วยความตั้งใจ และสวมบทบาทได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งบทละครที่เข้มข้น สามารถที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะความสามารถให้แก่นักแสดง ดังตัวอย่าง

...รูปแบบการแสดงของสาวหางเครื่องจึงออกมาอย่างที่ผู้ชมทั้งหลายเห็น ไม่ว่าจะกนกวรรณผู้ชาญละครเวทีมาก่อน หรือสีหนุ้มที่เปลี่ยนความเป็นชายไปเหลือครึ่งหนึ่งอย่างแนบเนียน

...น้อย ที่เรียกน้ำตาผู้ชมได้จากชีวิตเพื่อนรุ่นพี่ของพุ่มพวงผู้จงรัก...

...การแสดงของน้อย ทำให้นึกถึงจำอวด...ที่กำลังวาดลวดลายอยู่บนเวที...หากเขาเหล่านั้นมีโอกาสทางการแสดงจริงๆ...อาจมีโอกาสได้อวดฝีมือที่ยังเก็บงำไว้...

...ส.อาสนจินดา นักแสดงระดับตึกคทาทอง ผู้กำกับฯ...นักเขียน นักหนังสือพิมพ์ ซึ่งช่วงปลายชีวิตต้องมาเป็นตัวแสดงอิเลอะเซตชะชะ ตัวตลกบ้าง บอๆ ร่วมกับประจวบ ฤกษ์ยามดี หรือคนอื่นๆ ที่ต้องทิ้งลายรางวัลไป เพราะหนังต้องการเลอะๆ เทอะๆ อย่างนั้น...

(จำอวดกาแฟ, 5 พ.ศ.42)

ดาวตลกผู้มีความสามารถสูงอย่าง น้อย โพธิ์งาม กนกวรรณ บุรานนท์ และสีหนุ้ม เชิญยิ้ม นั้นมีโอกาสดูได้แสดงฝีมือที่โดดเด่นอีกครั้ง ในละครเรื่อง ราชนิถูลูกทุ่งพุ่มพวง ดวงจันทร์ การสวมบทบาทการแสดงในครั้งนี้ของทุกคน แสดงได้สมกับที่เป็นคาราระดับคุณภาพ และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับดาวตลกคนอื่นๆ ที่มีความสามารถ แต่อาจยังขาดโอกาสพิสูจน์ฝีมือทางการแสดง และยังมีก้อนไปถึงนักแสดงอาวุโส มีความสามารถระดับปรมาจารย์ ผู้ซึ่งถ่วงกลับไปแล้วอย่าง ส. อาสนจินดา ที่ในช่วงบั้นปลายของชีวิต ยังต้องรับงานแสดงด้วยการเล่นเป็นตัวประกอบ สวมบทตลกขบขัน เฮฮาแบบไม่มีสาระ จึงทำให้ความสามารถทางการแสดงที่เคยมีตกลงมาก และที่สำคัญการรับงานแสดงควรจะพิจารณาบทที่เหมาะสมกับตนเองด้วย มิใช่ว่ารับบทใดๆ แล้วจะได้รับความนิยมนิยมไป การแสดงโดยไม่เลือกบทอาจทำให้ชื่อเสียงและความนิยมเสื่อมลง ได้อย่างรวดเร็ว

คุณค่าของอาชีพนักแสดง ขึ้นอยู่กับตัวนักแสดงเองด้วยว่าจะให้ความสำคัญ หรือต้องการให้ชื่อเสียงคงอยู่ยาวนานมากแค่ไหน ดังตัวอย่าง

จะว่าทำอย่างเดียวไม่พอกิน หรือจะว่าน้ำขึ้นให้รีบตัก ทำทีเดียวหลายๆอย่างได้ยิ่งดี ขึ้นอยู่กับแต่ละคนจะคิด...

เราจึง ไม่ได้เห็น นพพล โกมารชุน พร้าเพรื่อ เหมือนไม่เห็น ศรีณยู วงษ์กระจ่าง ไปกระโดดโลดเต้นเล่นเกม เช่นเดียวกัน คนที่มีหลักการในชีวิต หรือไม่ปล่อยชีวิต

ไปตามกระแส...และเห็นกระจ่างในคุณค่าของงานที่ตัวกระทำ...

...น่าเสียดายว่า คนที่อาจมีศักยภาพยอดเยี่ยมไปทางหนึ่งทางใด ถูกกระแสสังคม  
หิวเงินชักพาให้กลายเป็นอื่นไปก่อนจนหาคุณค่าของตัวเองไม่พบ

(มืออาชีพ, 25 มิ.ย. 42)

นักแสดงควรมีหลักการของตนเอง และมีหลักเกณฑ์พิจารณาในการรับงานแสดงด้วย นอก  
จากนั้น ยังให้ความสำคัญกับสัมมาคารวะและความมีกาลเทศะ เพราะสองสิ่งนี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่สามารถ  
สร้างหรือทำลายโอกาสทางการแสดงของนักแสดงคนนั้นๆ ได้ ดังตัวอย่าง

ไม่รู้ว่าเพราะอารมณ์ขันข้ามสถาบัน ในคืนที่ได้รับรางวัลคารานายยอดเยี่ยมฝ่ายชาย  
จากทรูเมน โช่ว ที่พระเอกจอมทะเล่ จิม แครรี่ แก่ถึงกล่าวขอบคุณ “ดี อคาเดมี่”  
สถาบันผู้จัดงานออสการ์ แทนที่จะเป็นฮอลลีวูดผู้มอบลูกโลกทองคำหรือเปล่า

...ทำให้คนฮากันทั้งหอประชุม แล้วยังต่ออีกประโยคว่า “ขอโทษ...ผม...เฮ้อ...  
กำลังคิดถึงอะไรอยู่” เรียกเสียงฮาซ้ำอีกรอบ ถึงทำให้พลาดเข้าชิงออสการ์ไป ชนิด  
พลิกสื่อโครมเมื่อเริ่มเท็ม

...ก่อนจะถึงงานประกาศผู้เข้าชิงทั้งสองรางวัล บทบาทโคคนเด่นที่สุดที่แครรี่เคย  
เล่นมา...

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าสรรพคุณถึงขนาดเข้าชิงรางวัลได้ ยิ่งกว่าลูกโลกทองคำ  
มาตัวหนึ่งแล้ว บรรดาที่เก็งๆ กันไว้ทั้งหลาย...ต้องหนาวๆ ร้อนๆ กันไปหมด แต่  
การณ์กลับเป็นว่า แม้แต่จะถูกเสนอชื่อก็ยังไม่คิดเข้ามา...

(จิม แครรี่, 19 ก.พ. 42)

การที่ จิม แครรี่ ไม่ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลออสการ์ อาจมีสาเหตุมาจากการใช้คำพูดที่  
ไม่ถูกกาลเทศะ ในโอกาสเข้ารับรางวัลลูกโลกทองคำ โดยแทนที่จะกล่าวขอบคุณสถาบันผู้มอบรางวัลให้  
แก่เขาขณะนั้น แต่กลับไปพูดถึงอีกสถาบันหนึ่ง ซึ่งแม้จะดูเหมือนเป็นอารมณ์ขันที่เรียกเสียงฮาจากผู้เข้า  
ชมงานได้ แต่ก็เป็นการไม่เหมาะสม เป็นอารมณ์ขันที่ไม่เหมาะสมแก่บุคคล เวลาและสถานที่ เนื่องจากเป็น  
การไม่ให้เกียรติแก่ผู้จัดงาน ซึ่งอาจสร้างความไม่พึงพอใจแก่ผู้จัดงานหรือผู้อยู่ในวงการบันเทิงทั่วไปได้  
นอกจากนี้ ขณะที่ยังไม่มีการประกาศผลรางวัลใดๆ นักแสดงก็ไม่ควรแสดงออกเสมือนว่าตนจะได้รับ  
รางวัลนั้นๆ เพราะถือเป็นการเสียมารยาททางสังคม



### 1.2.2.2 นักร้อง

บทความเชิงวิจารณ์นักร้อง เช่น บทความเรื่อง *ที เค, สง่า อารัมภีร, ปฏิเสธเป็นไหม, เจ ชายคนหนึ่ง* เป็นต้น

“ลำแข” คำหิพฤติกรรมการแต่งกายของนักร้อง ว่าไม่เหมาะสมในลักษณะที่ออกแนวหวือหวามากเกินไป ไม่เหมาะกับกาลเทศะและสภาพสังคมไทย อีกทั้งยังอาจเป็นตัวอย่งให้เกิดการเลียนแบบที่ไม่ดีในสังคม รวมถึงคำหิพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ด้วยความประมาท

นักร้องควรมีความประพฤติที่ดีและเหมาะสม เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ชม รวมทั้งการให้สัมภาษณ์ ควรใช้วิจารณญาณในการไตร่ตรองว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ การปฏิเสธอาจเป็นทางเลือกที่ดี ไม่เช่นนั้นอาจทำให้เสียภาพลักษณ์ของตนเอง ได้ ดังตัวอย่าง

เห็นข่าวเลิกสมาคมกันระหว่างสุรัชย์ จันทิมารร กับยืนยง โอภากุล โดยมีพงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ อยู่ระหว่างกลาง ให้โทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ได้ขายกันอย่างโอชะ

...ติดต่อกันสามสัปดาห์ โดยมีโทรทัศน์ผสมโรง ให้เห็นสีหน้าค่าตา ว่ากันฉอตๆ...ทั้งๆ สองเรื่องนี้ไม่ได้มีสาระควรกับการสนใจต่อสาธารณะเลยแม้แต่น้อย...อุตส่าห์เสนอหน้ากันออกมาเป็นเหยื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์...

ยิ่งรุ่นใหญ่ๆ กันไปแล้ว มาทะเลาะกันตามหน้าหนังสือพิมพ์ นำอุจาดพิลึก...

เพราะฉะนั้น รู้จักปฏิเสธกันได้บ้างแล้ว หากยังมีสตืออยู่อย่าปล่อยให้ภาพตัวออกมาเป็นข่าวทุเรศทุรังกันนักเลย...

(ปฏิเสธเป็นไหม, 4 พ.ค. 42)

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์อย่างขาดความระมัดระวังของนักร้อง นักแสดง ถือเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี สะท้อนให้เห็นปัญหาของกลุ่มคนในแวดวงบันเทิงยุคปัจจุบันด้วยว่า มีค่านิยมเรื่องเพศในทางเสื่อมลง ดังตัวอย่าง

แม้ทำงานอยู่กับข่าว แต่เรื่องนักร้องนักแสดงนายแบบนางแบบจะมีตัวมีเมีย ไม่ได้อยู่ในความสนใจใครรู้เลย

การเห็นข่าวนักแสดงนักร้อง หรือนายแบบนางแบบ มีลูกมีเมียขึ้นพาดหัวหน้า 1 แต่ละคราว ก็นึกเหน็ดเหนื่อยแทนผู้อ่าน...

แต่สำหรับ เจตริน วรรณะสิน ที่ให้สัมภาษณ์หลังจากมีลูกกับ จิตภา ฃ ลำเลียง อดีตนางงามมีตำแหน่ง เป็นข่าวพาดหัวไป 1 วันไม่สนใจคือไม่ได้ เมื่อเพื่อนร่วมงานต่างวิจารณ์คำให้สัมภาษณ์กันพึม พร้อมกับส่ายหน้าประกอบ...

...ที่นำมาคุยกันต่อ เพียงยืนยันอีกตัวอย่างให้เห็นเท่านั้น ว่าสถานการณ์เรื่องเพศในวัยรุ่นหรือวัยรุ่นหนุ่มสาวบ้านเราเป็นอย่างไร

โดยเฉพาะ...วัยรุ่นหรือวัยรุ่นหนุ่มสาว ซึ่งเป็นคนดังในวงการบันเทิง...ยังเห็นได้ถึงผลชัดเจนของความประมาทพลาดพลั้ง ในเมื่อไม่พร้อมจะรับผิดชอบ...

(เจ ชายคนหนึ่ง, 6 เม.ย. 42)

นอกจากนี้ การแต่งกาย ควรคำนึงถึงความเหมาะสมเป็นสำคัญ และการแสดงออกควรมีความสุภาพ เนื่องจากอาชีพนี้ ถือเป็นแบบอย่างพฤติกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้อื่นในสังคม ดังนั้น การจะสื่อถึงใครนั้น ควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาให้มากที่สุด ดังตัวอย่าง

เพิ่งเห็นสองสาว ที เค หรือที่ย่อมาจาก ไทรอัมพ์ส ดิงคอม...บนปกหนังสือ ไทยที่ถ่ายแบบมาจากญี่ปุ่น...มีทั้งงานเพลง ทั้งข่าวฉาวตามมาจนอ่านไม่ทัน...

...ประเด็นที่อยากจะต่อความยาว...คือที่เป็นข่าวแต่แรกว่าเป็นเด็กญี่ปุ่นหรือเปล่า หรือแต่งตัวเหมือนเด็กญี่ปุ่น

และการแต่งตัว...ดูหวิวหวาดด้วยความน้อยชิ้น น่ากลัวที่จะเอาอย่างหรือตามอย่างกันจนเป็นกระแส ดูไม่ค่อยเหมาะสมกับหลายๆ สภาพปัญหาในสังคม...

ถ้าเราเห็นว่าแค่การแต่งตัวเป็นเรื่องความเชื่อมั่น กล้าคิดกล้าทำได้ ก็ควรขยายความเชื่อมั่นกล้าคิดกล้าทำไปเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาบ้าง ไม่ใช่เชื่อมั่นแค่รูปร่างน้อยห่มน้อยอย่างเดียว...

การแต่งกายไม่ใช่ส่วนเดียวในการสร้างบุคลิกภาพ...ต้องประกอบด้วยความสำคัญคือสติปัญญาด้วย...

(ที เค, 16 เม.ย. 42)

การที่นักร้องสาวออกมาให้เหตุผลว่า การแต่งกายแบบน้อยชิ้น เป็นการแสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ความเชื่อมั่นควรประกอบด้วยความรู้ และความสามารถทางสติปัญญา ความคิดด้วย อย่าเสริมสร้างบุคลิกภาพโดยเอาแต่เน้นด้านการแต่งกายเพียงด้านเดียว

### 1.2.2.3 นักแต่งเพลง

“ถ้าแซ่” แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสามารถในการประพันธ์เพลงของนักแต่งเพลง โดยนำเอาถ้อยของครูสง่า อารัมภีร์ ศิลปินแห่งชาติ ซึ่งมีความสามารถในการประพันธ์เพลงระดับบรมครูมายกย่องให้เห็นผลงานการประพันธ์เพลงที่มีคุณค่าและมีชื่อเสียงตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันนี้ ในขณะที่เดียวกันก็

แฝงทัศนนะว่า การทำงานเพลงในอดีตนั้น มิได้คำนึงถึงเรื่องผลประโยชน์เป็นหลักเหมือนกับคนทำเพลงในปัจจุบันนี้ ดังนั้น ผลงานเพลงที่สร้างไว้ในอดีตจึงเป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าควรภูมิใจ นำยกย่องและได้รับ สืบทอดต่อไป ดังตัวอย่าง

มีสักกี่คนในประเทศนี้ ที่รู้จักเพลงและดนตรี และมีได้อยู่ไกลปืนเที่ยงจนตัดขาดจากสังคม แล้วไม่รู้จักเพลงของศิลปินแห่งชาติ สง่า อารัมภีร ที่เพิ่งล่วงลับ

...เรือนแพ ไม่ว่าจะลูกเล็กเด็กแดง...หัดร้องเพลงต้องร้องเพลง จะไม่รู้จักเพลงนี้...

แค่เพลงนี้เพลงเดียว ก็ถือได้ว่าอมตะ...ตลอด 5 ทศวรรษ...

ครูสง่าเป็นความทรงจำหนึ่งของโลก เป็นคุณค่าหนึ่งของภูมิปัญญาไทย ที่น่าเสียดาย ถ้าหากคนร่วมสังคมด้วยกันเองมองไม่เห็น เฝิกเฉยหรือไม่สามารถเข้าใจได้ว่าจะยกย่องหรือสืบทอดคุณค่านั้นต่อไปอย่างไร...

(สง่า อารัมภีร, 8 มิ.ย. 42)

### 1.3 ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน

ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ได้แก่ งานโฆษณา

บทความเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับงาน โฆษณา ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทเครื่องสำอาง เครื่องดื่มที่

มีแอลกอฮอล์ เครื่องมือสื่อสารประเภทโทรศัพท์ติดตามตัว บทความเกี่ยวกับการโฆษณา เช่น บทความเรื่อง โฆษณาถึงคน, ก๊อบปี้ไรเตอร์, สปอนเซอร์ เอเจนซี, เขยื้อโฆษณา, โฆษณาสตาร์วอร์ส เป็นต้น

“ถ้าแซ” แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการโฆษณาในแง่ของวิธีคิด จิตสำนึก การนำเสนอและ

ความรับผิดชอบของผู้ผลิตงาน โดยวิจารณ์ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบว่า โฆษณาที่สื่อในเชิงบวกมีความสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ ย่อมจะส่งผลดีทั้งต่อผู้ชมและผู้ผลิตสินค้าเอง เมื่อผู้ชมชื่นชอบก็ย่อมมีความต้องการที่จะซื้อสินค้า ส่งผลให้ยอดขายของสินค้าสูงมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าโฆษณาสื่อไปทางเชิงลบ โดยที่ผู้ผลิตไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา หรือทำไปเพียงเพื่อต้องการขายสินค้าเพียงอย่างเดียว ผู้ชมก็จะไม่ยอมรับผลงานโฆษณานั้น ผลเสียที่ตามมาย่อมกระทบทั้งต่อเจ้าของสินค้าและตัวสินค้าอีกด้วย ดังตัวอย่าง

...โฆษณานั้นทั้งส่งผลและใกล้ชีวิตชาวบ้านเพียงไร ดังนั้น อย่าสักแต่ว่าคิดให้  
ตะหูตะตาคน ให้คนพูดถึงทั้งเมืองไม่ว่าจะคำหรือชม ก็พอใจแล้ว

บางรายก็แค่ประเด็นเดียวด้วยซ้ำ ก็ยังค้ำยั้งดี คนยังพูดถึงกัน อย่างนี้ไปทำมาหา  
กินอย่างอื่นเถอะ อย่างมาให้ชาวบ้านเสียหัวหรือสังคมเพิ่มปัญหานี้เลย

...วันก่อน ไปงานศพและได้พบกับญาติอาว โสมากมาย คุณป้าคนหนึ่งก็ถามปัญหา  
ขึ้นในหมู่พี่ป้าอา...

แถมเป็นคำถามที่เหมาะสมแก่กาลเทศะที่กำลังอยู่ในวัดเสียอีก  
 “สงฆ์อะไร ไม่มี ฆ ระฆัง แต่อยู่ข้างวัด”  
 ...คุณป้าเห็นท่า ไม่มีใครทายเป็นได้ ยิ่งแสดงท่าทางจิตใจที่ได้เป็นผู้เฉลย  
 “สงฆ์อะไร ไม่มี ฆ ระฆัง แต่อยู่ข้างวัดก็คือ สงงง...สัซซ...ห้าวว...เทียนน...  
 บอคคค..”

คุณป้าเฉลยได้แค่สองคำแรก เสียงหัวเราะก็ดังกรีนั่นศาลา เล่นเอาแขกศาลาอื่น  
 หันมามองกันอีหลักอีเหลือ ที่ทำอยากรู้ว่าศพใครถึงครั้นตรงขนาดนั้น

...ก็คอะไรให้อยู่ในครรถ้องสร้างสรรค์คึกว่า อย่าคิดแค่ตะหูตะตาเอามันอย่าง  
 เดียวเลย ผลต่างกันลิบลับ และที่ต้องการให้คนพูดถึงแม้จะเป็นทางลบนั้น มิใช่วิธี  
 คิดที่เป็นเรื่องเป็นราวเลย เพราะแค่ถูกพูดถึงไม่มีประโยชน์อะไร

แถมแค่ถูกพูดถึงนั้น เป็นเสียงคำเสียอีก แล้วจะดีขึ้นมาได้ตรงไหน คนคิดคนทำ  
 โฆษณาก็ถูกคำ เจ้าของสินค้าย่อมถูกกระทบไปด้วย สินค้าเองยังถูกพิพากษาว่าจะได้  
 อะไร เพราะภาพนั้นเสียไปแล้ว จะมากจะน้อยขึ้นอยู่กับความหนักหนาของอารมณ์คน...

(โฆษณาดังคน, 23 ม.ค. 42)

การนำความคิดแปลกใหม่ สกนุสนานมาใช้ในงานโฆษณา ควรระมัดระวัง เพราะอาจจะส่ง  
 ผลกระทบต่อความคิด ความรู้สึกของผู้ชมที่มีต่อสินค้าได้ ความคิดแบบแปลกประหลาดจึงไม่ใช่การ  
 สร้างสรรค์เสมอไป

การโฆษณาเรื่องคิมที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ประเภทสุรา ไม่ควรมอมเมาประชาชน ควร  
 เห็นแก่ผลกระทบที่จะเกิดต่อผู้ชมด้วย ผู้ผลิตสื่อ โฆษณาควรใช้ประโยชน์ที่สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ไม่  
 กลุมเครือหรือชวนให้หลงผิด ดังตัวอย่าง

...จากโฆษณาเหล้า จอห์นนี่ วอล์คเกอร์ ที่ว่า “เชื่อในสิ่งที่ทำ ...” และ “...ทำในสิ่ง  
 ที่เชื่อ” นั้น เมื่อพูดที่อยๆ ออกมาเฉยๆ โดยไม่ได้บอกอะไรประกอบซ้ำแล้วซ้ำเล่า จะ  
 ให้คนเข้าใจในทางใด

เข้าใจว่าการกินเหล้านี้เป็นสิ่งที่ควรประพฤติด้วยหรือไม่ และเมื่อเชื่ออย่างนั้นแล้ว  
 ก็กินเข้าไปเถอะ กินแล้วก็เชื่อว่าควรกินต่อ ไปอีก

หรือเชื่อในสิ่งที่ทำว่าฉันกินเหล้าก็ขบรด ได้นะ...

...คนขายความคิดนี้ต้องการบอกอะไร

หรือ ไม่อีกทีก็เป็นฉันเองจริงๆจนบอกได้ว่าฉันรักหัวเขา ตรงไปตรงมาเสียไม่มีละ  
 ะนี่หรือเปล่า ที่ต้องการกันให้เป็นตัวเอง เป็นอิสระเสรี ...

ไม่เพราะสังคมนี้มีแค่บรรดาฉันเป็นฉันเอง กับพวกเชื่อในสิ่งที่ทำ ทำในสิ่งที่เชื่อ  
 หรอกหรือ บ้านเมืองถึงเต็มไปด้วยพวกฉ้อ โกงแผ่นดิน ไม่มีวันหมดสิ้น

(เชื่อ ในสิ่งที่ทำ, 22 ม.ค. 42)

ผลของ โฆษณาเป็นสื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ดังตัวอย่าง

...เห็นกันชัดๆ อย่างที่เคยคุยกันไปแล้วเรื่องเครื่องมือสื่อสาร ที่ราคาแพงกว่าที่ขายกัน  
 ในหมู่ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคชั้นหนึ่ง แล้วทุกวันนี้ยังแข่งขัน  
 กันขยายปริมาณการใช้ลงไปยังหมู่บ้าน นักเรียนนักศึกษา ซึ่งนอกจากจรรยาบรรณแล้ว คือ  
 ปล่อยศัพท์เพทุบายไร้สาระกันวันต่อวัน ก็ไม่เกิดประโยชน์ใดๆ ผลใด เว้นแต่การตามตัวกัน  
 ในครอบครัว...

เป็นการกระตุ้นให้เคยชินกับการบริโภคกันอย่างฟุ่มเฟือย ชนิดไร้สติ ไร้ความ  
 รับผิดชอบทั้งต่อตัวเองและสังคม...

(คนโฆษณา, 19 ตุลาคม 2542)

ในด้านเนื้อหาโฆษณาและภาพที่น่าเสนอ การใช้ผู้แสดงที่เป็นเด็กวัยรุ่นให้แสดงออกในเชิง  
 ผู้สาว หรือในทำนอง รักๆ ใคร่ๆ ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ยังต้อง  
 แสวงหาและเรียนรู้อีกมาก อาจยังไม่เข้าใจชีวิตบางด้านอย่างลึกซึ้งเพียงพอ การแสดงออกตามบทโฆษณา  
 ดังกล่าวจึงอาจทำให้เด็ก หรือวัยรุ่นมีจิตใจฝักใฝ่ในด้านพฤติกรรมที่เป็นโทษ เกิดค่านิยมในทางที่ผิด และ  
 เกิดการลอกเลียนแบบจนเกิดปัญหาสังคมตามมาได้ ผู้เขียนจึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และฝากข้อคิดให้  
 ผู้เกี่ยวข้องช่วยกันแก้ไข นำเสนอทางเลือกที่ดีกว่า เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างให้การแสดงออกของวัยรุ่นใน  
 สื่อต่างๆ และในสังคมทุกวันนี้เป็นไปในทางสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมมากยิ่งขึ้น  
 ดังตัวอย่าง

...เรื่องโฆษณาสินค้าทุกวันนี้ ใช้เด็กอายุขนาด โบราณเรียกว่านมยังไม่แตกพาน  
 เสียงยังไม่เปลี่ยยน แต่มาแสดงออกเป็นนัยผู้สาวหาตัวหาเมียกันแทบทั้งสิ้น

มิวสิควิดีโออีกอย่าง หน้าใสๆ กินอมยิ้มระหว่างถ่ายทำด้วยซ้ำ แต่ที่เสนอกันเป็น  
 เรื่องเป็นราว ทั้งที่ไปตามเนื้อเพลง และที่ไปคนละเรื่อง ล้วนเป็นคู่รักที่เคี้ยวสมรัก  
 เคี้ยวผัดหวัง เคี้ยวหัวเราะเคี้ยวร้องให้แทบทั้งสิ้น

ทั้งๆที่เด็กเหล่านั้นรู้จักรักหรือเปล่า... แต่รู้เรื่องเพศ เรื่องได้เสียเป็นผัวเป็นเมีย...

ทำไมไม่เห็นมีใครออกมาคัดค้านการเสนอภาพวัยรุ่น ไม่ว่าจะในงานโฆษณาหรือมิวสิควิดีโอ

วิถีโอ ในวรรณกรรมอุจาดทางเพศ หลากๆ รูปแบบ ในขณะที่ไม่มีทางเลือกอื่นที่ดีกว่า  
เสนอควบคู่กัน ไป เสนอความคิดที่แสดงออกในทางอื่นบ้างควบคู่กัน ไป แทนที่จะมี  
แต่เรื่องเพศทางเดียว...

(เด็กเสียดคนโครชอบใจ, 1 มิ.ย. 42)

จะเห็นได้ว่า ผู้เขียนให้ความสำคัญต่อเรื่องจิตสำนึกความรับผิดชอบ แม้จะมีผู้ตอกย้ำในเรื่องนี้  
อยู่บ่อยครั้ง แต่ผู้เขียนก็มักย้ำเตือนใจคนทำงานมิให้หลงลืมข้อคิดดังกล่าว ดังตัวอย่าง

...สิ่งหนึ่งท่ามกลางสิ่งเร้าต่างๆ...ในสภาพแวดล้อมที่กระตุ้น ให้วัยรุ่นเด็กหญิงชาย  
บ้านเราแก่แดดแก่ลมเร็วขึ้น ก็คือวิถีคิดในสื่อ โฆษณาที่ปัจจุบันคัดเลือกนักแสดงที่เป็น  
นางแบบนายแบบวัยกระเตาะ...มาขายหน้าตา และใส่เนื้อหาทางเพศลงไป โดยไม่รับรู้  
ว่า การเรียนรู้เรื่องเพศในสังคมเรานั้น ยังอ่อนเปลี้ยไม่เป็นเรื่องเป็นราว...

...ปัญหาพรหวัชชน ทำแท้งเถื่อน ฆ่าตัวตาย ตามมาเป็นดินพอกหางหมู ที่อย่าว่าแต่รัฐ  
จะแก้ไขได้ยาก แม้เงินคนที่สร้างสิ่งเร้าเหล่านั้น แค่คิดก็น่าตกใจแล้วว่า ตนมีส่วนให้สิ่ง  
เลวร้ายเหล่านั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร...

ในสภาวะที่บ้านเมืองต้องการสติ ต้องการพลังปัญญา ที่จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและ  
สังคม ทั้งรัฐทั้งเอกชนไม่ได้ร่วมมือกันสร้างสติให้กับประชาชน...รัฐก็หลอกชาวบ้าน  
ไปวันๆ ขณะที่เอกชนก็ยึดยึดยึดการบริโภคให้ชาวบ้านไม่สิ้นสุด...

(ไร่เลย, 13 พ.ค. 42)

## 2. เนื้อหาเกี่ยวกับงานศิลปะ

กิจกรรมงานศิลปะที่ “ลำแข” นำมาวิจารณ์ ได้แก่ การแสดงดนตรีงานเพลง และงานแสดง  
นิทรรศการภาพเขียน

### 2.1 งานแสดงดนตรีและงานเพลง

งานแสดงดนตรีและงานเพลงในคอลัมน์ “งานเป็นเงา” มีทั้งดนตรีแนวคลาสสิก ดนตรีไทย  
ผสมดนตรีสากล ดนตรีประเภทเครื่องสายและดนตรีประเภทเครื่องลมไม้ บทความเกี่ยวกับงานแสดง  
ดนตรีและงานเพลง พบในบทความเรื่อง *ปิดดนตรีในสวน*, *บอยไทยในสวน*, *มหาชนชิมโฟนี*,  
*คืนบีโชนเฟน* เป็นต้น

“ลำแข” แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี ในแง่ของการนำเสนองานดนตรีและแนะนำการ  
แสดงดนตรีที่มีคุณภาพในรูปแบบต่างๆ

ด้านการแสดงดนตรี มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังผู้ชมได้มีทางเลือกใหม่ๆ เพราะสังคมไทยมีดนตรีดีๆ ที่มีคุณภาพมากมายให้เลือกฟัง เพื่อสร้างความเพลิดเพลินและจรรโลงใจให้แก่คนในสังคม ดังตัวอย่าง

...ที่น่าสนใจคือรายละเอียดในเย็นวันนั้น มีเพลงเด็ดๆ มาเสนอให้ฟัง...

...ดนตรีมีทั้งในสมัยกาลดนตรีสากล และสมัยกาลดนตรีไทยระดับเสียงที่เปลี่ยนแปลงกันแสดงให้ประชาชนซึ่งมาพักผ่อนหย่อนใจ หรือออกกำลังกายในสวนได้เพิ่มอรรถรสของวันหยุดให้มีชีวิตชีวาขึ้นบ้าง...

(ปิดดนตรีในสวน, 29 ม.ค. 42)

นักดนตรีไทยที่มีความรู้ความสามารถ และสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพมีอยู่เป็นจำนวนมากคนไทยมีความสามารถทางดนตรีไม่แพ้คนชาติอื่น แต่การที่วงการเพลงในเมืองไทยไม่พัฒนาเท่าที่ควรก็เนื่องมาจากการมุ่งเน้นในเชิงธุรกิจมากกว่าการคำนึงถึงคุณค่าของดนตรี ดังตัวอย่าง

...งานชิ้นใหม่ของ สมเถา สุจริตกุล คือการประพันธ์ พระมหาชนก จิม โฟนี่...  
แพร่หลายไปทั่วโลก จำหลักนามของคีตกวีไทยร่วมสมัย ซึ่งเป็นทั้งนักเขียนและ  
ผู้กำกับภาพยนตร์อันเป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้นอีกนามหนึ่ง

หลายๆคนคงยังอยากฟัง... ซิมซับพระมหาชนก จิม โฟนี่ ให้เอิบอ้อมเข้าไปในความคิด  
และจินตนาการกันอีกคราว...

โลกของดนตรีในเมืองไทยมิใช่เป็นโลกที่คับแคบเลย สำหรับความสามารถของ  
นักดนตรี ตรงกันข้ามเราก็เห็นๆ กันอยู่ว่าเรามีนักดนตรีทำงานระดับสากล หรือระดับโลก  
ได้อยู่

แต่โลกของธุรกิจดนตรีกลับใหญ่กว่าโลกของดนตรี ทั้งๆที่คับแคบกว่าในหนทาง  
สร้างสรรค์ หรือความคิดที่จะสร้างสรรค์โลกดนตรีของไทยให้ระบือลือลั่น การดนตรี  
ในบ้านเราจึงยังไม่ไปไหน เพราะทิศทางเบื้องแรกมุ่งอยู่แต่กับการทำเงินเป็นประการ  
สำคัญ...

(เชมเบอร์ คอนเสิร์ต, 30 มิ.ย. 42)

นอกจากจะช่วยจรรโลงจิตใจให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟังแล้ว เพลงยังช่วยถ่ายทอดหรือสืบสาน  
วัฒนธรรมของชาติที่เห็นชัดเจนในเชิงรูปธรรม ปัจจุบันมีการนำเพลงไทยเดิม และเพลงไทยสากลที่เป็น  
อมตะมาปรับปรุงใหม่ เพื่อให้แพร่หลายถือเป็นการสืบสานมรดกที่สูงค่าของชาติ ดังตัวอย่าง

...เพลงแรก เบอมิส ซัลซา ก็รับรองว่าไม่ว่าไทยว่าฝรั่งต้องขยับแข้งขยับขา กัน  
คึกคัก เพราะทำนองพม่าป้องกันงาที่คุ้นหูกันดี แต่หลายคนไม่รู้จักชื่อ พอได้ยินเสียง  
กระทั่งกลองยาว เป็นต้องร้องรับกันได้ทุกคน

ข้อนี้ต้องถือเป็นการตีบसानงานวัฒนธรรม ที่เป็นรูปธรรมให้เห็นชัดเจนคือเห็นว่า  
ทำไมเพลงไทยไม่มีวันตาย หากคนไทยยังรู้จักรักตัวเอง รักรากตัวเอง เห็นคุณค่าและ  
ปัญหาในรากตัวเอง...

เพลงลาวคำเนินทราย จากคำร้องและทำนองของ พระยาประสานดุริยศัพท์ ถูกชัยยุทธ  
โตสง่า กับ วิศิษฐ์ วงศ์สกุลดิสะ นำมาเรียบเรียงให้อ้อออลังการ ด้วยเสียงจากเครื่องดนตรี  
ที่ทำให้แปลกใหม่ต่อไปจากเดิม

แยกเป็นท่อนสร้อยที่เสียงเอื้อนเนื้อความฟังขริมขลิ่ง และอ่อนหวานเสนาะหูพร้อม  
กันไป...

(อันคามัน ชัน, 5 ม.ค. 42)

การอนุรักษ์สืบทอดและเผยแพร่เพลงและดนตรีไทย ทำให้คนไทยฟังเพลงไทยด้วยความเข้าใจ  
และซาบซึ้งในคุณค่าทางปัญญาของบรรพบุรุษ ดังตัวอย่าง

...นักดนตรี ผู้ชำนาญและคร่ำหวอดกับเครื่องดนตรีชนิดของตน ล้วนถูกเชิญชวน  
มาทำงานประวัติศาสตร์ครั้งนี้ จนเสียงร้องเพลงดับต่างๆ ของครูแจ้ คล้ายสีทอง กับ  
ครูกัญญา โรหิตาจล ก็จะได้ใส่ทำนองให้เรา ได้ซาบซึ้งกับการเรียนรู้...

คือได้รู้เสียที่ว่าอย่างไรคือ ร้องฝรั่งจรกา, ร้องฝรั่งรำเท้า,... ร้องวิถันดาโอดหรือร้องแขก  
ค้อยหม้อ ร้องแขกเจ้าเซ็น ร้องแขกถอนสายบัว

จนร้องจินสุหยิน ร้องจินจิมเล็ก ร้องจิเข้วน ร้องลาว ร้องเขมร... ก็จะได้เข้าใจ  
งานชุดนี้จึงเป็นมากกว่างานดนตรีชุดหนึ่ง แต่มีคุณค่าถึงระดับตีบसानให้มรดก  
วัฒนธรรมเรา คงอยู่ต่อไปที่เดียวเดียว

(เสียงแห่งกรุงสยาม ของสมเด็จพระเจ้า, 6 ม.ค. 42)

คนไทยมีความรู้ ความสามารถทางด้านดนตรี ไม่แพ้ชนชาติอื่นในโลก แต่คนทำงานเพลงมัก  
มองข้ามความจริงข้อนี้ และคอยแต่จะลอกเลียนแบบตามอย่างชาติตะวันตก เพราะคำนึงถึงแค่กระแสทาง  
การตลาด ที่มักไม่นิยมยอมรับผลงานที่เป็นความสามารถของคนไทยด้วยตัวเอง ดังตัวอย่าง



งานชุดที่ 2...ที่เสนอให้หาเป็นของขวัญในช่วงปีใหม่นี้ ต่อจากชุดไทยคลาสสิก อิน ซิม โฟนี่ที่เสนอไปวันวานก็คืองานที่เคยพูดถึงไปแล้วคราวหนึ่ง แต่อยากนำมาทวนให้ฟังอีกหน เพราะนี่คือฝีมือไทยที่รังสรรค์งานไทยๆระดับคุณภาพ ออกอวดชาวโลก นักเพลงที่ไหนก็ได้ ไม่แพ้ใคร...

ท่ามกลางเสียงดนตรีที่ลือกเลียนฝรั่งกันมาชนิดไม่ถิ่มหูถิ่มตา ถิ่มคิดว่าตนก็มีปัญญาอยู่กับตัว ในยุคสมัยที่มีคอบอดกันไปหมดเพราะเงินตัวเดียว...

...งานที่ไทยรังสรรค์เองด้วยฝีมือ ไม่ถูกนำมาช่วยสนับสนุนกัน แล้วจะให้ถึงขั้น มะพร้าวแถวสุราษฎร์ชุมพรที่ไหนมาฟัง...

(อันดามัน ชัน, 5 ม.ค. 42)

จะเห็นได้ว่า นอกจาก “ถ้าแขก” จะเชิดชูคุณค่าของบทเพลงที่มีมาแต่เก่าแก่แล้ว ยังมองว่าผลงานเพลงที่มีคุณภาพซึ่งถูกสร้างสรรค์โดยฝีมือคนไทยนั้น ควรจะได้รับการสนับสนุนจากผู้ฟัง เพื่อให้ผลงานเพลงที่เป็นมรดกอันล้ำค่านี้ ได้รับการสืบสานและอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป

## 2.2 งานแสดงนิทรรศการภาพเขียน

บทความเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับงานแสดงนิทรรศการภาพเขียน ภาพวาด ภาพพิมพ์ เช่น บทความเรื่อง งานศิลปะไม่น่าพลาด, กลุ่ม 60 - 70, ผ่น 8 แดก 4, แด้มสี่สั้น แด่องค์ราชันย์ เป็นต้น

“ถ้าแขก” แนะนำการแสดงผลงานศิลปะที่น่าสนใจ รวมถึงยกย่องความสามารถในเชิงศิลปะของคนไทยที่ไม่น้อยหน้าชาวต่างชาติ โดยได้ชี้ให้เห็นถึงความงดงามและประโยชน์ของงานจิตรกรรมที่ศิลปินได้นำเสนอไว้ในรูปแบบที่แตกต่างกันและมีความคิดเห็น ว่างานศิลปะควรค่าแก่การชื่นชม และควรได้รับการสนับสนุนจากผู้ชม ดังตัวอย่าง

...ผ่น 8 แดก 4 จะยังแสดงต่อไปให้ชมถึงศุกร์ที่ 19 พฤศจิกายนนี้ ด้วยงานซึ่งนักนิยมภาพเขียน จะต้องพอกพอกใจกับฝีมือของจิตรกรรุ่นใหม่ๆ ที่เห็นได้ชัดว่าล้วนมีอนาคต โดยเฉพาะจากเทคนิคที่บ่งการแสวงหนทางของตัวเอง...

...ไปช่วยดูกันแบบสนับสนุนให้กำลังใจ ศิลปินก็ชื่นใจ

(ผ่น 8 แดก 4, 16 พ.ย. 42)

สถานศึกษาหลายแห่งยังขาดผู้ดูแลหรือคุณครูที่จะช่วยสร้างจิตสำนึก หรือปลูกฝังให้นักเรียนรักและเรียนรู้ในงานศิลปะ ซึ่งต่างกับประเทศอื่นๆ ที่ให้ความสำคัญและสนใจงานศิลปะ ที่ไหนจัดแสดงให้เข้าชม ที่นั่นจะเต็มไปด้วยเด็กๆนักเรียน นักศึกษา ดังตัวอย่าง

...ที่ต้องมาชวนให้ชมกันอีกคราวก็เพราะ วันนี้ พรุ่งนี้ 2 วันการแสดงก็จะสิ้นสุดลงแล้วน่าเสียดายที่ใครยังไม่ได้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่นึกถึงที่สุดทุกครั้งที่ได้ชม ภาพเขียนดีๆ คือ บ้านเรา ไม่มีโรงเรียน ไหนลงทุนหารถรา บรรทุกนักเรียนประถม มัธยม ไปเสพสุนทรียให้คุ้มเลย

โครงการแสดงแต่ละแห่งว่างคนลงเรื่อยๆ แทนที่จะค่อย ๆ หนาตาขึ้นไปตามวันที่ลดเหลือน้อยลง...

...งานจากบรรดา 9 ศิลปินที่ไฟฝันกำลังงานยังกรุ่นอยู่นี้ ขอประทานโทษ, จินต์ดี๊ๆ ถูกจองไปเรียบร้อยโรงเรียนทุ้มหมดแล้ว...

...ยกเว้นยี่ห้ออาจารย์เป็รื่องรายเคียว ค่าจากราคาที่ทุกคนเห็นนั้น ทำให้ดีอกซกหัวตัวเองได้ เมื่อเปรียบเทียบกับ มือกับยี่ห้อผู้เขียนในแกลเลอรีทั่วไป แล้วพลาดการสนับสนุนค่าฝึ มือที่เห็น...

(กลุ่ม 60 - 70, 18 พ.ย. 42)

...งานนี้มีประเภทของฝึ มือ การใช้สีและเทคนิคอันหลากหลาย ที่เห็นแล้วน่าเสียดายว่าการแสดงศิลปะบ้านเรา... หากครูที่สนใจจะพาเด็ก... เข้าแถวกันมาดูไม่ได้ ต่างจากเพื่อนบ้านมาเลย์ สิงคโปร์ ฮองกง ญี่ปุ่น เป็นต้น ที่มีงานแสดงศิลปะตรงไหน เสียงเด็กๆ วิพากษ์วิจารณ์กันเจี๊ยวจ๊าวตรงนั้น ผลักกลุ่มวนเวียนกันมาดูทั้งวัน

(แถมสี่ต้นแแต่่องค์ราชันย์, 26 พ.ย. 42)

เมืองไทยมีศิลปินที่มีความสามารถอยู่อีกมากทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ และความสามารถทางศิลปะของคนไทยก็น่าจะทัดเทียมหรือดีกว่าชนชาติอื่นในโลก บทความที่สะท้อนความเห็นนี้ ดังตัวอย่าง

...มองกันแบบลวกๆ ไปรอบตัว...งานซึ่งคนไทยจะแสดงฝึ มือทัดเทียมหรือล้ำหน้า ด้วยความเป็นตัวของตัวเองแท้ๆ...ก็เห็นจะเป็นงานศิลปะนี้แหละที่พอจะอวดฝึ มือได้...

...งานสุนทรียศิลป์เหล่านี้ ศิลปินเราก็สามารถชนิดเอกอุทีเดียว ไม่ว่าจะงานจิตรกรรมแบบประเพณีไทย...หรือแม้จนถ่ายทอกรรมชาติก็สันทัดจักเจนแตกต่างกันไปหลายรูปนาม คนนั้นถนัดใช้สีน้ำ คนนี้สีเทียน อีกคนสีน้ำมัน มีให้เสพล่องหลากหลาย

งานภาพพิมพ์ยอคๆ ศิลปินไทยก็อยู่ในแถวหน้าของโลกเขาเหมือนกัน เห็นแต่ละจีนแล้วได้แต่ฝันเอาว่าเป็นเจ้าของ...

(งานศิลปะไม่นานพลาด, 22 ก.ค. 42)

งานจิตรกรรมมีความงดงามที่แตกต่างกันและแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศิลปิน ดังตัวอย่าง

...งานละเมียดเนียนกริบอย่างสีอะคริลิก ก็มีภาพไทยของ สมัย ศรีคำ หรือบุญส่ง บุญเลิง หรือ ไทยประยูรศ้อย่าง ชลอ คิษฐภิญโญ กับ วาสนา สุขแก้ว...

ถ้าสีน้ำมันแบบเนียนๆ ก็ภาพธรรมชาติของประยูง ช่วยพันธ์ หรือสุเมธ ลีละพิพัฒน์ หรือสุเทพ เจริญสุข

แต่สีน้ำมันบนผ้าใบ...แบบจินตนาการในป่าหิมพานต์ ก็ต้อง ชาตรี ศรีจันทร์แดง  
แล้วยังมีสีน้ำสีน้ำมันสนุกๆ มีมืออาจารย์ให้ดูอยู่หลายรูปเหมือนกัน ไม่ว่าจะ พจน์  
สงวาศ หรือวสันต์ นิยมสมาน หรือสมควร ทองหล่อ และวิโชค มุกดามณี ที่มากับ  
สีน้ำเปียกชุ่มชนิดปาดพู่กันไม่กี่ทีก็เต็มคืด

แต่ส่วนใหญ่แล้ว งานที่ขยี้จะเป็นงานแต่งแต้มประคุดประคอยเสียมากขึ้น รูป  
ละเอียด ทำนองเหมือนจริงเป็นหลัก ให้อะคริลิกกับสีน้ำมันอย่างที่ว่า ที่จะมีสีน้ำนั่ง  
ละเมียดพู่กันอย่างงาน พีระ ศรีอันธุ์ นั้นน้อย

แต่สีน้ำของ ไพรัตน์ ช่วงสม รูปเรือหน้าหมู่บ้านกับตีกริมคลองเต็มกรอบกว้างกว่า  
2 ฟุต คีขึ้นอีกระดับ ขณะที่ดอกไม้ในแจกันสองสามภาพของ ชนะ ชูฉิ่ง ให้น้ำกับสี  
ได้อิมๆ ดี ส่วน สุรเชษฐ์ น้อยสง่า ก็ยังคงให้ดูเรือที่แปลกด้วยเทคนิคอยู่...

ซึ่งงามผิดแผกแตกต่างฝีมือกันออกไป...

(แต้มสีต้นแฉ่งคร่ำขันย์, 26 พ.ย. 42)

ในทัศนะของ “ลำแข” คนไทยเป็นผู้มีความสามารถทางศิลปะทัดเทียมกับศิลปินทั่วโลก และ  
ศิลปินแต่ละคนสามารถรังสรรค์งานตามรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน แดกต่างกันออกไป ความ  
หลากหลายของชิ้นงาน ล้วนมีความงดงามและทรงคุณค่าทั้งสิ้น

### 3. เนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลในสังคม

บุคคลในสังคมที่ “ลำแข” กล่าวถึง ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาและวัยรุ่น

บทความเกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษาและวัยรุ่น ได้แก่ บทความเรื่องความคิดคนป่วย, ลูกๆหน้า  
จอคอมพิวเตอร์, เทียวกลางคืน, เด็กค้าคนเดียว, อันตรายของวัยรุ่น, นักเรียนในทีวี เป็นต้น

“ลำแข” แสดงทัศนะเกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษาและวัยรุ่น ในแง่ที่ว่า เยาวชนรุ่นใหม่ควรใส่ใจ  
กับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง แทนที่จะไปให้ความสนใจกับวัตถุนิยมมากเกินไป จนกลายเป็นความ  
ฟุ้งเฟ้อเกินความจำเป็น ในยุคที่บ้านเมืองกำลังต้องการคนมีความรู้ ความสามารถเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหา

ต่าง ๆ นั้น เขาควรจะตระหนักถึงความจำเป็นเหล่านี้ และการให้ความสนใจเกี่ยวกับความทันสมัยของเทคโนโลยี หรือเครื่องมือติดต่อสื่อสารมากเกินไปอาจทำให้เขาขาดการเรียนรู้ค่านิยมเกี่ยวกับ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ การเข้าใจชีวิต และการควบคุมอารมณ์ความรู้สึก สภาพการณ์นี้เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครอง จึงควรให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดมากเป็นพิเศษ เพราะในยุคที่สภาพแวดล้อมในสังคมเต็มไปด้วยการแก่งแย่งแข่งขัน เหวี่ยงเอาเปรียบและขาดความเอื้ออาทรต่อกันนี้ ความรักและความอบอุ่นภายในครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ที่จะช่วยยับยั้งพฤติกรรมเบี่ยงเบน และความประพฤติน่าเกลียดของเยาวชน ได้ดีที่สุด ดังตัวอย่าง

สิ่งที่น่าระมัดระวังในโลกสมัยใหม่ก็คือ ลูกหลานเรากำลังห่างไกลการมีชีวิตอยู่กับความจริงออกไปทุกที

...เด็กเคี้ยวเนื้อในบ้าน อยู่ในรถ อยู่ใน โรงเรียน กับห้างสรรพสินค้า...

มีสัตว์คอมพิวเตอร์ให้เลี้ยงซึ่งเคี้ยวตายเคี้ยวตาย ไม่มีความหมายเหมือนนกในกรงตายจาก...จนเด็กชายที่ฆ่าตัวตาย... ที่ไม่สามารถยอมรับได้ว่า จินตนาการเรื่องชายหญิง อันเป็นที่รักในจอคอมพิวเตอร์นั้น มีอาจเป็นจริง...

...พ่อแม่...ควรจะสนใจไต่ถาม...เพื่อจะเห็นความสมดุลของวิถีชีวิตของลูกว่าอยู่กับความจริงหรืออยู่กับความคิด จินตนาการ หรือความเพ้อฝัน...

นี่ก็เห็นข่าวเนรน้อยอายุ 14 รักเขาข้างเดียว จนฆ่าตัวตายของคาถาภูมิกษ์อีกข่าว...

(ลูกๆ หน้าจอคอมพิวเตอร์, 1 ก.ค. 42)

ค่านิยมที่เกิดขึ้นในสังคมทุกวันนี้ เป็นอันตรายต่อวัยรุ่น เป็นค่านิยมที่พุ่งเพื่อ เช่น การใช้โทรศัพท์คิดตามตัวหรือการแข่งขันทันกันแต่งกายตามแฟชั่น นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องยาเสพติดและปัญหาอาชญากรรม อนาคตของเยาวชนจึงน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้ว จะเห็นได้ว่าอันตรายเหล่านี้มาจากความเห็นแก่ตัวของผู้ใหญ่ในสังคม ที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากเยาวชน เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจของตน โดยขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม ดังตัวอย่าง

อันตรายที่เกิดกับวัยรุ่นปัจจุบัน...ไม่เพียง...ปัญหายาเสพติดหรือแหล่งบันเทิงยามราตรี ตลอดจนปัญหาอาชญากรรม...

เราพอใจหรือ ทุกวันนี้ ที่เห็นนักศึกษาสาว ๆ ของเราพากันหนักแฟชั่น หรือสนใจเรื่องแต่งตัวยิ่งเสียกว่าการแสวงหาปัญญาความรู้ หรือมีการแสดงออกที่เป็นส่วนหนึ่งในการรับรู้ปัญหาบ้านเมือง

อนาคตอันใกล้ของเรา ที่ต้องแข่งขันกับโลกหนักขึ้นทุกขณะ บันจิตเหล่านั้นจะรู้จัก

เอาตัวรอดให้ได้ดีได้อย่างไร ทั้งต่อตัวเองและต่อสังคม

เลิกเอาเปรียบเด็กกันเสียทีเถิด ทำมาหากินกันแบบเอื้อเฟื้อคนในสังคมบ้าง อย่าคิด  
แต่จะเอาให้มากกันอย่างเดียว

เพราะอันตรายที่แท้จริงของวัยรุ่น ก็คือการไม่รับผิดชอบของผู้ใหญ่ทั้งหลายนั่นเอง  
(อันตรายของวัยรุ่น, 7 ต.ค. 42)

## แนวคิดที่ปรากฏในบทความเชิงวิจารณ์ในคอลัมน์ “งานเป็นเงา”

แนวคิดหรือทัศนะของนักเขียน เป็นผลมาจากการได้พบเห็นและพิจารณาใคร่ครวญเหตุการณ์  
สิ่งต่างๆ สภาพสังคม และความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม (ยุทธภูมิ สุวรรณเวช, 2536 : 151)  
คอลัมน์ “งานเป็นเงา” ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแวดวงบันเทิง แนวคิดที่ปรากฏในบทความจึงเป็น  
แนวคิดเกี่ยวกับศิลปะ โดยเฉพาะศิลปะที่สร้างความบันเทิง

ศิลปะ หมายถึง ฝีมือ, ฝีมือทางการช่าง, การแสดงออกซึ่งอารมณ์สะท้อนใจให้ประจักษ์เห็น  
(ราชบัณฑิตยสถาน 2525, 2539 : 783)

จิตรลดา สุวัติกุล (2538 : 197) จำแนกศิลปะออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ อรรถศิลป์กับ  
วิจิตรศิลป์

อรรถศิลป์ หมายถึง ศิลปะที่ให้ทั้งประ โยชน์และความเพลิดเพลินใจในทางสุนทรียะ กล่าวอีก  
อย่างหนึ่งคือ ศิลปะที่มีทั้งประ โยชน์และความงาม

วิจิตรศิลป์ คือ ศิลปะที่ให้ความเพลิดเพลินใจในทางสุนทรียะแต่เพียงอย่างเดียว วิจิตรศิลป์แบ่ง  
ย่อยออกเป็นประเภทต่างๆ ตามชนิดของประสาทสัมผัส ได้แก่ ทัศนศิลป์ คือ ศิลปะที่สัมผัสหรือเห็นได้  
ด้วยตา โดยไม่มีการเคลื่อนไหว เช่น รูปภาพ รูปแกะสลัก โสตศิลป์ คือ ศิลปะที่สัมผัสได้ด้วยหูหรือรับรู้ได้  
ด้วยการฟัง ได้แก่ ดนตรี สัญลักษณ์ศิลป์ คือ ศิลปะซึ่งเกิดจากการนำสัญลักษณ์ที่แทนความหมายต่างๆ อัน  
ได้แก่ ถ้อยคำ นำมาเรียบเรียงเพื่อแสดงภาพเหตุการณ์ อารมณ์ออกมาในลักษณะต่างๆกัน เช่น กวีนิพนธ์  
เรื่องสั้น นวนิยาย และศิลปะผสม คือ การนำศิลปะตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปมาผสมกัน เช่น การเดินรำเป็นศิลปะ  
ผสมระหว่างทัศนศิลป์และดนตรี ละครเป็นศิลปะผสมระหว่างทัศนศิลป์ ดนตรีและวรรณคดี เป็นต้น

ความหมายของงานศิลปะในคอลัมน์ “งานเป็นเงา” หมายถึง งานที่สร้างสรรค์ขึ้นจากความ  
สามารถและฝีมือของบุคคลหรือกลุ่มคน เป็นงานที่ให้ประ โยชน์ทั้งด้านความงาม ความเพลิดเพลินบันเทิง  
ใจและความเจริญทางปัญญา

งานวิจารณ์ของ “ลำแข” ในคอลัมน์ ‘งานเป็นเงา’ วิจารณ์ศิลปะ ทั้งประเภทรรตศิลป์ ซึ่งให้ทั้งสาระประโยชน์และความงาม ได้แก่ ละครและภาพยนตร์ และประเภทจิตรศิลป์ ที่มุ่งประโยชน์ด้านความงามเป็นหลัก ได้แก่ งานคนตรี และงานจิตรกรรม นอกจากนี้ยังวิจารณ์ ศิลปะประเภทงานโฆษณา โดยอาจจัดอยู่ในกลุ่มพาณิชย์ศิลป์ ดังที่ กุหลาบ มลลิกะมาส (2536 : 6 - 7) ได้อธิบายความหมายไว้ว่าพาณิชย์ศิลป์ เป็นศิลปะที่เกิดขึ้นจากความเจริญของบ้านเมือง ศิลปะประเภทนี้ คือ ศิลปะแห่งการค้าและการโฆษณา

แนวคิดที่ปรากฏในบทความ เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้สร้างงานศิลปะ ตัวงานศิลปะและผู้เสพงานศิลปะ

## 1. ผู้สร้างงานงานศิลปะ

บทความเกี่ยวกับผู้สร้างงานศิลปะส่วนใหญ่ “ลำแข” เสนอแนวคิดเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมให้งานมีคุณภาพ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้สร้างงานควรคำนึงถึง ได้แก่ แนวคิดเรื่อง การพัฒนาความรู้ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ จรรยาบรรณและจิตสำนึกความรับผิดชอบ และการคำนึงถึงเอกลักษณ์ของชาติ ภูมิปัญญาไทย

### 1.1 การพัฒนาความรู้ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์

ความเพียรและความตั้งใจจริง ในการทำงาน เป็นปัจจัยที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาความสามารถของบุคคล ทำให้บุคคลสามารถทำงานได้ดี มีความละเอียดรอบคอบ รอบรู้และรู้จริงเกี่ยวกับงานที่ทำ ตั้งใจนำความรู้มาสร้างสรรค์งานอย่างเต็มความสามารถ ส่งผลให้เกิดศักยภาพในการทำงาน ผลงานที่ออกมาก็จะมีคุณภาพ สิ่งเหล่านี้เป็นแนวคิดในการทำงานที่ “ลำแข” กล่าวถึงอยู่มากในบทความหลายชิ้น ดังตัวอย่าง

...ก.สุรางคนางค์ ได้ล่องสู่ภพอันงามสงบแล้ว แต่มรดกวรรณกรรม...บ้านทรายทอง... ยังมีชีวิตอยู่...ที่คนแต่ละรุ่น พลัดเปลี่ยนเวียนกันเติบโตมารู้เรื่องรัก โลก โกรธ หลง ในวิถีของเด็กหญิงคนหนึ่งซึ่งมีชะตากรรมแบบด้นร้ายปลายดี

สำหรับ ผู้สื่อเสพงานศิลปะหรือพาณิชย์ศิลป์ที่แปลงงานวรรณกรรมมาเป็นภาพยนตร์หรือละคร โทรทัศน์...มีนักแสดงต่างวันต่างวัยหมุนกันเข้ามาสวมบท

แต่สำหรับรูปแบบหรือกระบวนการนำเสนอ...บ้านทรายทองฉบับแรกสุดที่เป็นละครกับฉบับหลังสุด...มีความเปลี่ยนแปลง...น้อยมาก...

...เราไม่ได้ทำให้ ก.สุรางคนางค์ เห็นการพัฒนาแง่มุมใหม่ๆ จากฐานงานของเธอ...

ให้เธอได้ปลื้มปีติหรือชื่นชมการแตกแขนงของความคิดหรือภูมิปัญญาไปไกลจากที่เธอวางไว้แต่เดิม...

(ก.ศุรางคนางค์, 2 ก.ศ. 42)

การผลิตละคร โดยนำเนื้อหาจากงานวรรณกรรมอมตะ แม้จะนำมาสร้างหลายครั้งและต่างยุคต่างสมัยกัน แต่รูปแบบและแง่มุมการนำเสนอไม่ได้สื่อให้เห็นการสร้างสรรคงานเพิ่มมากขึ้นจากที่มีผู้สร้างไว้ก่อนแต่อย่างใด ทั้งนี้หากผู้ผลิตมีความคิดสร้างสรรค์ และใช้ปัญญาความสามารถมากขึ้น ก็อาจจะตีความเนื้อหา เพื่อนำเสนอมุมมองหรือความคิดใหม่ๆ ได้ไม่ยาก ซึ่งหากทำได้ ประโยชน์ก็จะตกอยู่กับผู้ชมที่จะได้เสพงานคุณภาพ ไม่ซ้ำซากจำเจและตัวผลงานเองก็จะมีผู้ชื่นชม เป็นผลงานคุณภาพประคับวงการบันเทิง ให้คนรุ่นหลังได้ยึดเป็นแบบอย่างไปอีกยาวนาน

ผู้สร้างงานละคร ภาพยนตร์ ที่มีความพิถีพิถันศึกษาข้อมูลให้รู้จริง ย่อมทำให้งานออกมามีคุณภาพ มีความสมจริงของรายละเอียดในเนื้อหา ดังตัวอย่าง

...รายละเอียดของเรื่องเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้ชมเห็นจริงเห็นจังกตามไปหรือไม่ หากเขียนเรื่องตำรวจ โดยไม่รู้เรื่องตำรวจ เขียนเรื่องธุรกิจแค่บอกให้ย่ำเงิน ไปนั่นไปนี่สองร้อยล้านบาทก็ยากที่จะให้ละครนั้นเข้มข้น ชนิดที่คุณมิให้ผู้ชมไปไหนได้จริงๆ

...การเขียนเรื่องหรือการเขียนบทต้องใช้เวลาเรียนรู้ศึกษา มิใช่นั่งอยู่กับโต๊ะแล้วจินตนาการทุกสิ่งออกมาลมๆแล้งๆ ช้างๆควู...

(ละครไม่สมจริง, 3 ก.พ. 42)

## 1.2 การมีจรรยาบรรณและจิตสำนึกความรับผิดชอบ

การมีจรรยาบรรณในงานอาชีพและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม “ลำแชะ” มีความคิดว่าเป็นสำนึกสำคัญอย่างหนึ่งของผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อ ผู้ที่ใส่ใจ พินิจพิเคราะห์ ไตร่ตรองถึงผลกระทบต่อด้านเสีย ก่อนนำเสนอผลงานด้านต่างๆ ในสื่อ เช่น งานเพลง โฆษณา การสร้างละคร ภาพยนตร์ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ทำงานอย่างรับผิดชอบ มีเกียรติยศสมกับการงานในหน้าที่สื่อสารมวลชนรวมถึงงานศิลปะ

ด้านงานเพลงและงานโฆษณา “ลำแชะ” ให้แนวคิดในประเด็นความไม่เหมาะสมในการนำเรื่องเพศมาเป็นจุดขาย ทั้งในเนื้อหาของบทเพลง การโฆษณาเพลงในรูปแบบมิวสิกวิดีโอ การโฆษณาสินค้าอื่นๆ รวมทั้งการโฆษณาที่สื่อเนื้อหาชักจูงเยาวชนไปในทางฟุ้งเพื่อ ฟุ่มเฟือย ก็ถือเป็นการขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเช่นกัน ดังตัวอย่าง

...เรื่องโฆษณาสินค้าทุกวันนี้ ใช้เด็กอายุขนาดโบราณเรียกว่านมยังไม่แตกพาน  
เสียงยังไม่เปลี่ยน แต่มาแสดงออกเป็นนัยผู้สาวหาผิวหาเมียกันแทบทั้งสิ้น

ทำไมไม่เห็นมีใครออกมาค้านการเสนอภาพวัยรุ่น ไม่ว่าจะในงานโฆษณาหรือมิวสิก  
วิดีโอ ในทรนศนะอุจาดทางเพศหลายรูปแบบ ในขณะที่ไม่มีทางเลือกอื่นที่ดีกว่า  
เสนอควบคู่กันไป

(เด็กเสียนคนใครชอบใจ, 1 มิ.ย. 42)

ในภาวะที่บ้านเมืองถูกรุมเร้าด้วยปัญหาเศรษฐกิจและสังคมเช่นทุกวันนี้ การรวมพลังสติและ  
ปัญญาของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนจะช่วยบรรเทาปัญหาได้ รวมทั้งผู้ผลิตสื่อก็ต้องใช้สติปัญญาทำ  
หน้าที่ของคนด้วยความรับผิดชอบ เพราะหากทำงานเพียงเพื่อประโยชน์ในธุรกิจส่วนตนมอมเมา  
ประชาชนผู้เสพ โดยละเลยประโยชน์ส่วนรวมเช่นนี้ จะเป็นการสร้างปัญหาให้สังคม อย่างไม่สิ้นสุด  
ดึงข้อความจากบทความเกี่ยวกับงานโฆษณาที่ว่า

ในสภาวะที่บ้านเมืองต้องการสติ ต้องการพลังปัญญา ที่จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ  
และสังคม ทั้งรัฐทั้งเอกชน ไม่ได้ร่วมมือกันสร้างสติให้กับประชาชน...รัฐก็หลอก  
ชาวบ้านไปวันๆ ขณะที่เอกชนก็ยึดยึดยึดการบริโภคให้ชาวบ้านไม่สิ้นสุด...

(ไข่เลย, 13 พ.ค. 42)

งานละครและภาพยนตร์ก็เช่นกัน ผู้สร้างควรมีจรรยาบรรณที่จะสร้างงานโดยคำนึงถึง  
ผลประโยชน์หรือคุณค่าต่อผู้ชม และสังคมส่วนรวม ดังตัวอย่าง

...พฤติกรรมที่เป็นรายละเอียดของละคร ยังทรมานตาหัด แต่เป็นสิ่งที่เราแทบทุกวัย  
บริโภคกันอยู่แทบทุกคืน จะไม่มีบ้างหรือที่ถูกขึ้นสงสัย หรือเดียดฉันท์พฤติกรรมดัง  
กล่าวบ้าง

(เงา โศก, 3 ส.ค. 42)

“ลำแชะ” กล่าวว่า การนำเสนอพฤติกรรมตัวละครในทางลบ หากเป็นไปได้โดยอยู่บนพื้นฐานของ  
ความมีเหตุผลและความสมจริง ถือเป็นเรื่องปกติของงานละคร แต่ถ้าเกินจริงจนซ้ำซากและขาดความสม  
เหตุสมผล ย่อมเป็นการให้การเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแก่ผู้ชม ทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย หรือ  
อาจเกิดการเลียนแบบสิ่ง ไม่นั่นได้

ในบทความเกี่ยวกับภาพยนตร์ “ลำแชะ” เสนอแนวคิดว่า การขาดความรับผิดชอบต่อผู้สร้าง



ภาพยนตร์ตะวันตกอย่างหนึ่งคือ สร้างเนื้อหาสื่อถึงความรุนแรง และสื่อไปในเชิงล้อแหลมต่อพฤติกรรมทางเพศ เช่น ภาพยนตร์แนวมาดกรรม และแนวความรักที่ขายเรื่องเพศมากเกินไป

นอกจากการตระหนักเรื่องผลกระทบต่อผู้เสพงานแล้ว การสร้างงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ก็เป็นแนวทางที่ผู้สร้างงานศิลปะควรคำนึงถึง งานโฆษณา แม้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการขายสินค้า แต่หากผู้ผลิตงานมีความสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ก็สามารถสร้างสรรค์เนื้อหาและภาพโฆษณาให้มีแง่มุมที่น่าประทับใจ หรือสอดแทรกแง่คิดที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ชมหรือผู้บริโภคได้ดังตัวอย่าง

วานนี้คุยกันเรื่องคนโฆษณาไปแล้ว วันนี้เลยขอยุเรื่องงานโฆษณาสักหน่อย คุยถึงงานชนิดที่ไม่พาดพิงถึงที่มาของสินค้า ว่าสินค้านอกสินค้าใน เงินไหลเงินไม่ไหลออก หรือเป็นสินค้าจำเป็นไม่จำเป็น...

ที่น่ารักที่สุด เพราะคัดเลือกตัวเด็กแสดงซึ่งมีเสียงร้อง(ของตัวเองหรือเปล่า) และหน้าตาน่ารักน่าเอ็นดู ให้ช่วยกันปกป้องทะเล

โดยเฉพาะที่หลังจากบอกว่าผมรักทะเล แล้วยกมือไหว้ขึ้นมายังกลิ้ง ขอให้พี่ป้าน้าอาช่วยกันรักทะเลด้วย แล้วก็เข็นรถกระบะเล็กๆ เทียวเก็บขยะบนชายหาดต่อ โดยมีเจ้าหมาน้อยตัวหนึ่งเดิน 2 ขาทำที่ช่วยดันให้ตามหลัง

นั่นเป็นงานของสินค้า นอติอุส เครื่องกระป๋อง...

ชิ้นหลังเป็นเครื่องดื่มชูกำลัง แรง ซึ่งเด็กวัยรุ่นสมัยนี้คงไม่ค่อยเข้าใจภาพที่เห็นลึกไปถึงที่มา เหมือนคนอายุเกิน 40 ที่คุ้นกับรูปแบบของหนังสืออินเดียมาบ้าง

แต่เนื้อหาของหนังสือโฆษณาสินค้าได้ตรงตัว คือมีแรงวิ่งไล่นางเอกไปได้ชนิดข้ามจังหวัด ข้ามภูเขาสองสามลูก เช่นเดียวกับที่พระเอกนางเอกหนังสืออินเดียร้องเพลงวิ่งไล่กัน

นี่เป็นงานซึ่งมีทั้งที่เป็นโฆษณาเพื่อสังคม และโฆษณาคุณภาพสินค้า ถึงแม้ชิ้นหลังจะมีได้หมายถึงว่าใครจะกินเข้าไปแล้วหวังให้วิ่งได้อย่างพระเอกหนังสือจริงๆ ก็เถอะ...

(งานโฆษณา, 20 ค.ศ. 42)

จะเห็นได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหน้าที่ของทุกคน โดยเฉพาะผู้สร้างงานศิลปะแขนงต่างๆ ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อมวลชน งานเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผู้ชมและเป็นงานที่เข้าถึงผู้รับจำนวนมาก ดังนั้นผู้ทำงานด้านนี้ น่าจะใช้โอกาสการทำงาน สร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและต่อสังคมให้มากที่สุด ผู้ที่มีผลงานดี มีคุณภาพ งานย่อมมีคุณค่า แม้เจ้าของงานอาจได้รับผลกำไรทางธุรกิจน้อยลง แต่จะได้รับความ

ภาคภูมิใจ และความสุขในการทำงานเพิ่มขึ้น และยังได้รับคำยกย่องชมเชยเป็นสิ่งตอบแทนอีกด้วย ทั้งนี้ เพราะผลงานคือ สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่บ่งบอกคุณค่าของคน

### 1.3 การคำนึงถึงภูมิปัญญาไทยและเอกลักษณ์ของชาติ

เอกลักษณ์ของชาติและภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งที่ “ล้ำค่า” กล่าวถึงในบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ งานดนตรี งานจิตรกรรม ภาพยนตร์และละคร เนื้อหาในบทความแม้จะไม่ได้วิเคราะห์งานศิลปะตามหลัก ทฤษฎีเต็มรูปแบบ แต่ผู้เขียนก็สอดแทรกการประเมินคุณค่าผลงานไว้ด้วยเสมอ ซึ่งทัศนะในเรื่องนี้ แสดง ถึงลักษณะความเป็นชาตินิยมของ “ล้ำค่า” โดยเป็นชาตินิยมแบบมีเหตุผล ยึดหลักแห่งการประเมินคุณค่า ในสิ่งนั้นๆ ทั้งหลักด้านสุนทรียศาสตร์ จริยศาสตร์และรากฐานทางวัฒนธรรมของชาติ ดังตัวอย่าง

งานชุดที่ 2 หรือแผ่นที่ 2 ที่เสนอให้หาเป็นของขวัญในช่วงปีใหม่นี้ ต่อจากชุด ไทย คลาสสิก อิน ซิม โฟนี่ ที่เสนอ ไปวันวาน ก็คืองานที่เคยพูดถึงไปแล้วคราวหนึ่ง แต่ อยากนำมาทวนให้ฟังอีกหน เพราะนี่คือฝีมือไทยที่รังสรรค์งานไทยๆ ระดับคุณภาพ ออกอวดชาวโลกนักเพลงที่ไหนก็ได้ ไม่แพ้ใคร

อันดามัน ชัน คืองานของวง บอย ไทย ที่ผี ไม้ลายมือของบรรดานักดนตรี ทั้งวัยรุ่น ทั้งหนุ่มใหญ่วัยฉกรรจ์ช่วงนี้ ฝากไว้ให้แวดวง ได้ยินกันมาจนรู้จักแล้ว

หยิบแผ่นนี้ขึ้นมา แค่อเปิดเพลงแรกเบอมีส ซัลซา ก็รับรองว่าไม่ว่าไทยว่าฝรั่งต้อง ขยับแข้ง ขยับขาทันทีก็คัก เพราะทำนองพม่าปองเงาะที่คุ้นหูกันดี แต่หลายคนไม่รู้จัก ชื่อ พอได้ยินเสียงกระทู้กลองยาว เป็นต้องร้องรับกันได้ทุกคน

ข้อนี้ต้องถือเป็นการสืบสานงานวัฒนธรรม ที่เป็นรูปธรรมให้เห็นชัดเจนดีเยี่ยมว่า ทำไม เพลงไทยไม่มีวันตาย หากคนไทยยังรู้จักรักตัวเอง รักรากตัวเอง เห็นคุณค่า และปัญญาในรากตัวเอง

และสามารถปรับเปลี่ยนรากเหล่านั้น ให้แตกขยายสาขาออกมันคงไปได้อีกตาม ยุคสมัยนั่นคือที่เราคุ้นกับเพลงนี้ดี ก็ด้วยคุณูปการระดับหนึ่ง ที่มาจากการปรับเปลี่ยน ใจของ สุนทรภรณ์ ซึ่งแพร่หลายไปกว้างขวาง ก่อนจะมาถึงวันที่บอย ไทยนำพา ความกว้างขวางนั้น ให้ขยายไกลไปอีก...

(อันดามัน ชัน, 5 ม.ค. 42)

บทความของ “ล้ำค่า” ที่แนะนำงานแสดงดนตรีไทย มักแสดงความชื่นชม นักดนตรีและ ผู้ประพันธ์เพลง ซึ่งมีความรู้ความสามารถไม่แพ้ชนชาติใดในโลก โดยเห็นได้จากเพลงไทยยุคเก่าที่มีความ

ไพเราะจับใจในท่วงทำนอง และมีคำร้องที่ประณีต คำนี้ถึงศิลปะในการประพันธ์ หรือแม้แต่ผลงานของ คนรุ่นใหม่ ที่นำแบบอย่างเพลงเก่ามาผสมผสานกับแนวเพลงยุคใหม่ หากทำได้ดีมีคุณภาพ ผู้เขียนก็เห็นว่า น่าชื่นชมเช่นกัน การสร้างสรรค์งานเพลงของคนในยุคนี้ หากคนทำเพลงคำนึงถึงศิลปะของเพลง และเอกลักษณ์ความเป็นไทย ก็จะเป็นการสืบสานคุณค่าเพลงไทย ให้ผู้เสพคนครีในยุคร่วมสมัยได้รับรสอัน สุนทรีย์ และความมีแก่นสารสาระมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สำหรับงานจิตรกรรมแล้ว ส่วนใหญ่ “ถ้าเขา” จะชื่นชมยกย่องการสร้างผลงานของคนไทย ที่สื่อถึงภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ไทย และแนะนำเชิญชวนผู้อ่านให้ไปชมงานแสดงศิลปะจิตรกรรมใน โอกาสต่างๆ การยกย่องผลงานจิตรกรรมถือเป็นกำลังใจ และเป็นแนวคิดให้ผู้สร้างสรรค์งานด้านนี้ สร้างงานที่เป็นประ โยชน์ และดำรงรักษาเอกลักษณ์ไทยให้คงอยู่สืบต่อไป

แนวคิดเรื่องการดำรงรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย ยังปรากฏอยู่ในบทความที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับภาพยนตร์อีกด้วย ดังตัวอย่าง

...พูดถึงหนังเขมรเรื่องหนึ่ง จากเทศกาลหนังเอเชียที่จัดฉาย...คือ วัน อีฟนิ่ง อีฟเตอร์ เดอะ วอร์ ของผู้กำกับฯ ฤทธิ พัน เจ้าของรางวัลหนังเมืองคานส์จากเรื่อง ไรซ์ฟิลด์

...“คิดถึง ฟิลด์” อาจเป็นหนังเรื่องแรก ที่ทำให้คนรู้จักเขมร บอกเล่าปัญหาของเขมร แต่ก็เป็นการเมืองจากภายนอก ผมว่าจำเป็นต้องให้โลกรู้จักเขมรในความเป็นเรา

“ผมจึงต้องเสนอเรื่องของคนเขมร เพื่อแสดงว่าเรามาจากไหน เกิดอะไรขึ้นกับคน รุ่นนี้ และเราเป็นอย่างไร”

“หนังเป็นตัวแทนความนึกคิด ถ่ายทอดความทรงจำ ประวัติศาสตร์ เพราะอีกไม่กี่ปี ทุกอย่างก็เปลี่ยนไป เด็กรุ่นหลังจะรู้ได้อย่างไรว่าพวกเราผ่านอะไรกันมา”

“เราจึงต้องทำหนังของเราเอง ไม่อย่างนั้น เด็กๆ ของเราก็จะดูแต่หนังจากภายนอก ถ้าเราไม่ทำหนังเอง เราก็ไม่มีตัวตน เขมรก็จะหายไปจากโลก...”

(เราทำหนังเราเอง, 23 เม.ย. 42)

ข้อความในตัวอย่าง เป็นบทสัมภาษณ์ผู้กำกับภาพยนตร์ชาวเขมรที่มีนามว่า ฤทธิ พัน เจ้าของรางวัลภาพยนตร์เมืองคานส์จากเรื่อง ไรซ์ฟิลด์ ซึ่งเป็นบทสัมภาษณ์ที่คัดมาจากนิตยสาร สตาร์พิคส เพื่อให้ผู้อ่าน ได้เห็นทัศนะและจุดยืนของคนทำภาพยนตร์ที่มีจิตสำนึกในความรักชาติ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับสังคมไทย ผู้สร้างภาพยนตร์ที่มีจุดยืนเฉกเช่นเดียวกัน ก็นับว่ามีหลายท่าน แต่เมื่อเทียบกับปริมาณ ภาพยนตร์ที่ทำออกมาแล้ว ผลงานที่สื่อภาพความเป็นไทยยังมีน้อยมาก เพราะส่วนใหญ่การสร้างภาพยนตร์ จะคำนึงถึงความอยู่รอดทางธุรกิจเสียมากกว่า และนอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากการขาดการสนับสนุนจาก ภาครัฐอีกด้วย ดังตัวอย่าง

...ความจริงก็คือ ช่วยอะไรคนทำหนังไม่ได้ ที่เขาต้องทำหรือต้องคิดอย่างนั้น เพื่อให้หนังเขารอคก่อน แต่หากอยากดูหนังไทยให้หลากหลายขึ้น ดูหนังไทยที่เป็นไทยมากขึ้นจริงๆ หนังไทยที่คนทำอยากสะท้อน อยากพูดคุยปัญหาต่างๆ มาดีแล้ว มาสะท้อนภาพตัวตนของวัฒนธรรมหนึ่งให้โลกได้เห็น ได้รู้จัก

มีอยู่หนทางเดียวคือ เลิกระบบพิจารณาภาพยนตร์ที่ล้าสมัยเสีย แล้วส่งเสริมพวกเขาด้วยการกระทำไม่ใช่พูด คือลดภาษีอุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับสร้างภาพยนตร์ทั้งหมด ถึงตอนนั้น หากหนังไทยยังเอาดีไม่ได้ ก็ค่อยกันกัน

(เราทำหนังเราเอง, 23 เม.ย. 42)

## 2. ตัวงานศิลปะ

แนวคิดเกี่ยวกับตัวงานศิลปะที่สื่อในคอลัมน์ “งานเป็นเงา” เป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้สร้างงานและผู้เสพงานศิลปะ “ลำแชะ” เลื่อนนำผลงานทางศิลปะมากล่าวถึงทั้งอย่างชื่นชมและติเตียน ทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจ และมองเห็นความสำคัญในคุณค่าของงานศิลปะประเภทต่างๆ มากยิ่งขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับตัวงานศิลปะที่ผู้เขียนกล่าวถึง ได้แก่ แนวคิดเรื่องความงามทางศิลปะและความบันเทิงใจ ความคิดสร้างสรรค์และคุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

### 2.1 ความงามทางศิลปะและความบันเทิงใจ

ผลงานที่สะท้อนให้เห็นคุณค่าด้านความงามเชิงศิลปะ ได้แก่ งานดนตรี จิตรกรรม ภาพยนตร์ และละคร เช่น ความไพเราะน่าฟังในท่วงทำนองดนตรีและความสละสลวยในถ้อยคำภาษาของเนื้อหาเพลง ความงามของงานจิตรกรรม ได้แก่ ความมีเอกลักษณ์ และความประณีตงดงามตามแบบจิตรกรรมไทย เป็นต้น ดังตัวอย่าง

...เป็นรายการนำเที่ยวด้วยเสียงเพลงทั่วทั้งเอเชีย เรียกว่ารายการ คัลเลอร์ส ออฟ เอเชียหรือสีสันแห่งเอเชีย

มีเพลงอมตะที่เป็นทั้งเพลงพื้นบ้าน เพลงโฟล์ก เพลงพ็อบ และเพลงคลาสสิก เล่นด้วยวงบางกอก ซิม โฟนี ออร์เคสตราเต็มวง...เชื่อว่าจะเป็นการทรงจำอีกรายการ เพลงเด่นจะเป็นเดี่ยวระนาดเอก ลาวแพน เรียบเรียงใหม่สำหรับเดี่ยวกับวง ออร์เคสตรา มี ชัยภัก ภัทรจินดา เป็นผู้แสดงฝีมือให้จดจำไปอีกนานทีเดียว

ที่พิเศษจะเป็นเพลง อดวาท ที่คีตกวีไทยระดับโลก สมเถา สุจริตกุล...นำมาบรรเลงเป็นครั้งแรก ด้วยแนวดนตรีคลาสสิกแบบอินเดีย

ยังมีเพลง อีฟิค ซึ่งมีท่วงทำนองอันงดงามเร้าใจชวนให้นึกถึงความยิ่งใหญ่ในอดีตแบบเปอร์เซีย...

มาเถวๆ บ้านเรายังมีเพลงระบำพื้นเมือง ร่องเหง้ง ของอินโดฯ หรือมาเลย กับเพลงร่วมสมัยแบบซิมโฟนิค บรรยายธรรมชาติและวัฒนธรรมของฟิลิปปินส์ คือ ฟิลิปปินซินส์

ปิดท้ายด้วยงานใหญ่อีกชิ้นของคีตกวีรุ่นเดียวกับสมเถา คือ คนุ ฮันตระกูล ในเพลงเพลง โลดส์ ออฟ เอเชียหรือบูรพประทีป งานอันผสมผสานสำเนียงตะวันออกและรูปแบบตะวันตกเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งชาวโลกได้ฟัง...

(คีลเลอร์ส ออฟ เอเชีย, 16 ก.ค. 42)

...เป็นคอนเสิร์ตที่มุ่งให้ผู้ฟังได้ซึมซับบรรยากาศ และธรรมสาระ ที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์ ด้วยการอ่านตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นการผสมผสานเสียงกับดนตรีที่ให้ท่วงทำนองสอดคล้องกับเนื้อหา ในลีลาต่างๆ...

หลายคนอาจจะได้ฟังการแสดงดนตรีขององคมนตรีมา อีกหลายคนอาจจะได้ฟังจากการแสดงงานประพันธ์ของ สมเถา สุจริตกุล หรืออาจจะได้ฟังและชมมาแล้วทั้งสองรายการ คอนเสิร์ตบรรยายพระราชนิพนธ์วันนี้ จึงมีรสชาติที่คิดเผกไป...

(พระมหาชนก พระเจ้าหลานเธอ, 24 พ.ย. 42)

ตัวอย่างผลงานด้านศิลปะจิตรกรรม จากบทความเรื่อง “แค้นสีตัน แด่องค์ราชันย์”

...งานแสดงศิลปะนำชมอีกรายการ ตั้งชื่อว่าจรคพู่กัน แค้นสีตัน แด่องค์ราชันย์ มหาราชา...

งานนี้มีประเภทของสี มีมือ การใช้สีและเทคนิคอันหลากหลาย...

ถ้าชอบงานละเอียดเนียนกริบอย่างสีอะคริลิก ก็มีภาพไทยของ สมัย ศรีคำ หรือ บุญส่ง บุญเลิง หรือ ไทยประยุกต์อย่าง ชลธ คิษฐภิญโญ กับ วาสนา สุขแก้ว...

ถ้าสีน้ำมันแบบเนียนๆ ก็ภาพธรรมชาติของ ประยูง ช่วยพันธ์หรือ สุเมธ ลีละพิพัฒน์ หรือ สุเทพ เจริญสุข

แต่สีน้ำมันบนผ้าใบสีน โดแบบจินตนาการในป่าหิมพานต์ ก็ต้อง ชาตรี ศรีจันทร์แดง แล้วยังมีสีน้ำมันสนุกๆ สี มีืออาจารย์ให้ดูอยู่หลายรูปเหมือนกัน ไม่ว่า พจน์ สว่างวงศ์ หรือวสันต์ นิยมสมาน หรือสมควร ทองหล่อและวิโชค มุกดามณี ที่มาทับสีน้ำเปียกชุ่มชนิดปาดพู่กัน ไม่ก็ทึบก็เต็มคิด

...งานที่ยาวนี้จะเป็นงานแต่งแต้มประติประคองเสียมาก ขึ้นรูปละเอียด ทำนองเหมือนจริงเป็นหลัก...

ที่สำคัญ อันเป้าหมายการแสดงคราวนี้คือ พระบรมสาทิสลักษณ์หลายต่อหลายภาพ ที่ศิลปินอัญเชิญไว้บนกระดานหรือผ้าใบ ถ้วนนำชมมาใช้เวลาพินิจด้วยกันทั้งสิ้น...

ซึ่งงามผิดแผกแตกต่างฝีมือกันออกไป...

(แต้มสีต้น แดงครุฑราชันย์, 26 พ.ย. 42)

งานแสดงศิลปะที่งดงามบนความหลากหลายของศิลปินไทย นอกจากจะสร้างสรรค์ในแง่ให้ความเพลิดเพลินแล้ว ภาพพิมพ์ ภาพวาด และลายเส้นต่างๆ ในงานเหล่านี้ ยังรอคอยให้ผู้ชมไปค้นหาความหมายและคุณค่า นอกจากนี้ผู้เขียนยังมีความคิดเห็นว่า การขายความคิดในสีต้น เป็นวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ล้ำค่า ควรค่าแก่การส่งเสริมและได้รับการสนับสนุนจากผู้ชมเป็นอย่างยิ่ง

งานที่มีคุณภาพ ย่อมให้คุณค่าแก่ผู้เสพอย่างครบถ้วน คุณค่าด้านความบันเทิงใจ เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ผู้เสพจะได้รับจากการเสพงานศิลปะ งานบางประเภท เช่น ละครบางเรื่องนอกจากจะไม่ได้ให้ความบันเทิงใจใดๆแล้ว ยังทำให้ผู้ชมเสียอารมณ์อีกด้วย ดังตัวอย่าง

“...ดิฉันอ่านคอลัมน์วันที่ 23 พ.ย. เรื่องพิศวาสอลเวง แล้วถูกใจมาก ตรงกับความเห็นของดิฉันเอง เนื่องจากเคยอ่านหนังสือมาก่อน และรู้สึกว่าคุณเขียนแต่งพล็อตเรื่องเอามันอย่างเดียว แทบจะเป็นไปไม่ได้ในชีวิตจริง”

“บทพูดทั้งหมดแทบจะลอกมาจากหนังสือ แดมด้วยนักแสดงหน้าใหม่ที่เล่นได้อ่อนปวกเปียก ดูแล้วเสียคาย คุณอรุณญา กับ คุณเดือนเต็ม ไม่น่ามาเล่นละครแบบนี้เลย ดูแล้วไม่บันเทิงสักนิด”

ส่วนอีกฉบับของคุณ นฤมิตร จากตาละครบั้ง กทม. นี้เอง บอกว่า

“...ที่น่าสงสัยก็คือ วิจารณ์ญาของผู้ผลิตละคร ที่ไม่ใช่มือใหม่ในวงการ แต่เข้าใจไม่ได้ว่าเห็นผิดเป็นชอบไปได้มากขนาดไหนที่หยิบเรื่องทำละคร อยากรู้ว่าหากนั่งดูงานของตัวเองตอนแพร่ภาพตอนต่อตอน แล้วรู้สึกอย่างไร”

“ถ้ายังยืนยันว่าสนุก และเห็นดีเห็นงามกับงานที่ทำ ไปแล้ว สงสัยต้องกรวดน้ำบอกลาละครเจ้านี้ได้”

(เอามันอย่างเดียว, 1 ธ.ค. 42)

ข้อความจากจดหมายที่ผู้อ่านเขียนถึงคอลัมน์ “งานเป็นเงา” ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพของละคร โดยผู้อ่านเห็นว่า ละครที่ได้เค้าโครงเรื่องและเนื้อหามาจากนวนิยาย ควรจะได้รับการดัดแปลง

แต่งเดิม เพื่อให้งานออกมามีคุณภาพตามลักษณะของงานละคร เช่น ให้ความบันเทิงใจแก่ผู้ชม หรือหากเห็นว่า ผลงานนวนิยายเรื่องใดขาดคุณภาพจนยากเกินกว่าจะนำมาปรับปรุงเพื่อนำเสนอได้ ก็ควรหลีกเลี่ยงการนำงานชิ้นนั้นมาทำละคร เพราะไม่เช่นนั้นก็เท่ากับเป็นการขัดเคืองความหงุดหงิดใจให้แก่ผู้ชม และยังทำให้การวิจารณ์งานศิลปะบันเทิงต้องวนเวียนอยู่กับเนื้อหาที่ขึ้นชื่อคำหยาบในเรื่องเดิมๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังตัวอย่าง

...คุณประยูรก็คงเห็นว่า บางคราวในการพยายามให้กำลังใจ การพูดถึงละครบางเรื่องเน้นไปเฉพาะผี ไม้ลายมือ หรือพัฒนาการ ในการแสดงของนักแสดง มากกว่าจะพูดถึงเนื้อหาเสียด้วยซ้ำ

เช่นเดียวกับที่คุณประยูรพูดถึงละครหลายเรื่อง ที่ก้าวล่วงความซ้ำซากในรายละเอียดแบบละครไทยออกไป มีรูปแบบใหม่ๆ แต่ที่จริงเนื้อหายังวนเวียนอยู่กับชายสองหญิงหนึ่ง ในขณะที่สังคมอื่นๆ ในโลกเขาก้าว ไปอยู่ตรงไหน ผู้บริโภคสมควรได้รับรู้การเปรียบเทียบ

การดิและชมละครที่ยังจมปลักอยู่กับที่ตลอดระยะเวลา 3 ทศวรรษที่ผ่านมา จึงทำอยู่ในระดับหนึ่ง ในขณะที่การดิและชมละครซึ่งก้าวพ้นความจำเจของรายละเอียด แต่ยังไม่หนีประเภทเนื้อหาเก่าๆ ก็ว่ากันในอีกระดับหนึ่ง

ชาวบ้านเหน็ดเหนื่อยและอารมณ์ไม่ค่อยดีกันอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะเราหาสิ่งทีประโลมใจแทนไม่ได้เลยนั่นเอง...

เราจึงกลายเป็นคนหงุดหงิดกัน ไปหมดบางคราวการหันมาสำรวจตัวเอง เพราะสงสัยว่า กำลังใส่แว่นดำอยู่หรือเปล่า กลับพบว่า บางเรื่องเราสวมแว่นใสอยู่จริงๆ แต่สิ่งที่เห็นมักจะดำมืดไปหมด...

(ดิกับชม, 27 พ.ศ. 42)

“ถ้าแฆ” นำจดหมายของคุณประยูรผู้อ่าน ที่ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการดิชมคอแลมัน “งานเป็นเงา” ที่มักเป็นการดิเตือนข้อบกพร่องเดิมๆ มากล่าวถึงเป็นเชิงคอบจดหมาย โดยยอมรับว่าใน 3 ทศวรรษมานี้ การดิชมละครยังทำได้เพียงระดับหนึ่ง แต่หลายโอกาสผู้เขียนก็พยายามหยิบยกข้อดีมา กล่าวถึงอยู่บ้าง เพื่อให้กำลังใจคนทำงาน เช่น นักแสดง ทั้งนี้ข้อดีรวมทั้งหลายย่อมเป็นผลมาจากคุณภาพของงาน เมื่องานขาดคุณภาพ ไม่สนองตอบด้านความบันเทิงใจ ข้อดีจึงมีมากเป็นธรรมดา รวมทั้งตัวผู้ชมเอง การชมละครไทยหลายๆ เรื่อง หากชมแล้วมีความหงุดหงิดจิตใจในข้อบกพร่องหลายๆประการของละคร การชมละครแทนที่จะเป็นการพักผ่อนด้วยความบันเทิงใจ กลับกลายเป็นการได้รับความเหน็ดเหนื่อยใจมาแทนที่

## 2.2 ความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ช่วยยกระดับการพัฒนางานให้ก้าวหน้า ไม่ย่ออยู่กับที่ และยังเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรุ่นหลัง ในการศึกษาเรียนรู้ เพื่อแตกแขนงความคิดให้กว้างไกล ออกไป บทความของ “ลำแข” เกี่ยวกับงานศิลปะทั้งดนตรี จิตรกรรม ละคร ภาพยนตร์และโฆษณา ล้วนสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในงาน เพื่อให้ผู้สร้างงานคำนึงถึงเรื่องดังกล่าว ผลงานจะได้มีความแปลกใหม่ มีความสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังตัวอย่าง

...นี่ไง ละครสร้างซ้ำแล้วซ้ำอีก หากไม่พิถีพิถันความเป็นไปได้ ความสมจริง ของ ทั้งเรื่องและบรรยากาศของเรื่อง ละครก็จะเป็นอย่างที่เขาว่าๆนั่นเอง ว่าวนเวียนอยู่ไม่ไปไหน เสียคนเล่นระดับ ชูรนนท์ ภมรมนตรี หมด

ถึงจะชอบๆ แคทรีธา อิงลิช หรือขอบคุณต่อแง่มองอนอยู่บ้าง ก็พลาดให้ไม่อยากดู เพราะเรื่อง ไม่หาเหตุที่เอื้อความรู้สึกร่วมให้คล้อยตาม ได้สักหน่อย ก็หากเรื่องแค่นี้ ข้าราชการยังงั่งงำขนาดนี้ อย่าพูดต่อไปถึงการบริหารอะไรต่อมิอะไรให้ศิโรต

เห็นไหน กิดต่อไปได้อีกตั้งยาว อย่าสักแต่ว่าเป็นละครทำให้งบไปตอนหนึ่งๆ นะ ชาวบ้านเขาคิดเขาเองได้สารพัด ดีเขาก็ชมได้ แต่ห่วยมาละก็ เตรียมรับๆ จบได้

(ดาวคนละครวง, 26 ม.ค. 42)

## 2.3 คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

คุณค่าด้านเนื้อหาสาระของงานศิลปะที่ “ลำแข” วิพากษ์วิจารณ์ส่วนใหญ่จะนำเสนอใน บทความที่เกี่ยวกับภาพยนตร์และงานโฆษณา เช่น ภาพยนตร์ต่างประเทศ เรื่อง “ดีไวด์ บาย เฮท” ที่มี เนื้อหากล้าถึงสภาพที่เกษตรกรผู้ไร้ที่พึ่งถูกบุคคลกลุ่มหนึ่งชักชวน ปลุกระดมให้กระทำการอันผิด กฎหมายและศีลธรรม โดยอาศัยศาสนาเป็นเครื่องมือ แก่นสาระของภาพยนตร์ ได้แก่ ข้อคิดเรื่องการใช้สติ วิจารณ์ญาณ ในการกระทำการต่างๆ โดยเนื้อหาชี้ให้เห็นว่า หากบุคคลไม่สามารถครองสติได้ หลงเชื่อผู้อื่นง่าย อาจนำไปสู่ความหายนะทั้งต่อตนเองและสังคมได้ ดังตัวอย่าง

หนังอีกเรื่องที่แพรวภาพ...ให้เห็นสภาพของเกษตรกรอเมริกัน...ที่คล้ายคลึงกับ เกษตรกรทั่วโลก...

...พอดินฟ้าไม่เป็นใจ ไรนาที่ลงไว้ไม่ได้ผลตามควร ธนาการก็ไม่ยอมรับรู้ยัดที่ ดินทำกิน...ขายทอดตลาด...

...จุดนี้เองที่ ดีไวด์ บาย เฮท เกิดขึ้น คือ การเข้าไปของคนที่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือ



นำถ้อยคำของพระเจ้ามาบิดเบือน ประณามนายธนาคารหรือคนยิวที่ทำให้เศรษฐกิจ  
ย่ำแย่จากการชุกเหลือคชูคนือชาวบ้าน

เป่าหูคนฟังให้มีความหวัง...หลอกให้รอวันเปลี่ยนแปลง วันล้างโลก...

...หนังสือที่สร้างจากพื้นฐานข้อมูลจริงเรื่องนี้ ยังให้รายละเอียด...อีกว่า ทุกวันนี้  
การปลุกกระดมด้วยกำลังอาวุธ และดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมายในสหรัฐในท้องถิ่น  
ชนบทมีอยู่มากมาย...และขยายตัวเพิ่มอยู่ตลอดเวลา ด้วยการอาศัยช่องว่างที่รัฐ  
ห่างเหินประชาชน แทรกสอดเข้าไป...

...ศาสนาเป็นอีกเครื่องมือหนึ่ง ซึ่งคนมีปัญหาแต่ใช้ปัญหาไปในทางมิชฌาติฐ  
ชอบนักที่จะนำมาป็นหากำไรเอากับชาวบ้านประชาชน

ควรที่เราท่านทั้งหลายจะตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้นจากการไม่ใคร่ตรงให้ต้องแท้ัน  
ไม่มีศาสดารูปไหนองค์ใด ที่ต้องการให้ลุ่มหลงวัตถุ ตกโนมาชาติคหามาตและ  
เพิ่มพูนกิเลส ไม่มีศาสดารูปไหนบอกให้ใช้ความรุนแรงหรือการหักล้างกันด้วยกำลัง  
ดังนั้น ระวังสติปัญญาของเราเองไว้ให้ดี อย่าให้ใครมอมเมาเอาได้ง่ายๆ ยิ่งใน  
ภาวะอับจนยังต้องรู้เท่าให้ทันเป็นทวีคูณ อย่าให้คนหยาบร้าย...ฉวยเป็นโอกาส

(ดีไวต์ บาย เฮท, 7 ก.ค. 42)

แก่นสารสาระเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาความคิด อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ ผลงาน  
ภาพยนตร์หรืองานศิลปะอื่นๆ ที่สอดแทรกสาระ แนวคิดที่ลึกซึ้งกินใจ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นงานที่มีคุณค่า  
เป็นที่ประทับใจและจดจำแก่ผู้เสพงาน ไปนาน ดังตัวอย่าง

...หนังสือทำให้สะท้อนใจมองเห็นไปได้รอบตัวว่า มีคนอีกมากมายเท่าใด ที่อาจเป็น  
อัจฉริยะ หรือเพชรในตมที่คอยการเจียรระ โน...

แค่ความรักและความปรารถนาดีระหว่างเพื่อนประเดันนี้ ยามที่สังคมมีแต่คนที่  
เรียกซึ่งหน้าว่าเพื่อน แต่ข้างหลังทิ่มแทงกันสุดฤทธิ์ ก็น่าประทับใจพออยู่

ยิ่งบวกแรงขับของคนอยากเจียรระโนเพชรสเคล สัน สการ์สการ์ด คนรัก และ  
จิตแพทย์ ที่ล้วนต้องการให้เจ้าของสิ่งพิเศษ ได้ใช้สิ่งพิเศษที่ตัวมี ให้เป็นประ โยชน์  
รายละเอียดในส่วนนี้ยิ่งทำให้หนังสือขบขึง...

(กูด วิล ฮันคิง, 22 ก.ย. 42)

เนื้อหาของสาระของภาพยนตร์คือ เรื่องอังฉริยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคล ความรักความปรารถนาดีระหว่างเพื่อนที่แสดงออกด้วยการสนับสนุนเป็นกำลังใจให้กัน เพื่อให้อีกฝ่ายได้ใช้ความเป็นอังฉริยะ หรือความสามารถให้เกิดประโยชน์ การนำเสนอแนวคิดจากสาระของภาพยนตร์ ทำให้ผู้อ่านได้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ สำหรับการนำมาปรับใช้ในชีวิต และเป็นการส่งเสริมให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดในการพิจารณาเนื้อหาของสาระจากภาพยนตร์มากยิ่งขึ้น

### 3. ผู้เสพงานศิลปะ

บทความที่แสดงความเห็นต่องานศิลปะ งานดนตรี จิตรกรรม ละคร ภาพยนตร์และโฆษณา ล้วนสะท้อนแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เสพงานหรือผู้บริโภค แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้เสพงานศิลปะ ได้แก่ แนวคิดเรื่อง การเลือกเสพงานคุณภาพ การสนับสนุนงานที่สื่อถึงเอกลักษณ์ไทย ภูมิปัญญาไทยและการรู้เท่าทันสื่อ

#### 3.1 การเลือกเสพงานคุณภาพ

การเลือกเสพงานศิลปะที่มีคุณภาพ ทั้งละคร ภาพยนตร์ และงานศิลปะอื่นๆ จะทำให้ผู้เสพได้รับประโยชน์ด้านคุณค่าทางสติปัญญาและความงาม คุณภาพของงานศิลปะพิจารณาได้จากส่วนประกอบต่างๆ อาทิ ฉาก บทสนทนา ตัวละคร เพลงประกอบ เป็นต้น คุณค่าที่สำคัญจะประเมินจากเนื้อหา ว่ามีแก่นสารสาระอย่างไร มีอรรถรสหรือความสุนทรีย์มากน้อยเพียงใด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ “ถ้าแซ่” นำมาวิจารณ์ ดิชม เพื่อเป็นข้อคิดสำหรับการสร้างสรรค์งานและผู้เสพงาน เพื่อจะได้แนวคิดสำหรับการเลือกชมงานคุณภาพ และเป็นแนวทางในการพิจารณา ประเมินค่าของงานศิลปะต่างๆ ได้ละเอียดลึกซึ้งและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น เมื่อผู้เสพงานมีข้อคิดพิจารณาในการเลือกงาน ย่อมทำให้ผู้สร้างงานตระหนักถึงการดำเนินงานที่เน้นคุณภาพมากขึ้น ดังตัวอย่าง

...เป็นวิถีโอใหม่...รอให้หมอบู่ตอนนี้ก็คือ เดอะ แจ็ค บุล...เป็นงานที่คอบหนังไม่น่าพลาด

หนังน่าประทับใจเรื่องนี้ อาจกระตุ้นให้เรามองไปรอบๆ ตัวได้อีกหน อาจตั้งคำถามกับตัวเองได้อีกคราถึงความยุติธรรมนาาประการในสังคม ซึ่งมีตัวบทกฎหมายเป็นข้อแบกำกับอยู่อย่างศรีวิไล ว่าจะมีอำนาจไหนอีกที่จะให้สิ่งนั้นกับประชาชน หรือชาวบ้านร้านตลาดผู้เกิดมามีน้อย ไม่อาจต่อกรกับอำนาจอื่นๆ อีกมากมายในสังคมได้

หากกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถยื่นห้คอยู่เป็นที่พึงสุดท้าย ต่อด้านความเลวร้ายทั้งหมด

(เดอะ แจ็ค บุล, 3 พ.ย. 42)

...คนตรี เรมเบอร์ มีวลิตสำหรับวงเครื่องสายนั้น ขอมรับกันอยู่ว่าเป็นเสียงเพลงที่มีความไพเราะน่าฟัง...

บัตรราคาเพียง 300 บาท และ 150 บาท สำหรับนักเรียน นักศึกษา ซึ่งรู้แสวงทางเลือกเมื่อมีวิถีที่แตกต่าง น่าจะเป็นงานที่สาวหนุ่มไม่ว่าจะนิยมชมชื่นกับดนตรีชนิดเด่นเหนือหรือแบบพ็อพคอนิยม ได้เรียนรู้ความงดงามอีกประเภท อีกลักษณะของเสียงดนตรีที่สามารถเกี่ยวก้อยกันไปเสพสุนทรียรสนี้ได้...

(บาโรค โรแมนติก, 10 ก.ย. 42)

งานแสดงดนตรีระดับยอดของบรรดาศิลปินชั้นเยี่ยมของโลก ที่จะจัดแสดงให้ผู้ชมได้ชื่นชมฝีมือกันนี้ นักเรียน นักศึกษา สามารถเข้าชมได้ ด้วยราคาบัตรที่ไม่แพง งานดนตรีที่มีความไพเราะและงดงาม เป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ชมที่กำลังมองหางานเพลงดีๆ

### 3.2 การสนับสนุนงานที่สื่อถึงเอกลักษณ์ไทยและภูมิปัญญาไทย

ในบทความที่มีเนื้อหาด้านงานศิลปะจากภูมิปัญญาไทย เช่น งาน จิตรกรรม การแสดงดนตรี โดยภาพรวม “ลำแข” มีความนิยมชมชอบและต้องการเชิญชวนให้อ่านช่วยกันสนับสนุนงานดังกล่าว นอกจากเพื่อประโยชน์ด้านสุนทรียะที่ได้รับแล้ว ยังเป็นการช่วยสืบสานงานจากภูมิปัญญาไทยและงานที่เป็นเอกลักษณ์ไทยอีกด้วย ดังตัวอย่าง

...เพลงลาวคำเนินทราย จากคำร้องและทำนองของพระยาประสานดุริยศัพท์ ถูกชัยยุทธ โดสง่า กับวิสิษฐ์ วงศ์สกุลติยะ นำมาเรียบเรียงให้อ้อออลังการ ด้วยเสียงจากเครื่องดนตรี ที่ทำให้แปลกใหม่ต่อไปจากเดิม

แยกเป็นท่อนสร้อยที่เสียงเอื้อนเนื้อความฟังขรมขลัง และอ่อนหวานเสนาะหู...

...งานที่ไทยรังสรรค์เองด้วยฝีมือ ไม่ถูกนำมาช่วยสนับสนุนกันแล้วจะให้ถึงขั้นมะพร้าวแฉวงสุราษฎร์ชุมพรที่ไหนดมาฟัง...

(อันคามัน ชัน, 5 ม.ค. 42)

...มองกันแบบลวกๆ ไปรอบตัว งานซึ่งคนไทยจะแสดงฝีมือทัดเทียมหรือล้ำหน้าด้วยความเป็นตัวของตัวเองแท้ๆสักอย่าง ก็เห็นจะเป็นงานศิลปะนี้แหละที่พอจะอวดฝีมือได้...

...งานสุนทรียศิลป์เหล่านี้ ศิลปินเราก็สามารถชนิดเอกอุทีเดียว ไม่ว่างานจิตรกรรมแบบประเพณีไทย...หรือแม้จนถ่ายทอดธรรมชาติก็ทันทัดจัดเจน...

(งานศิลปะไม่น่าพลาด, 22 ก.ค. 42)

งานจิตรกรรมไทยเป็นงานสุนทรียศิลป์ที่น่าภาคภูมิใจ เป็นงานที่สื่อถึงความเป็นไทยแท้ๆ แสดงถึงความเป็นตัวของตัวเองและมี มือที่โดดเด่นไม่ด้อยไปกว่าชาติอื่น ความนิยมในงานศิลปะไทยจึงนับว่าสมควรได้รับการสนับสนุนให้กว้างขวาง และหากสถาบันการศึกษาเห็นความสำคัญก็คงจะเป็นผลดีดังตัวอย่าง

...ที่ต้องมาชวนให้ชมกันอีกคราวก็เพราะ วันนี้ พรุ่งนี้ 2 วันการแสดงก็จะสิ้นสุดลงแล้วน่าเสียดายที่ใครยังไม่ได้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่นึกถึงที่สุดทุกครั้งที่ได้ชม ภาพเขียนดีๆ คือ บ้านเราไม่มีโรงเรียนไหนลงทุนหารถา บรรทุกนักเรียนประถมมัธยม ไปเสพสุนทรีย์ให้คุ้มเคย

โครงการแสดงแต่ละแห่งว่างคนลงเรื่อยๆ แทนที่จะค่อยๆ หนาตาขึ้นไปตามวันที่ลดเหลือน้อยลง...

(กลุ่ม 60 - 70, 18 พ.ย. 42)

...งานนี้มีประเภทของฝีมือ การใช้สีและเทคนิคอันหลากหลาย ที่เห็นแล้วน่าเสียดายว่าการแสดงศิลปะบ้านเรา...หาครูที่สนใจจะพาเด็ก...เข้าแถวกันมาดูไม่ได้ ต่างจากเพื่อนบ้านมาเลย์ สิงคโปร์ ฮองกง ญี่ปุ่น เป็นต้น ที่มีงานแสดงศิลปะตรงไหน เสียงเด็กๆ วิพากษ์วิจารณ์กันแจ้วแจ้วตรงนั้น ผลัดกลุ่มวนเวียนกันมาดูทั้งวัน (แต่มสี่สัน แดงคร้าราชันย์, 26 พ.ย. 42)

บุคลากรในสถาบันการศึกษาของไทย ควรหันมาให้ความสนใจกิจกรรมการเรียนวิชาศิลปะให้มากยิ่งขึ้น หากสถานศึกษาให้ความสำคัญอย่างจริงจัง ก็จะสามารถจัดสรรงบประมาณ สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีโอกาสมากขึ้นในการศึกษาเรียนรู้งานศิลปะ สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้สนุกสนาน อีกทั้งเด็กและเยาวชนจะได้ซึมซับการเรียนรู้ เรื่องคุณค่าของงานที่แตกต่างออกไปพร้อมกันไปด้วย

งานศิลปะจากภูมิปัญญาไทยด้านงานภาพยนตร์ ที่สื่อภาพความเป็นไทยพอมืออยู่บ้าง และบางเรื่องก็ได้รับความนิยมอย่างมาก เช่น งานคุณภาพเรื่อง “นางนาก” ของนนทรี นิมิบุตร ความอยู่รอดของงานคุณภาพและงานที่สื่อถึงเอกลักษณ์ไทย จึงขึ้นอยู่กับผู้สร้างงาน และส่วนหนึ่งยังขึ้นอยู่กับผู้เสพงาน ด้วยว่าจะให้การสนับสนุนมากเพียงใด

### 3.3 การรู้เท่าทันสื่อ

ผลงานรูปแบบต่างๆทางสื่อสารมวลชน มีทั้งที่มีคุณภาพด้านการช่วยยกระดับความคิด ส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีให้คนในสังคม และด้านที่ส่งผลกระทบต่อสังคม ดังนั้นในการเสพหรือบริโภคงาน เช่น งานละคร ภาพยนตร์ และโฆษณา ผู้บริโภคจึงควรรู้ให้เท่าทัน ควรใช้วิจารณญาณในการเลือกชมละคร หรือภาพยนตร์ ที่ส่งเสริมความคิดและการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และเลือกชมโฆษณาที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ รวมถึงควรช่วยกันชี้แนะเยาวชนหรือวัยรุ่น ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของสื่อได้ เช่น เกิดค่านิยมในทางที่ผิด เกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นโทษ เป็นต้น

...ทำไมไม่เห็นมีใครออกมาค้านการเสนอภาพวัยรุ่น ไม่ว่าจะในงานโฆษณาหรือมิวสิควิดีโอในทรรณะอุจาดทางเพศหลายรูปแบบ ในขณะที่ไม่มีทางเลือกอื่นที่ดีกว่าเสนอควบคู่กันไป

(เด็กเสียดคนใครชอบใจ, 1 มิ.ย. 42)

ผู้เขียนตั้งคำถามกระตุ้นให้ผู้อ่านได้คิดว่า การที่งานโฆษณานำเสนอภาพวัยรุ่นให้สื่อไปในการทำงานจริงๆ ใครงานนั้น มีความเหมาะสมเพียงใด และจะกลายเป็นแบบอย่างให้วัยรุ่น เด็กหรือเยาวชนยึดถือจนกลายเป็นพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาได้หรือไม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากคนในสังคมรู้เท่าทัน ก็ควรจะให้คำชี้แนะแก่ผู้ที่อยู่ในวัยเยาว์กว่า มากกว่าจะเพิกเฉย

การชมภาพยนตร์หรือละครก็เช่นกัน เนื้อหาที่ล่อแหลมอาจชักจูงผู้ชมให้หลงติดอยู่กับสิ่งที่เรียกว่ากิเลสตัณหา มากกว่าจะพัฒนาด้านสติปัญญา ดังนั้น การศึกษาผลสะท้อนจากสื่อและการรู้ให้เท่าทันสื่อ ก็จะช่วยให้อ่านผลงาน โดยใช้วิจารณญาณมากขึ้น ดังตัวอย่าง

...บรรดาที่ชอบตามกากเดนฝรั่งในการเรียกรตคั่งก็คงพอเห็นได้บ้างว่าฝรั่ง ก็มีใช้จะมีที่มากสติปัญญาไปเสียหมด กิเลสตัณหาในการขายเรื่องเพศทำกำไร อาจหนักมากกว่าเราไปเสียด้วยซ้ำ

เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ใครๆก็อยากรู้ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่กำลังเติบโต กำลังเรียนรู้แรงดึงดูดระหว่างเพศ

ดังนั้น การใช้เรื่องเพศในสื่อเพื่อทำมาหากิน จึงเป็นสิ่งที่คนทำงานต้องรับผิดชอบ...

ทำไมเราจะสร้างมาตรฐานคิงามในส่วนต่างๆ ที่เราเกี่ยวข้องกับตนเอง ไม่ได้หรือ เป็นสื่อที่มีความรับผิดชอบต่อ เป็นพ่อค่านักธุรกิจที่ไม่เอาเปรียบ เป็นคนขายบริการที่ยุติธรรม...

แทนที่จะคิดเอาแต่ได้ไปเสียทั้งหมด

(เช็ทซ์ ซิน, 2 พ.ย. 42)

จากการศึกษาเนื้อหาและแนวคิดของ “ถ้าเขา” แม้จะพบว่า มีความเคียดแค้นในประเด็นเอาจริงเอาจังในการแสดงความคิดเห็น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ผู้วิจารณ์จะปิดกั้นความเห็นของผู้อื่น เพราะกิจกรรมทางปัญญาอย่างงานวิจารณ์ย่อมต้องส่งเสริมให้บุคคลมีใจกว้าง รับฟังข้อคิดชมที่อาจแตกต่างออกไป “ถ้าเขา” เป็นคอลัมน์นิสต์ที่ให้ความสำคัญกับความเห็นของผู้อื่นเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากจดหมายของผู้อ่านที่ “ถ้าเขา” นำมาลงในบทความหลายเรื่อง เช่น ศิกับชม, อัครันทีวี, คนคูทีวี, สลักจิต, ข้ามสีทันดร, ทำอย่างเขาได้ไหม, แลมหีก 2 ใบ, คนดูละคร, เอามันอย่างเดียว เป็นต้น เนื้อหาส่วนใหญ่ของจดหมายเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ละครหลังข่าวของโทรทัศน์ช่องต่างๆ ซึ่งถือเป็นงานที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อ ผู้ชมทำให้ผู้อ่านทั่วไปผู้ชมละคร ตลอดจนผู้สร้างงานละคร ไม่อาจมองข้ามสาระในบทวิจารณ์ไปได้ การวิจารณ์จึงนับเป็นการสร้างสรรค์ทางปัญญา ช่วยให้ผู้คลมมีจิตใจที่กว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น แม้แต่คอลัมน์นิสต์ เช่น “ถ้าเขา” เองก็เปิดใจรับความเห็นอื่นเช่นกัน ดังตัวอย่าง

...สุดท้ายบอกชักชวนมาให้ดูละครกันอย่างเพลิดเพลิน สนุกสนานหรือคลายเครียด  
ในบางเวลาดีกว่า นิสิต นักศึกษาดูละครน้ำเน่าบ้าง ไม่น่าเสียหายอะไร

อ่านจดหมายส่วนแล้วก็เห็นว่า บ้านเรายังมีคนจิตใจเอื้อเฟื้อ ที่จะประนีประนอมเพื่อ  
เข้าอกเข้าใจกันในทางสร้างสรรค์อีกมาก มีวุฒิภาวะที่สามารถแยกแยะประเด็นปัญหา  
ได้ตรงจุด...

(คนดูละคร, 14 ต.ค. 42)

จะเห็นได้ว่า เนื้อหาบทความในคอลัมน์ “งานเป็นเงา” ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อวิจารณ์งานด้านศิลปะ แนวการเขียนเป็นเสมือนการสนทนากับผู้อ่าน ทำให้เนื้อหามีความต่อเนื่อง ฉับไว ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านมีความเข้มข้นเกิดประสิทธิผล กระตุ้นความคิดผู้สร้างผลงานและผู้เกี่ยวข้องในวงการสื่อสารมวลชน แนววงศิลปะวิทยาการ และผู้เสพงานหรือผู้บริโภค เนื้อหาและแนวคิดใน “งานเป็นเงา” ของ ‘ถ้าเขา’ จึงมีคุณค่าแสดงถึงภูมิปัญญาทางความคิด ความรู้ สะท้อนถึงความห่วงใยเอาใจใส่ต่อส่วนรวม ก่อให้เกิดแง่คิดแก่บุคคลและสังคม อันจะเป็นหนทางนำไปสู่การพัฒนาตนเอง การพิจารณาคุณค่าของงาน และการสร้างสรรค์งานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติสืบต่อไป